

NASLOV

 Leto XXXIV
Št. 28

 Murska Sobota,
21. julij 1982

CENA 10 DIN

VESTNIK

ZA ČIM VEČ DOMAČE HRANE

Čeprav vreme niti najmanj ni naklonjeno letošnji zetvi, pomurski pridelovalci hitijo s pravilom pridelka. Medtem ko nekateri kmetje pšenice že poželi, pa je dober del letošnje letine še na poljih. To velja še zlasti za družbena kmetijska gospodarstva, kjer so začeli žeti proti sredini prejšnjega tedna.

V Kmetijskem gospodarstvu Rakičan, ki je največji pridelovalec pšenice v Pomurju, so kombajni krenili na njive sicer že v začetku prejšnjega tedna, vendar so zaradi neugodnega vremena žeti le slabe tri dni in tako je ostalo nepospravljeno še veliko pšenice. Čeprav o letošnjih pridelkih še ne morejo govoriti, saj so doslej pospravljali v glavnem pšenico s slabših parcel, pa napovedujejo dobro letino. Ta sicer ne bo rekordna kot tista pred dvema letoma, bo pa znatno boljša kot v lanskem letu. Sredi prejšnjega tedna je zasedel tudi družbeni sektor v ljubotomskem in radgonski občini, če ne bi ponagajalo vreme, pa bi pridelok tu v glavnem že pospravili.

Pomurski kmetje so imeli letos zasejanih s pšenico več kot 15 tisoč hektarjev površin, zato se lahko nadajamo, da bodo v Intesovem tozdu Mlinopek plan odkupa pšenice tudi realizirali. Družbeni sektor bo oddal ves pridelok, pa tudi odkup od kmetov poteka zadovoljivo. Samo v sobotnem skladišču prevzamejo dnevno 50 do 60 ton pšenice, temu primerno pa so se v Mlinopeku tudi organizirali. Da bi odkup potekal čim bolj nemoteno, prevzemajo pšenico v času zetje vsak dan od 6. do 22. ure, delajo pa tudi ob nedeljah in praznikih. Prejšnji petek je sicer prišlo do manjšega zastoja, saj so za zamenjavo izdajali tudi koruzo in so morali kmetje pač nekoliko dalj časa čakati. V Mlinopeku so se zato odločili, da ob prevzemu pšenice koruze ne bodo izdajali, pač pa jo bodo dostavljali v skladišča temeljnih zadrug. Organizacij, oziroma jo bodo zainteresirani lahko prevzeli pozneje v skladišču v Murski Soboti. Da bi prevzem potekal hitro, pa so minuli četrtek v Mlinopeku odprli tudi novo mostno tehniko, tako da se zdaj poslužujejo dveh tehnik.

Ob vsem tem pa ne bo odveč, če kmetovalce še enkrat pozovemo, da tržne viške pšenice oddajo mlinski organizaciji. V borbi za čim več domače hrane je vsak kilogram še kako pomemben, pa tudi sicer se pšenice ne splača uporabljati za živinsko krmo. Zamenjava pšenice za

koruzo v razmerju 1:1,3 je ugodna, pa tudi sama cena pšenice ni za proizvajalce nesprejemljiva. Cena pšenice drugega kakovostnega razreda — te pa je v Pomurju največ — 13,90 dinarjev (določena cena 12 dinarjev, 1 dinar republiška premija, 1 dinar regres za umetna gnojila, 0,50

dinarjev stimulacija žitne organizacije in 0,40 din po kilogramu, če dostavite pšenico v Intesovo skladišče v Murski Soboti) je namreč takšna, da se viška pridelka ne splača pokrmiti.

L. Kovač

PADALSKO PRVENSTVO V RAKIČANU — Od srede do nedelje je 29 padalcev iz štirih slovenskih aeroklubov sodelovalo na 20. članskem in 7. mladinskem slovenskem prvenstvu v Rakičanu pri Murski Soboti. Padalcem je močno nagajalo vreme, kljub temu pa so vse tri tekmovalne discipline uspešno opravili. Novi slovenski prvak pri članih je Dušan Intihar (ALC — Lesce) in pri mladincih sta si prvo mesto razdelila Bogdan in Iztok Jug (oba ALC). Od Pomurcev sta bila zraven Vidovič in Sparovec, ki pa nista dosegla višje uvrstitve. Več o prvenstvu na sportni strani. Tekst: tg, foto A. Abraham.

Predsednik republiške konference socialistične zveze Franc Šetinc se je pretekli petek mudil na delovnem obisku v lendavski občini. Osrednja pozornost je v pogovorih veljala uresničevanju narodnostne politike pri nas s poudarkom na položaju pripadnikov madžarske narodnosti v Pomurju. V ospredju je bila ugotovitev, da je tu dosežena visoka stopnja sožitja in da se v praksi vse bolj potrjuje pravilnost razvijanja dvojezičnosti na vseh področjih. Tovariš Franc Šetinc je obiskal tudi novo Lekovo tovarno v Lendavi (na fotografiji). Več o obisku preberite na 4. strani.

OB 22. JULIJU — DNEVU VSTAJE V SLOVENIJI

POMURJE SE JE ENAKOVREDNO VKLJUČILO V UPOR

Po okupaciji Slovenije oziroma Jugoslavije tudi pokrajina ob Muri nekaj časa ni imela stikov z Mariborom oziroma Ljubljano. To je trajalo do ustanovnega sestanka OF konec aprila 1941.

Napad fašistične Nemčije na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941 je vzbudil še večje upanje, da jugoslovanski narodi dosežejo svobodo in neodvisnost. Ta dan je CK KPJ pozval narode Jugoslavije na oboroženo vstajo proti okupatorju.

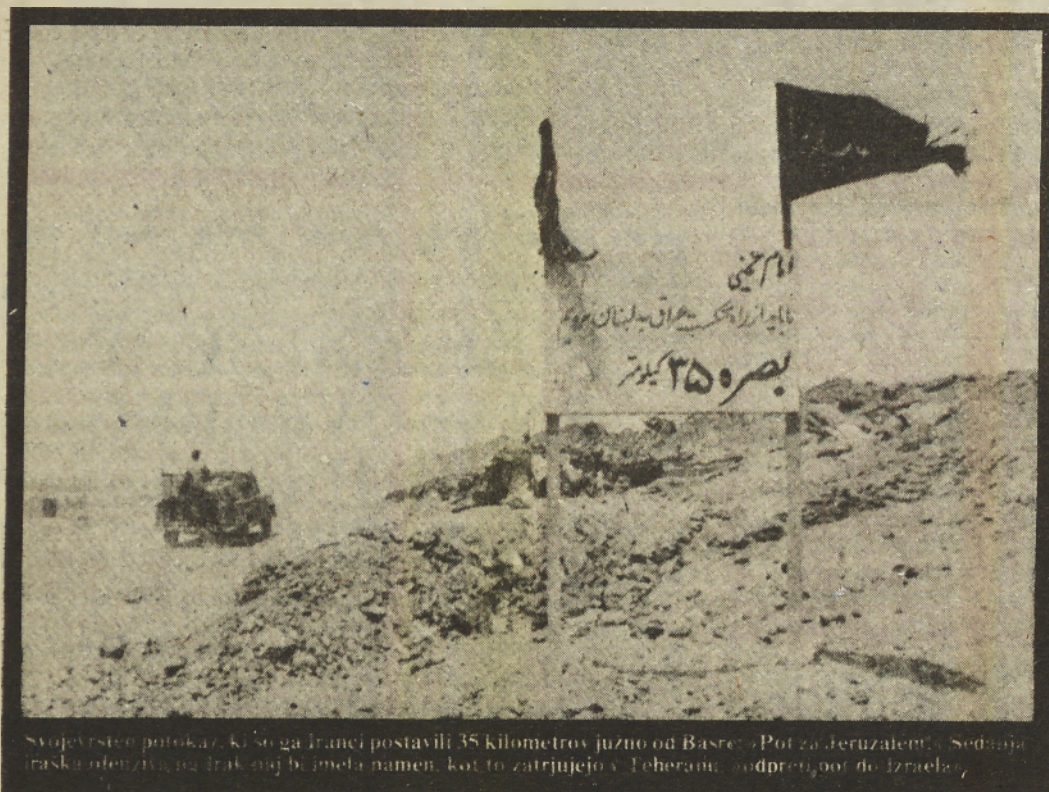
Na seji Politbiroja CK KPJ 4. julija 1941 v Beogradu, pa je bilo odločeno, da sabotažne akcije takoj preidejo v vseljudsko vojno proti okupatorju. Odločeno je, da se formira Glavni štab partizanskih odredov s sedežem v Beogradu z glavnim komandantom tov. Titom. Ime partizan je osvojeno kot naziv borcev vojaških enot in kot znak določena peterokraka zvezda. Že formirane uporniške skupine takoj prične delovati kot partizanske enote. Ta dan praznujemo dan borca.

Člani politbiroja takoj organizirajo vstajo v pokrajinah, za Slovenijo je zadolžen Edvard Kardelj. Tako se je vstaja narodov Jugoslavije pričela v juliju v vseh področjih razen v Makedoniji, kjer je iz specifičnih razlogov prišlo do vstaje šele oktobra tega leta.

V Sloveniji so priprave na vstajo 1941 potekale takole: V dneh 1. in 2. junija 1941 je bila v Ljubljani širša partijska konferenca. Ta je potekala že v senci bližajočega se nemškega napada na SZ, ki ga je Kardelj na tej seji točno napovedal. Kardelj je poudaril, da se je treba okupatorju upreti z vsemi silami in da je treba organizirati pravo ljudsko vstajo, kajti samo v tem je rešitev slovenskega naroda. Organizacijski strani priprav na oboroženo vstajo je govoril Aleš Bebler, ki je poudaril potrebo organizacije in učrstitve vojnih komisij, zbiranju in spravljaju orožja, vzpostavitve dobre obveščevalne službe, zbiranju hrane in obleke ter podobno. Po tej konferenci so člani vojaške komisije pri CK KPS odšli na teren in predvsem obiskali vse vojaške komisije pri okrožnih partijskih komitejih. Od strani takratnega prekmursko-medžimurskega okrožnega partijskega komiteja se je te seje voditelj slovenske KP v Ljubljani udeležil eden najožjih sodelavcev Štefana Kovača in to Mirko Bagar, ki je v našo pokrajino prinesel direktive o organizaciji oboroženega upora. Pri vseh partijskih forumih v Sloveniji so se v okviru vojaških komisij začele formirati prve borbene skupine. Splošen poziv na oborožen upor je CK KPS sprožil na dan nemškega napada na SZ. Ta dan je bilo ustanovljeno tudi glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet. Pričelo se je razdobje prvih oboroženih borb v Sloveniji, ki so sredi julija v okolici Kamnika prerasle v oboroženo vstajo. Kot dan vstaje praznuje naša slovenska republika 22. julij, tega dne so pri Tacnu padli prvi partizanski strelci, akcijo pa je sprožila šmarnogorska partizanska skupina. Na Štajerskem se je v tem času že formirala Pohorska četa, ki je do sredine julija štela že 23 borcev, savinjska četa, celjska četa in tako po vsej Sloveniji.

In kako se je pričetek oboroženega upora odvijal v naši pokrajini? Po vsej Prekiji so priprave na upor stekle že prve mesece nemške okupacije. Ponekod so gibanje vodili komunisti (Vinko Megla, Jože Kerenčič, Leopold Berce), ki pa splošno še niso bili povezani s PK v Mariboru ali s CK v Ljubljani. Zavedali so se, da je treba čimprej preiti v oborožen boj proti okupatorju in zato niso čakali direktiv. Ko se je vest o ustanovitvi OF v Ljubljani raznesla po Pomurju, je delo odporniških skupin zaživelo. Tako so že prve tedne okupacij nastale manjše uporniške skupine, ki so pozneje prerasle v odbore OF (Kostanj, Razkrižje, Kog, Ormož, Juršinci, Radenci, Kapela, Moravci, Gornja Radgona, Videm). V Gornji Radgoni sta odporniško gibanje vodila skojevca Jože Hole in Ivo Hojs, na Kapeli pa skojevca Joško Talanji. Po vsej Prekiji je bilo že maja in junija več manjših sabotažnih akcij. Za narodnoosvobodilno gibanje v Prekiji je značilno, da se je, kljub majhnemu številu članov KPJ in kljub množični nasilni izselitvi zavednih Slovencev, gibanje hitro širilo zlasti po prihodu domačih komunistov v Prekijo. Gibanje je ves čas bilo povezano tudi z Medžimurjem in Prekmurjem in to še zlasti po 22. juniju. Jože Kerenčič je 12. julija 1941 sklical širši sestanek ljubotomerske odporniške skupine. Udeleženci, sami zavedni Slovenci, so izrazili pripravljenost na upor. Po nalogu PK KPS za Štajersko je okrožni komite KPS za Prekmurje poslal svojega člana Štefana Kuharja-Bojana v juniju, da pomaga v organizaciji vstaje v Prekiji.

Po madžarski okupaciji Prekmurja nekaj časa ni bilo stikov med okrožnim odborom KPS za Prekmurje in Mariborom, kjer je bil sedež PK KPS oziroma Ljubljano, kjer je bil sedež CK ZKS. Udeležba Mirka Bagarja na konferenci voditeljev slovenske KP 1. in 2. junija je bil prvi pomembnejši stik. Mirko Bagar se je takrat v Ljubljani sestal tudi z organizacijskim sekretarjem CK ZKS Toneom Tomšičem, ki se je za stanje v Prekmurju posebej zanimal in svetoval, da je treba vzpostaviti zveze s pokrajinskimi komiteji KPS za Štajersko v Mariboru in s CK KPS v Ljubljani. Bagar je o teh direktivah poročal že 4. junija na sestanku okrožnega komiteja v M. Soboti. Potem, ko so analizirali navodila CK KPS in položaj v Prekmurju, so sprejeli sklep, da tudi v Prekmurju pričnejo z narodnoosvobodilnim gibanjem. Na čelu tega gibanja je bil Štefan (Nadaljevanje na 3. strani)

Svojevrsen potokar, ki bo ga Iranci postavili 35 kilometrov južno od Basre. Pot za Jeruzalem. Sedanja iraška ofenziva na Irak naj bi imela namen, kot to zatrjujejo v Teheranu, odpre pot do Izraela.

IRAN GROZI ZALIVSKIM DRŽAVAM

Vedno nasprotujoča si poročila, pri katerih udeleženec spopada povečuje svoje uspehe in

zanemarja nasprotnike, vendarle dajejo slutiti, da se je iraško-iranska vojna ponovno razplamtela.

Neuradna objava ameriška objava satelitskih posnetkov, na katerih se vidi zbiranje iranskih čet v Ilamu in Kurdistanu, ocenjujejo kot še eden, tokrat neizpodbiten dokaz pripravljenosti ZDA, da z zagotavljanjem tajnih vojaških podatkov tudi praktično pomagajo vladi iraškega predsednika Sadama Huseina, ki ga namerava Iran zrušiti.

Predsednik iranske islamske skupščine je pred dnevi zagrozil majhnim zalivskim državam, da bo islamska republika „sprejela ustrezne ukrepe, če bodo nadaljevale z dobavljanjem orožja in streliva Iraku.“ Prav tako je obtožil zahodno časopisje, da skuša svet ustrahovati s pisanjem o izvozu iranske islamske revolucije. Dejal je, da Iran ne želi s silo izvoziti revolucijo, vendar da mora „islam prevladati v območju Zaliva.“

Namen sedanje iranske ofenzive naj bi bil v tem, da iraško vojsko potisnejo v notranjost Iraka v toliko, da s topovi ne bo mogel več ogroziti iranskih naselij.

Iz Bejruta je pred dnevi prišla novica, da namerava Irak prekiniti sporazum o prijateljstvu in sodelovanju s Sovjetsko zvezo, če vlada v Moskvi ne bo izpolnila dogovorjenih obveznosti glede iranske invazije na iraško ozemlje. Neki bejrutski časnik navaja, da je iraška vlada „razočarana nad javno izraženo nevtralnostjo Moskve.“

ZA IZOLACIJO IZRAELA

Zasedanje koordinacijskega biroja neuvršenih držav v Nikoziji na Cipru je soglasno poistovetilo izraelski napad na Libanon s Hitlerjevim iztrebljanjem narodov med drugo svetovno vojno. Neuvrščeni so potrdili solidarnost s palestinskim ljudstvom in PLQ ter pozvali svet, naj se upre genocidu in izraelski agresiji v Libanonu. Prav posebej pa velja ta poziv neuvršenim državam, ki naj ukinejo vse odnose z Izraelom. Obsodili so tudi tiste države, ki podpirajo Izrael, na primer ZDA, saj je ta podpora omogočila pokol Palestincev. ZDA so še posebej obsodili zaradi uporabe veta v Združenih narodih v korist Izraela in proti palestinskemu narodu. Washington so tudi pozvali naj pretehta svojo politiko do Izraela.

V Nikoziji so izdelali tudi program nujnih in dolgoročnih akcij, ki naj bi onemogočile izraelsko agresijo in utrdile pot za rešitev krize na Bližnjem vzhodu. Ustanovili so poseben devetčlanski komite — v njem je tudi Jugoslavija — ki naj bi koordiniral dejavnost neuvršenih v Združenih narodih in pripravil posebno deklaracijo o

Palestini. To deklaracijo naj bi sprejeli na sedmem vrhu neuvršenih letos jeseni v Bagdadu. Od generalnega sekretarja OZN so zahtevali naj nujno stopi v stik z vsemi prizadetimi in da na tekočem zasedanju generalne skupščine OZN nujno, najpozneje pa do konca prihodnjega meseca, postavi na dnevni red palestinsko vprašanje.

Vodja PLO Jaser Arafat, ki je od neuvršenih v Nikoziji zahteval najostrejše ukrepe proti Izraelu je v pogovoru z novinarji povedal, da PLO še naprej razmišlja o morebitnem umiku v Sirijo, tako da bi rešili Bejrut pred popolnim uničenjem. »Moj sedež je še naprej v Siriji. Zame ni problema«, je dejal Arafat. Sirija pa je medtem ponovila svoje najnovejše stališče, da ne bo sprejela palestinskih borcev, če se bodo umaknili iz zahodnega Bejruta.

Izraelski obrambni minister je v govoru izraelskim letalcem dejal, da Izraelci »ne bodo vtaknili meča v nožnico, dokler zadnji terorist ne zapusti Bejruta.«

V mestu še naprej 600 tisoč prebivalcev trpi pomanjkanje najbolj osnovnega: vode, zdravil, hrane.

Trmasti Belgijci in Nizozemci

Leta 1979 je Belgija politično sicer podprla »modernizacijski načrt« severnoatlantskega pakta, po katerem naj bi na območju petih članic pakta NATO namestili skupno 572 »evrostrateških« raket, privolitev v svoje aktivno sodelovanje pa je odložila za nedoločen čas, dokler se ne bo videlo, kaj bodo prinesla ženevska pogajanja med ZDA in SZ.

Pogajanja se še vedno niso premaknila z mrtve točke, zato postajajo Američani zavoljo belgijske trme nekoliko nestrpni. Nemški kancler Schmidt pa je pred dnevi pritiskal tudi na podobno trmaste Nizozemce, naj privolijo v namestitev ameriških raket.

skuša narediti iz Argentine najmočnejšo vojaško silo Latinske Amerike. Po podatkih, ki jih je pred nedavnim objavil mehiški list »Un mas uno« je vse do leta 1979 bila med latinskoameriški državami Brazilija tista, ki je dajala največ za vojsko: 2088 milijonov dolarjev letno. Leto 1980 je Brazilijo po teh izdatkih prehitela Argentina s 3300 milijoni dolarjev na leto.

Zaradi ugodnih obrestí, ki so bile vedno višje od inflacijske stopnje je po prihodu generalov na oblast »priteklo« v Argentino najmanj 12 milijard dolarjev, ki so jih iz spekulativnih namenov predstavniki argentinskega finančnega kapitala ponovno (in še veliko več) izvozili v tujino. Ceno za to je plačala vsa Argentina: z manj kot 8 milijard se je inozemska zadolženost države v nekaj letih povečala na preko 36 milijard dolarjev.

Nekako vzporedno s pezosom pa so bili »devalvirani« tudi generali. Prvi od predsedniških generalov Horhe Rafael Videla je vladal polnih 60 dni in med tem časom mu je »uspelo« pezos devalvirati za 200 pezosov za dolar. V osmih mesecih vladavine generala Roberta Viole se je vrednost pezos zmanjšala za polovico. Generalu Leopoldu Galtieriju, ki je vladal nepolnih šest mesecev, je treba priznati, da je bil še bolj »uspešen«. Pezos je devalviral tako, da je bilo treba za en ameriški dolar odšteti 20 tisoč pezosov. No pred tremi tedni je nastopil general Binjone in kmalu za tem je pezos padel od prejšnjih 20 tisoč na 40 tisoč za en ameriški dolar.

Ki zadnji devalvaciji je vsekakor pripomogla brezsmiselna falklandska vojna. General Binjone je bil ob takšnem razvoju prisiljen obljubiti nekatere spre-

membe, da bi tako podaljšal življenje svoji vladi. Minister za gospodarstvo Danjano Pastore je napovedal poživitev gospodarstva in boj nezaposlenosti. Toda, tako gospodarska kot politična perspektiva ni nič kaj rožnata. Močno so znižali obrestne mere, da bi spodrezal dila privilegiranemu finančnemu kapitalu. Toda že nekaj dni po tej odredbi je z bančnih računov izginilo preko 40 odstotkov denarja, ki so ga spekulacij navajeni lastniki pretopili v tuje valute izven Argentine.

Tako država ne razpolaga z devizami, in kar je še huje, ne more jih dobiti tudi z novimi posojili. Svetovni kreditni trg se je zaradi spora in zaradi vojne z Veliko Britanijo nekoliko distanciral od Argentine in poteklo bo najbrž veliko časa, da bo zaupljivejši do te, sicer najbolj bogate države Južne Amerike.

Komu trka nafta na vest?

Najnovejša podražitev naftnih derivatov naj bi ozdravila težave v naftnem gospodarstvu, ki ga je dolgo časa obdajala iluzija bogastva. Zdaj je prišel čas, ko bo treba plačati popolno ceno za odstopanje od razmeroma pravočasno začrtane energetske politike z oporo na domačih virih.

Prišli so računi za vse napake, storjene po prvih znamenjih energetske krize v svetu leta 1973. Po spletu neugodnih okoliščin, zlasti zaradi plačilnobilančnih težav in primanjčevanja deviz, je streznitev vendarle potrkala na naša vrata, vendar prepozno, da bi se bili mogli na hitro obrniti k domačim energetskim možnostim in tako zmanjšati uvoz surove nafte. Kazalo je le letno potrošnjo zmanjšati na okoli 15,5 milijona ton derivatov, pri čemer naša surova nafta sodeluje z nekaj več kot četrtinskim deležem.

Velike vsote deviznega denarja so lani in letos prihajale vse premalo iz samoupravnih sporazumov in zakonov, vse preveč pa iz dragih kratkoročnih kreditov. To je hitro občutilo naftno gospodarstvo, seveda pa tudi potrošnikom tekočih goriv ni bilo prizaneseno. Gospodarstvo je zašlo v skrajnje zapleten finančni položaj, potrošnike pa je pestila neredna oskrba s tekočimi gorivi, ki je v nekaterih krajih države prešla tudi v popolno pomanjkanje.

Petkovo zvišanje cen naftnih derivatov je eno od najbolj drastičnih v celotni verigi skokov cen v naftni in plinski industriji. Ali bo s takimi cenami res mogoče privarčevati več bencina in drugih derivatov? Dosedanje podražitve niso izpolnile teh pričakovanj. Jasno pa je, da bodo povečane cene tekočih goriv sprožile še druge podražitve. In to v času, ko je na svetovnem trgu ponudba surove nafte večja od povpraševanja in ko se nafta že dalje časa ni podražila.

V žarišču dogodkov

Generali imajo radi devalvacije

Skoraj milijon novih pezosov znaša zadnje zvišanje najnižjih argentinskih plač. Sklep o tem je pred dnevi sprejela nova argentinska vlada. Predsednik, general Reinaldo Binjone je v obraziložitvi sklepa vlade dejal, da sedanji gospodarski položaj ne dopušča več kot 30-odstotno povišanje plač.

Z zadnjim vladnim ukrepom so se minimalne plače v Argentini povzpele na 4 milijone pezosov mesečno, pričela pa se je zgodba o nenehnih devalvacijah leta 1976, ko so generali in admirali vrgli poslednjega ustavnega predsednika Izabelo Peron. Oblast so prevzeli zato, »da bi končno uredili gospodarske razmere v državi.« Dejstvo pa je, da Argentina 75 mesecev po tem preživlja najtežjo politično in gospodarsko krizo v zadnjih sto letih.

Nekaj dni potem, ko je aprila 1976 general Horhe Rafael Videla zaprisegel kot novi šef države, je njegov minister za gospodarstvo govoril o stabilni vrednosti

pezosa, katerega vrednost do dolarja je bila 242 pezosov za en ameriški dolar. Od takrat so se pri državnem krmlu zamenjali trije generali — sedaj vlada četrti — in prav toliko ministrov za gospodarstvo.

Pezos, »novi« argentinski pezos je star prav toliko kot naš novi dinar. Tudi nastal je na podoben način: odvzeli so mu dve ničli. Po letu 1976 so ga devalvirali nič manj kot 165-krat. Namesto 242 novih pezosov »velja« od prejšnjega tedna naprej ameriški dolar nič manj kot 40 tisoč pezosov! Da pri devalvacijah pezos ne gre samo za »tehnične finančne operacije« govori dejstvo, da danes kar cele industrijske panoge

proizvajajo manj kot pred desetimi leti.

Kaj vse se skriva za temi devalvacijami se bo najbrž pokazalo šele takrat, ko bo (če bo) konec vladavine generalov. Skoraj neverjetno namreč je, da se vse to dogaja v deželi, ki sama krije vse potrebe po hrani, poleg tega pa sodi celo med največje izvoznike hrane. Argentina ima dovolj svoje nafte, dovolj drugih rudnin vključno z uranom. Primanjkuje ji le železova ruda. Argentina ima tudi delavce, politično izobražene na evropskem nivoju in je že mnogo desetletij brez nepismenih.

Mnogi argentinski ekonomisti imajo svojo »diagnozo«. Pravi, da Argentina doživlja neverjetno izkoriščanje s strani finančnega kapitala, domačega in tujega. Tega brani vojaška diktatura, ki je pri tem izkoriščanju udeležena zasebno in tako, da že leta in leta po-

aktualno doma

Temna stran naše družbe — neupravičeno bogatenje

Po zadnjih ocenah je samo v SR Hrvatski nad tisoč milijardcev. To so občan, ki razpolagajo z deviznimi in dinarskimi knjižicami nad deset milijonov (novih) dinarjev, torej z vrednostjo, ki bi jo naš delavec prihranil v sto letih pod pogojem, da ne bi od plače porabil niti dinarja. Značilno za te milijardce je, da so samo del svojega bogastva pridobili s svojim delom ali vrednostjo na svetovnem tržišču (nogometaši), praviloma pa so do tega prišli doma z nezakonitim pridobivanjem lastnine, piše revija »DANAS«.

O tem je nedavno razpravljala tudi IS sabora Hrvatske, ki je analiziral izvajanje zakona o proučevanju vira premoženja in odvzemu nezakonito pridobljenega premoženja od sredine l. 1978 do konca l. 1981. V tem času so v komisijah za proučevanje vira premoženja proučili 3261 predlogov za začetek postopka, od tega rešili 1919 prijav, v 308 primerih so sprejeli prvostopenjsko odločbo (rešitve še niso pravno močne), o odvzemu nezakonito pridobljenega

premoženja v skupni vrednosti 44,8 mio dinarjev. Doslej odvzeto nezakonito pridobljeno premoženje je vredno manj, kot znašajo stroški za proučevanje vira tega premoženja.

Te skromne rezultate so v IS obsodili, zanimive pa so izkušnje komisije: v 60 % primerov proučevanja vira premoženja v zadnjih šestih letih in pol obstoja komisij in zakona o proučevanju vira premoženja gre za davčno utajo. Med lastniki nezakonito pridobljenega premoženja pa je največ privatnih gostincev, zlatarjev, avtoprevoznikov, mesarjev, zdravnikov, »agrobiznismenov« in deviznih mešetarjev.

»Krivci« za nezakonito bogatenje z utajo premoženja so davčni organi, ker niso dovolj spremljali prometa, dohodek, ki so ga mnogi prijavljali, pa bi komaj zadostoval za vzdrževanje premoženja, ne pa za pridobivanje.

Posamezne oblike nezakonitega pridobivanja premoženja so značilne za nekatere regije. V Sloveniji in Baranjsko

milijardjerji postali z »agrobiznisom« in nedovoljeno preprodajo živine: na splitskem in reškem območju z nedovoljenim prometom nacionaliziranega gradbenega zemljišča, s prometom uzurpiranega zemljišča, ter prekorajenjem lastniškega maksimuma: posamezniki bogatijo tudi tako, da so lastniki nekaj hiš, ki jih oddajajo, med drugim raznim gostinsko-turističnim organizacijam in počitniškim domovom za visoko najemnino, s katero pokrivajo fiktivne stroške elektrike, vode ali adaptacije; na reškem, zadarskem in makarskem območju tudi nudijo storitve — penzijske — ne da bi plačevali davek na dohodek. Pri prodaji nepremičnin se pogosto skleneta dve pogodbi: ena za davčne organe s čim nižjo ceno, druga pa za stranke.

V velikih mestih še naprej bogatijo na stare preizkušene načine: prodajo stanovanjskih pravic, z oddajanjem stanovanj podnajemnikom za visoke najemnine, s prodajo stanovanj, lastnik pa nato dobi družbeno stanovanje od delovne organizacije ipd.

V času pomanjkanja je zelo nevarno bogatenje mesarjev in trgovcev z zadrževanjem blaga do podražitev, slabim tehtanjem in podobnimi malverzacijami. Najbolj »spretni« trgovci in mesarji lahko s tako krajo v enem letu zgradijo lepo družinsko zgradbo in jo tudi kompletno opremijo.

V nekaterih občinah so se razvile različne dejavnosti (nezakonite), ki niso nikjer registrirane: preprodaja živine, sušenje in preprodaja pršuta na debelo (brez prijave), umetno pripravljane vina — s takimi posli posamezniki pridobijo tudi milijon dinarjev mesečno. Sem sodijo še denarne transakcije, zamenjava čekov za gotovino za 10—20 % provizijo, ilegalen uvoz zlata, id.

Na vprašanje, kje so vzroki tako jalovih rezultatov v boju proti nezakonitemu bogatenju, je predsednik republiške komisije za proučevanje vira premoženja Stipe Tojčić dejal, da bo rešila vprašanje socialnih razlik v naši družbi, zlasti tistih, ki so nastale zaradi nezakonitega bogatenja.

Najprej bi bilo treba sprejeti zakon o proučevanju vira premoženja in odvzema nezakonito pridobljenega premoženja ter končno podpisati medrepubliški družbeni dogovor, s katerim bi odpravili volonterse komisije, celoten postopek proučevanja pa bi vodile davčne uprave. Končen sklep o odvzemu nezakonito pridobljenega premoženja bi sprejelo redno sodišče. Dogovor je sprejet, vendar še ni podpisan, v SR Srbiji in SR Makedoniji pa postopek že vodijo na ta nov način.

Jasno je, da vsi ukrepi in novi zakon ne bodo učinkoviti, če ne bomo ustvarili take družbene klime, da se davčne uprave ne bodo več bojevale z milino na veter, ampak bodo imele podporo vse družbe. Seveda akcije ne bi smeli začeti tako, kot pred šestimi leti, ko so se nekatere komisije spremenile v lov na čarovnice. Ves problem je pravzaprav v naših davčnih upravah, v sekretariatih za finance in podobnih organih, ki morajo biti bolj opremljeni in usposobljeni, da bi se dejansko lahko uprli ljudem in pojavom, ki so najbolj črna stran naše družbe. Toda če presojamo po sedanjem obnašanju naših milijardcev, se lahko vprašamo: ali se sploh še kdo boji komisij za proučevanje vira premoženja, končuje revija »Danas«.

Podprta stališča občinskega izvršnega sveta

Kot je bilo ugotovljeno v razpravi na seji predsedstva OK SZDL v Murski Soboti, je bila aktivnost glede obravnavne analize izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letih 1981—1982, poročila o njegovem uresničevanju v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja in skladnejšem regionalnem razvoju v murskosoboški občini v redu zastavljena. Predvsem je izstopalo usklajeno delovanje družbenopolitičnih organizacij in odgovornejši pristop v organizacijah združenega dela, kjer skušajo z lastnimi akcijskimi programi dosledneje izpeljati načrtovane naloge. Ob upoštevanju gospodarskih razmer pa omenjena analiza tudi nakazuje različice za spremembo kazalcev gospodarske rasti v prihodnjih letih, kar je posledica zaostrenih pogojev gospodarjenja.

Člani predsedstva OK SZDL so podprli stališča izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti, ki je dokaj kritično ocenilo zlasti poročilo o izvajanju slovenskega družbenega plana.

Razprava je pokazala, da je treba še v večji meri dati poudarek prestrukturiranju celotnega gospodarstva, ne pa le kmetijstva. Ob podatku, da v naši republiki pojav nezaposlenosti ni zaskrbljujoč, so člani predsedstva OK SZDL opozorili, da vprašanje zaposlovanja na manj razvitih območjih ni enostavno razrešljivo. Pri tem so se zavzeli za selektivni pristop glede ocenjevanja možnosti zaposlovanja, ker je v prvem četrtletju letošnjega leta v murskosoboški občini število prvih iskalcev zaposlitve poraslo na okrog šeststo, pretežno mladih do 27. leta starosti. V razpravi so dokaj ugodno ocenili dosežene rezultate na področju skladnejšega regionalnega razvoja, pri čemer je bila gmotna pomoč usmerjena zlasti v družbene dejavnosti. Po drugi strani pa je družbeni proizvod v gospodarstvu murskosoboške občine celotno nižji od slovenskega povprečja, zato so izrazili bojazn, da bi bil ta razkorak ob koncu tega srednjeročnega obdobja še občutnejši.

Glede ocene gospodarskih gibanj pa člani predsedstva OK SZDL niso imeli kakšnih bistvenih pripomb, čeprav so menili, da je treba določene pokazatelje jemati z rezervno. Zlasti pa so opozorili na problematiko združevanja sredstev v gospodarskih interesnih skupnostih, nujnost večje doslednosti pri izplačevanju osebnih odhodkov po družbenem dogovoru, skupno in splošno porabo pa bo treba uskladiti z dejanskimi možnostmi. Omenili so tudi negativna gibanja pri rasti porabljenih sredstev, ki je že več let zaporedoma višja za nekaj odstotkov od rasti celotnega prihodka.

Milan Jerše

Pomurje se je enakovredno vključilo v upor

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kovač, ki je kot sekretar okrožnega komiteja KPS za Prekmurje in Medžimurje vodil istočasno tudi vojni revolucionarni komite. Na naslednjem sestanku 18. junija 1941 so planirali oborožene akcije. Že od vsega začetka so razmišljali o formiranju oborožene čete, ki bi do jeseni prerasla v bataljon in operirala v Prekmurju, pozimi pa bi se glavnina umaknila na Pohorje. Ti načrti zaradi pomanjkanja oborožitve in eksploziva sicer niso bili uresničeni, pač pa se je gibanje oblikovalo potom uporniških skupin, ki jih je partija v Prekmurju formirala izmed naprednih in borbena pripravljenih intelektualcev, zlasti študentske mladine, kmetov (predvsem iz vrst DKFD) in obrtnikov oziroma delavcev. Proti koncu junija in v začetek julija 1941 so pričeli z organizacijo uporniških iroik in petork, aktivnost teh pa je segala iz M. Sobote v Markisavce, Ruconce, Križevce, Gornje Petrovce, Adrijance, Kuzmo, Grad, Rankovce, Dolnjo Bistrico, Benico itd. V tem gibanju je v sorazmerno kratkem času sodelovalo že okrog 200 somišljenikov. To je bilo obdobje, v katerem so bili položeni temelji organizirane narodnoosvobodilnega gibanja v Prekmurju, ki je bilo istočasno povezano s PK KPS za Štajersko.

29. julija 1941 je bil v Moravcih v Slovenskih goricah pri Pepki Špindler pomemben sestanek, ki ga je sklical PK KPS za Štajersko, vodil pa ga je sekretar tega komiteja Slavko Šlander. Na to postojanko so že v juniju prihajali Štefan Kuhar-Bojan, Vinko Megla, Štefan Kovač, ing. Hedžet in drugi. Tu so se sestali najvelednejši organizatorji NOB v Pomurju (Šlander, Štefan Kovač, Vinko Megla, ing. Hedžet, Štefan Kuhar-Bojan, Dana Ročnik). Po analizi situacije na pomurskem območju in navodilih za organizacijo odborov OF, zbiranje orožja, organizacijo konspiracije in zbiranje sanitetnega materiala, je Šlander odredil, da se formira še ljutomersko-radgonski okrožni komite KP s sekretarjem Štefanom Kuharjem-Bojanom in okrožni odbor OF, sekretar pa Jože Kerenčič. Šlander je na tem sestanku tudi poudaril, da morajo poslej Maribor, Prekmurje, Prlekija in Medžimurje tesno sodelovati, vse sile pa usmeriti v organizacijo oboroženega upora.

Že prve dni avgusta so bili vidni uspehi. Ustanovljeni so bili prvi odbori OF na ljutomersko-radgonskem področju (Videm—Terbegovci, Mala Nedelja, Sv. Duh, Rožički vrh, Žihlava, Cven, Mota, Ščavniška dolina, Gornja Radgona, Radenci, Kapela, Tomaž itd). Konec avgusta je bil pomembnejši sestanek v Ivanjokovcih z udeležbo vseh pomembnejših vodij upora v Prlekiji (Kerenčič, Berce, S. Kuhar, Jakob Babič), kjer so sklenili, da upor preide v večje akcije (žaganje telefonskih drogov, iztirjanje vlakov ipd).

Za NOB v Prekmurju je bil pomemben zbor aktivistov OF 30. avg. 1941 v gozdčku med Trnjem in Ondraci z udeležbo okrog 30 ljudi. Tu je bil imenovan okrožni narodnoosvobodilni odbor za Prekmurje (OF), tvorili so ga Štefan Kovač-Marko, Miško Kranjec, Evgen Karđoš, Vinko Megla, Martin Žalik in Štefan Horvat. V akcijski odbor (ože vojaško vodstvo) pa Štefan Kovač, Vinko Megla in Štefan Horvat. Dogovorili so se za sabotažne akcije, ki so jih izvajali v naslednjih mesecih.

Taki so bili začetki organiziranega oboroženega upora v naši pokrajini, ki se je v naslednjih mesecih razplamtel v velikem obsegu. To pa je že širša tema narodnoosvobodilnega gibanja v tej pokrajini. Teh nekaj misli pa prikazuje, da se je Pomurje z velikim elanom sinhronizirano vključilo v juliju 1941 v vseslovenski upor proti okupatorju.

Ivo Orešnik

POMURJE

O raziskavah voda

Nedavni sestanek komisije za varstvo kakovosti in količine voda pri Območni vodni skupnosti Mura v Murski Soboti je bil odmerjen pregledu opravljenih faznih elaboratov raziskav prve, druge in tretje faze študije Hidrogeologija pitne vode v Pomurju. Študijo so v komisiji potrdili, obenem pa razgrnili in sprejeli program raziskav nadaljnjih dveh faz. Po predvidenih naj bi celoten program vseh petih faz raziskav prišel okrog 850 milijonov dinarjev, s tem, da se bo del teh raziskav uporabil pri načrtovanju energetskih stopenj na Muri. Od financerjev naj omenimo le poglavitne: v prvi vrsti raziskovalna skupnost Slovenije, republiška zveza vodnih skupnosti in območna vodna skupnost Mura. Manjkajoči delež bodo primaknile komunalne skupnosti vseh štirih pomurskih občin.

O tovrstni problematiki, očitno sila zapleteni in kompleksni, bodo — posebej za občino Murska sobota — razpravljali 27. tega meseca.

B. Ž.

LENDAVA

URBANIZACIJA POLICENTROV

V družbenem planu razvoja lendarvske občine za obdobje 1981 do 1985 je predvidena izdelava zazidalnih načrtov za vsa vodilna naselja, ali kot temu pravijo — policentre. Trenutno je v izdelavi zazidalni načrt za del naselja Črenšovci, ki predvideva racionalno rabo stavbnih zemljišč za individualno in usmerjeno družbeno gradnjo stanovanj. Občinska skupščina je prav zaradi tega na nedavni seji sprejela odlok o splošni prepovedi prometa z zemljišči na površini, ki jo bo zajel zazidalni načrt. Gre seveda tudi za to, da ne bi kmetijskih površin spreminjali v gradbene, saj je bilo tega po podatkih kmetijske zemljiške skupnosti v lendarvski občini že precej. Ker se zazidalni načrti pripravljajo tudi za druge policentrske občine, je pričakovati, da bo občinska skupščina sprejela še vrsto tovrstnih odlokov.

Jani D.

Samoprispevek in njegova raba

Pesnik Dušan Radović je v svoji besedovanjih v radijski oddaji »Dobro jutro, Beograd« izrekel tudi tale dovtip: »Beograščani imajo izredno priložnost, da se odločijo za NE, omerjavčani imajo izredno priložnost, da se odločijo za DA. Bodo Beograščani plačevali do polovice 1986. leta po 1,9 % osebnega dohodka za javni prevoz po mestu, za vodo in za kliniko.

Kakor kažejo zdajšnje javne razprave o rabi zbranih sredstev samoprispevka, so Beograščani res glasovali ZA iz kljubovitosti, kajti šele zdaj jemljejo samoprispevek resno, ko razpravljajo o tem ali je samoprispevek namenjen krpanju ali pa gradnji boljega. Trenutno je ta tema zastavljena ob javnem cestnem prometu v Beogradu, ki je zdaj problem mestnega prometnega podjetja, ki samega sebe predstavlja za problem mestnega prevoza in pač računa na sredstva samoprispevka za krpanje voznega parka, avtobusnih, trolejbusnih in tramvajskih linij in podobnega.

Poznavalci teh prometnih problemov pa so zastavili vprašanje drugače: kaj je pravzaprav smotno — krpati sedanjo organizacijo javnega prometa ali pa snovati racionalnejši prevoz po mestu? S tem obnavljajo že zdavnaj začeto razpravo o metrou, podzemni železnici, ki naj bi jo začeli graditi to leto, pa je začetek gradnje zopet odložen na prihodnje čase. Hitrejši prevoz po mestu, z natančnim voznim redom in mnogimi skrajšavami časa potovanja čez mesto, veliko izboljšanje življenjskega okolja zaradi odstranjevanja vozil na nafto in

PISMO IZ BEOGRADA

bencin z mestnih ulic in še marsikaj koristnega zagotavlja namreč samo prevoz na elektriko, a pod zemljo.

Metro bi stal v prvi etapi 36 milijard dinarjev, ki jih ta trenutek ni na voljo in je vprašanje ali bi stali v gradnjo metroa zagotavljal samoprispevek v nezmanjšani inflaciji, zato je očitno, da z izgradnjo podzemne železnice ne bo nič. Naj so Beograščani še tako ogorčeni nad dejstvom, da bi Beograd moral že dvakrat imeti metro, realnost je neizprosnost: Beograd se je razvijal prehitro, ko se je v sto letih povečal za šestdesetkrat in to je vzrok, da pri osemdeset tisoč do milijon prebivalcev ni bil stanju zgraditi omrežja mestnega prevoza in da ima vse večjo »trioskleroza« tega prometa po mestnih ulicah, kar se vidi iz tega, da so ogromni zastoji že ko renovirajo en trak smeri na mostu »Gazela« in da so iz istih razlogov morali dograditi še drugo polovico mostu na Savi iz Brankove ulice v smeri ZIS.

Zaradi tega zdaj razmišljajo o tem, kako bi nadomestili pomanjkanje pravega metroa z uporabo zasilnega. Gre namreč za to, da bi aktivirali zdaj še neuporabljane predore pod mestom, ki jih je za kakšnih 16 kilometrov, namenjeni pa so normalni železnici, ko bo zgrajena nova železniška postaja v Prokopu, katere gradnja je ustavljena iz znanih gospodarskih težav. Se pravi da hočejo obrniti zaporedje stvari tako, da bi z investicijo tri milijarde dinarjev omogočili podzemni promet s pomembnimi električnimi vlaki, ki sprejemajo po 900 potnikov in dajejo za 21 % cenejši prevoz po mestu, pa petkrat hitrejši kot po prenapolnjenih ulicah. S tem bi razbremenili sedanji mestni prevoz za 30.000 potnikov dnevno in povežali območja mesta, ki so oddaljena od glavnega mesta tako, da bi v mesto vžglo 700 avtobusov manj, prihranki na nafti in bencinu pa bi bili seveda temu primerni.

Ta zadeva je rešljiva v 1984. letu in če bi se prihranki lahko namensko uporabljali, bi bilo s podzemno železnico lažje računati že prihodnje leto, saj je tudi to omrežje ogromno in ponuja nič koliko možnosti racionalnejše uporabe voda. Pa ni vse drugo, kar je tako neuporabnega in v sedanjem sistemu si ne daje pričakovanih izboljšav rabe sredstev, ki so namenjena, bi lahko boljše začela.

Viktor Širec

LENDAVA — Koordinacijski odbor za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito pri predsedstvu občinske konference SZDL je obravnaval poročilo o uresničevanju zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v lanskem letu. Posebej je ocenil delovanje krajevnih konferenc SZDL in ugotovil, da so bile za vse akcije NNNP dobro pripravljene, vendar pa so imele tudi slabosti, ki jih bo potrebno v tem letu odpraviti. Se vse preveč se pojavlja dvojnih zadolžitvev in omahovanja ob akcijah.

MURSKA SOBOTA — Na drugi seji koordinacijskega odbora za spremljanje samoupravnega sporazumevanja v okviru samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti so člani in predsedniki skupščin obravnavali in podprli predlog revalorizacije sredstev za tekoče leto, o katerem bodo sklepali delegati na skupščinah. Iz pregleda doseženega valoriziranega dovoljenega priliva sredstev za prvo polletje leta 1982 je razvidno, da so leta dosežena z 46,7 odstotka, medtem, ko pri nekaterih skupnostih znašajo več kot petdeset odstotkov. Zato bo, če bodo spet presežki, potrebno koregirati prispevne stopnje, da bi ne v bodoče bremenili že tako preobremenjeno združeno delo.

Do obratne korekcije pa že prihaja pri dovoljeni porabi v občinski zdravstveni skupnosti pri kateri bo kot izhodišče za tekoče leto potrebno upoštevati dejansko realizacijo v preteklem letu.

bb

do tedna

Borba za izvoz — stalna skrb

Družbenoekonomski odnosi v murskosoboški občini so se močno zaostriili, o čemer jasno kaže ocena o polletnih rezultatih gospodarjenja v delovnih organizacijah. Po ocenah, ki jih je pripravil izvršni svet skupščine občine v Murski Soboti, je npr. zlasti zaskrbljujoč hiter porast porabljanih sredstev, ki so celo za 4 odstotke višja od celotnega prihodka. Že ta podatek zahteva v sleherni organizaciji združenega dela temeljito analizo in oceno za sprejem takšnih ukrepov stabilizacije, ki bodo ta nesorazmerja zmanjšali in postopoma povsem odpravljali. Na določene negativne trende je sindikat opozarjal že ob četrtletju, so poudarili na seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti, vendar jih mairske niso upoštevali dovolj resno. Zato ni mogoče pristati na nekatere izgovore v združenem delu, češ, da je za slabši gospodarski položaj v njihovem kolektivu krivo zgolj pomanjkanje surovin in reprodukcijskega materiala, so med drugim menili v razpravi.

V zaostrenih pogojih gospodarjenja si morajo v vsaki proizvodni delovni organizaciji prizadevati, da se uveljavijo na domačem in tujem trgu. Ugotovitev, da celo 90 odstotkov izvoza iz murskosoboške občine ustvarjata le

dve organizaciji, dokazuje, da so mairske še v premajhni meri usmerili napore za doseganje boljših izvoznih rezultatov. Borba za izvoz mora postati stalna skrb, saj drugače bitke za stabilizacijo ni moč dobiti. Zato je bila tudi na tokratni seji predsedstva OS ZSS izpostavljena odgovornost do dela vsakega delavca, hkrati pa bo treba že ob polletnih periodičnih obračunih v OZD sprejeti konkretne usmeritve za aktivnost vseh članov v sindikatu, samoupravnih organih kot med delavci samimi, da bi izboljšali trenutne nič kaj zavidljive gospodarske dosežke.

Na seji pa so v glavnem tudi podprli stališča in ugotovitve murskosoboškega izvršnega sveta glede izvajanja dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letošnjem prvem tromesečju. Zlasti so se zavzeli za zaostritev odgovornosti do vseh kršiteljev omenjenega dogovora, čeprav tudi na račun uvedbe ukrepa družbenega varstva. Uskladiitev rasti osebnih dohodkov s porastom dohodka pa bi naj usklajevali v posameznih časovnih obdobjih, da ne bi čakali na konec leta. Ob tem pa se je znova pokazalo, da sistem nagrajevanja po delu, kot temeljna socialistična vrednota, še vedno ni dovolj zaživel v praksi.

Milan Jerše

POPRAVEK

VG Kapela-Radenci popravlja pomote v oglašju JAVNA DRAŽBA, objavljene v časopisu Vesnik št. 27. z dne 15. 7. 1982:

Pod točko c) v tretji vrsti namesto številke 198.417 — pravilno 418.299 —

Pod točko e) v drugi vrsti namesto št. 1242 pravilno 1302, v tretji vrsti namesto št. 222.267. — pravilno 222.396 —

Turistično društvo, ali več društev!

Zanimiva novica prihaja iz Kobilja. Tamkajšnja delegacija meni, da bi morala turistična društva sedanja in bodoča, prevzeti skrb za turistični razvoj svojega področja, oziroma če je to ustanovljeno v vodilnem naselju pomagati pri razvoju slehernega naselja. Pri tem bi jim morale pomagati tudi vse družbenopolitične organizacije in druga društva z namenom, da izkoristimo vse lepote naših krajev in s tem prispevamo h kulturnemu izgledu naselij in cele občine.

O tolikokrat omenjenem kmečkem turizmu, pa bi bilo potrebno več povezovanja med nosilcem gostinstva v občini in krajevnimi skupnostmi. Krajevene skupnosti so namreč pripravljene del sredstev vlagati tudi na to področje, vendar pa ob pomoči družbenega sektorja gostinstva, ki je v srednjeročnem planu razvoja občine tudi zadolžen za to področje. Turističnih društev bi kazalo ustanoviti torej več.

Jani D.

OPRAVIČILO

V prejšnji številki je na straneh 10 in 11 pomotoma izostalo ime avtorja, ki je zbral vire in literaturo o NOB v Pomurju. Avtorica je Niki Brumen, ki se ji za napako opravičujemo.

Visoka stopnja sožitja

Na obisku v lendavski občini se je pretekli petek mudil predsednik republiške konference socialistične zveze Franc Šetine. V pogovorih z vodstvi socialistične zveze pomurskih občin in predstavniki narodnosti, v katerih so sodelovali tudi Geza Bačić, član predsedstva CK ZKS, Jože Hartman, predsednik narodnostne komisije pri republiški konferenci socialistične zveze in Maks Rojs, predsednik pomurskega medobčinskega sveta socialistične zveze, je osrednja pozornost veljala vprašanjem povezanim s položajem pripadnikov madžarske narodnosti. Tovariš Šetine pa je obiskal tudi novo Lekovo tovarno v Lendavi.

Temeljno zagotovilo za nadaljnji vsestranski razvoj narodnosti je visoka stopnja sožitja na narodnostno mešanem območju v Pomurju, je v pogovorih med drugim poudaril tovariš Franc Šetine. Prav znotraj takšnega vzdušja je najmanj prostora za pojave nacionalizma, zato bo tudi v prihodnje nujno dosledno uveljavljati idealna načela narodnostne politike v praksi, ki jo vedno znova morajo bogatiti konkretna dejstva. Nadaljevati je po-

trebno z ustvarjanjem takšnih objektivnih razmer, ki bodo zagotavljale uveljavljanje funkcionalne dvojezičnosti — torej takšne, da bo vsak govoril v svojem jeziku, pa se bodo razumeli.

Praksa na narodnostno mešanem območju v Pomurju pravilnost takšne usmeritve že potrjuje. Dobro zastavljena politika skladnejšega regionalnega razvoja v zadnjem desetletju je obnememno območju, kjer pripadniki narodnosti tudi živijo, zagotovila ustrezno družbenoekonomsko osnovo in prebivalstvu socialno varnost. To je v celoti zaustavilo odselejanje ljudi s tega območja, kar potrjujejo rezultati zadnjega popisa prebivalstva.

Pred 23 leti uvedeno dvojezično osnovno šolstvo postaja model celotnega izobraževanja in je tudi temelj funkcionalni dvojezičnosti. Istočasno so pričeli dvojezično uveljavljati v predšolskih ustanovah, pred leti z uvedbo madžarsčine na pomurskih srednjih šolah in z ustanovitvijo dvojezične srednje šole lani v Lendavi pa se proces dvojezičnega izobraževanja uspešno dogra-

juje. Ustrezno bi se takšno — predvidoma do 29. novembra. Za vsestranski razvoj narodnosti je odločujočega pomena tudi kulturna dejavnost. Spodobno je, da ni kraja na narodno mešanem območju, kjer ne bi aktivno delovalo kulturno društvo. Amaterizem uspešno dopolnjujejo z gostovanji iz Madžarske in Vojvodine. Založniška dejavnost, vseskozi spodbuja literarno ustvarjalnost pripadnikov narodnosti. Nepogrešljivi pa so tudi že tradicionalno dobri stiki z matičnim narodom.

Vse to prispeva k nadaljnjemu poglobljanju sožitja, zato mora tem področjem veljati skrb tako pripadnikov narodnostikot večinskega naroda. Zlasti v temeljnih organizacijah združenega dela bi morali dvojezičnost dosledneje uveljaviti, tako kot je to že uspelo v šolah, krajevnih skupnostih in drugje. To vprašanje je povezano s kadri, ki pa že v bližnji prihodnosti ne bi smeli biti več problem. Samo na Madžarskem naprimer ta čas iz Pomurja študira 16 mladih, še več ustreznih kadrov pa bo usposobilo dvojezično šolstvo doma.

I. Benko

V MORAVSKIH TOPLICAH SO NADVSE ZADOVOLJNI Z OBISKOM

Kdo neki ne pozna Moravskih toplic, sedem kilometrov severovzhodno od Murske Sobotice oddaljenega zdraviliško-turističnega središča, zna nega doma in po svetu? bi se lahko upravičeno vprašali. Kajti Moravske toplice, ki so se razvile južno od vasi Moravci v ravnini ob potoku Lipnica — izvir toplice vode so odkrili iskanci nafte leta 1960 v globini do 1117 metrov, leta 1963 pa je na pobudo vaščanov gostinsko podjetje Zvezda iz Murske Sobotice uredilo in odprlo kopališče, so danes pravcata Meka za številne turiste in goste. Zdravilne sestavine vode privabljajo iz dneva v dan vedno več ljudi, katerim so na voljo štirje odprti bazeni s toplično vodo (eden je prirejen za kopanje pozimi) pokriti bazen, kopalne kabine, ambulanta z zdravstvenimi storitvami, fizioterapija, ponudijo vam značilne domače jedi, poskrbljeno pa je tudi za organizacijo raznih kulturnih in drugih prireditev. Značilne hišice, grajene v pokrajinskem slogu in pokrite s slamo, nudijo zares pravi počitniški oddih.

Tako je bilo tudi te dni v Moravskih toplicah, ko je v jeku glavne turistične sezone, precej živahno, saj so bazeni prepolni kopalcev, pa tudi restavracijski objekti so zasedeni. »Z dosedanjim obiskom gostov v Moravskih toplicah smo lahko skoraj povsem zadovoljni, pri čemer je kamp

celo bolj zaseden kot lansko leto. V letošnjem prvem polletju smo imeli okrog 5200 gostov iz tujine, med katerimi so prevladovali Avstrijci in Nemci, nekaj pa jih je bilo tudi iz Francije, Nizozemske in izseljencev iz Združenih držav

je sicer 70:30, sedaj v juliju pa je to razmerje izenačeno. Tako je navadno tudi v mesecu avgustu. Trenutno so vse posteljne zmogljivosti — skupno premoremo v vikend naselju, kampu in privatnih hišah okrog 500 postelj — zasedene.

Bogata je tudi sama turistična ponudba. Obiskovalcem Moravskih toplic so na voljo trimska in kolesarska steza, kjer je možno pridobiti zlato, srebrno in bronasto značko, vsak teden enkrat organizirajo izlete po Pomurju, v stari restavraciji trikrat tedensko piknike, ples ob koncu tedna, v novi restavraciji pa občasno gostijo ansamble, folklorne skupine itd. Vsak gost, ki biva v Moravskih toplicah več kot deset dni, dobi zastojni zdravniški pregled in izbiro hrane po želji. Takšnih ugodnosti pa je še več.

Veliko pa si obetajo tudi od novega hotela visoke B kategorije, ki bo gotov do letošnjega oktobra. V njem bo skupaj s pomožnimi ležišči možno sprejeti čez 300 gostov. Vrednost te pomembne pridobitve za celotno turistično drugo ponudbo Moravskih toplic bo znašala okrog milijonov dinarjev. Sprva se danje polne zasedenosti posteljnih zmogljivosti so pričakovane optimistične napovedi tudi v prihodnje.

Milan Jerše

ODDIH IN SONČENJE — Tudi sredi tedna je v Moravskih toplicah nadvse živahno, saj so bazeni prepolni kopalcev, restavracijski objekti pa zasedeni. Nekaj prenočišč lahko najdete le pri zasebnikih. Tekst in foto: M. Jerše.

Amerike, in približno 2300 domačih gostov. Vse to obeta dobro turistično boro, meni namestnik šefa recepcije v Moravskih toplicah Franc Drverič.

Receptorka Slavica Erniša postreže še z nekaterimi zanimivimi podatki. »Razmerje obiska tujih in domačih gostov

nekaj prostih mest bi se morda še našlo pri zasebnikih.«

Ves čas sem planiral, da bo regres zadoštoval vsaj za bencin, sedaj pa je še ta načrt padel v vodo

Svet Srednje družboslovne in ekonomske šole Murska Sobotica

razpisuje dela in naloge:

1. Ravnatelja šole
2. Pomočnika ravnatelja šole

Kandidati morajo poleg pogojev določenih s 147. členom Zakona o usmerjenem izobraževanju, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visokošolsko izobrazbo,
- da s celotno svojo poklicno in družbeno aktivnostjo uveljavljajo humane medsebojne odnose in socialistično samoupravljanje,
- da imajo moralno politične kvalitete in organizacijske sposobnosti za vodenje pedagoškega dela.

Nastop dela z dnem, ki ga določi akt o imenovanju. Izbrana kandidata bosta imenovana za mandatno dobo 4 leta.

Kandidati naj v roku 15 dni od objave razpisa pošljejo prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Svet Srednje družboslovne in ekonomske šole, Murska Sobotica, Titova 4. Kandidati za ravnatelja naj na kuverti pripišejo »za razpisno komisijo za imenovanje ravnatelja šole«, kandidati za pomočnika ravnatelja pa »za razpisno komisijo za imenovanje pomočnika ravnatelja«.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od poteka roka za prijave.

BELEŽKA

Menjalnica se še kako izplača

Če dejansko želimo, da nam tuji turisti, ki pridejo k nam, pustijo čim več deviz, potem se moramo najprej prilagoditi in se organizirati tako, da bodo povsod delale družbene in zasebne menjalnice. Leta in leta so na mejnem prehodu v Dolgi vasi govorili o tem, da bi bilo potrebno odpreti menjalnico, pa njihov glas ni segel daleč.

Potniki so potovali, redki menjali čeke in denar v lendavski banki drugi so šli naprej in denar puščali kje v kje. Šele v letošnjem letu se je lendavski vialor odločil, da odpre na meji menjalnico in kaj se je pokazalo? Samo v nekaj urah menjajo za 20 do 30 starih milijonov dinarjev deviz toliko namreč premorejo denarja, potem se menjalnica zapre. Ob sobotah pravijo, da je promet še dvakrat do trikrat večji, bil bi pa še večji, če bi imeli na voljo dovolj dinarjev. V naravi vsakega potnika, ki prestopi tujo mejo, je, da čim prej menja svoj denar za denar države, v katero vstopa, saj mu je tako omogočeno nemoteno potovanje. Tega so se kot kaže zavedli tudi v lendavski občini. Toda ali ni banka tudi zainteresirana za menjavo na meji? Pravijo, da zahteva svojo provizijo, kaj pa če bi tudi sama odprla menjalnico na meji in se tako izognila gneči na bančnih šalterjih.

Jani D.

Civilna zaščita v ženskih rokah

V delovni organizaciji INDP v Lendavi je skoraj 100 zaposlenih, od tega pa v veliki večini ženske. Ni to slučajno, da imajo tudi na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite glavno besedilo. Posebej to velja za enote civilne zaščite, enote prve pomoči in druge. V lanskem in letošnjem letu je veliko žena tega delovnega kolektiva udeleženo na različnih seminarjih v občinskem merilu. Tako so pridobile znanje, ki so ga preverjale tudi v praksi ob različnih akcijah NNNP.

Pravijo, da jih dejansko ne more nič presenetiti, ker so se bolj skrbno kot moški, in da jim je to že prirojeno. Žene tega delovnega kolektiva so skrbno prisluščile tudi predavanjem o varnosti pri delu in zato ni čudno, da je pri njih nesreč manj. Tudi v letošnjem letu bodo svojo sposobnost pokazale, ko bodo pripravili akcijo. Verjamejo v svojo sposobnost in znanje, so pa s pridom izkoriščajo tudi v krajevnih skupnostih, kjer živijo.

Jani D.

ALI BOMO V POMURJU KOPALI TUDI PREMOG?

Nova najdišča dajejo upanje

To, da je premog v naši pokrajini ali ob njej bil in je, ni nobena novost. V bližnjem Murskem Središču onstran Mure so ga kopali dolga leta, tudi v Ljutomerski občini, domačini ob reki Muri pri Podturnu pa ga še danes s pridom vlačijo iz reke, zlasti tedaj, ko Mura »pobesni« in odnaša zemljo, s tem pa odkriva premog. Ko so v lanskem letu

začeli beli rudarji vrtati novo globoko naftno plinsko vrtino v Petišovcih, se je v različnih globinah spet pojavil premog. Ker naftaši niso zanj zainteresirani, so v pomoč pozvali še geološki zavod, ki je na območju lendavske občine izvršil več raziskovalnih vrtin. Ugotovitve kažejo, da je premog v Banici, Gaberju in proti Bistricam in da so zaloge

menda kar zanimive. To po mnenju nekaterih strokovnjakov v Lendavi pomeni, da bi z dodatnimi raziskavami, seveda ne bodo kratke, prišli do spoznanja, da pod nami ležijo dokajšnje količine premoga, ki bi bile še kako potrebne današnji energetski krizi. Ali se torej lahko nadajamo, da bomo v Pomurju imeli ob belih še črne rudarje? Jani D.

MDA »GORIČKO 82«

Udarniški dan v Krncih

Sredi minulega tedna so brigadirji prve izmene republiške mladinske delovne akcije »Goričko 82«, v kateri so bili mladi iz Ljubljane, Šiške, Sevnice, Kranja in Slovenske Bistrice, sodelovali na popoldanski udarniški akciji v Krncih, kraju, ki sodi h krajevni skupnosti Martjanci. Brigadirji, ki so ves čas dosegali nadvse dobre delovne uspehe na trasi delovišča med Šalovci in Markovci, so se tudi tokrat izkazali. Skupno z domačini iz Krnec — vas ima le okrog 20 hišnih števil — ter mla-

dimi iz Sebeborca in Andrejca so družno prijeli za lopate in krampe, da bi omogočili s svojim delom boljšo cestno povezavo tega predela murskosoboške občine.

Brigadirji prve izmene MDA »Goričko 82« so zlasti pomagali pri kopanju obcestnih jarkov in urejanju škarp za odvodnjavanje. Akcija, ki so jo opravili na cestnem odseku malo nižje od gasilskega doma v Krncih proti Sebeborcu in skupni dolžini skoraj poldruga kilometra, je povsem uspela.

Zadovoljni so bili tudi z udeležbo okrog 30 domačinov na udarniški akciji, ki so jo sicer načrtovali že dan poprej, vendar jim je takrat ponagajalo deževno vreme.

Posebej pristno je bilo vzdušje ob pogostitvi brigadirjev, za kar so poskrbeli krajanje Krnec, in kasnejšem tabornem ognju, ki so ga zaključili s pestrim kulturnim programom. V njem so se predstavili člani mladinske delovne brigade »Kozjanski odred« iz Sevnice.

Milan Jerše

Dobre priprave pomurske pionirske brigade

Podobno kot ostale pomurske brigade se tudi regijska pionirska brigada »Štefan Kovač—Marko« že dalj časa intenzivno pripravlja na sodelovanje na bližnji mladinski delovni akciji zveznega značaja. 40 pionirk in pionirjev iz vseh štirih pomurskih občin, ki jih bodo spremljali tudi štirje mentorji, bo namreč od 1. do 28. avgusta letos delalo na zvezni mladinski delovni akciji »Suha krajina 82«. Naselje akcije bo v občini Kočevje, pomurski pionirji pa bodo zlasti pomagali pri melioracijskih delih, pri čemer bi naj opravili drobni posek, planirali zemlji in podobno.

Letos so člani regijske pionirske brigade »Štefan Kovač—Marko« že sodelovali na številnih lokalnih delovnih akcijah v posameznih pomurskih občinah, bili pa so tudi na republiški mladinski delovni akciji »Goričko 82«, kjer so pomagali mladim iz

PIONIRJI NA GORIČKEM — Tale posnetek je nastal med udarniško akcijo pomurskih pionirjev na republiški mladinski delovni akciji »Goričko 82« v bližini Markovec.

ostalih predelov SR Slovenije. Kot načrtujejo, bodo pred odhodom na zvezno mladinsko delovno akcijo »Suha krajina 82« opravili še en zbor brigadirjev in udarniško akcijo na Goričkem. Ker je le-

tošnje leto prvič ustanovljena pomurska pionirska brigada, kar bi naj v prihodnje postalo tradicionalno, bodo vse te akcije nadvse dobra priprava za prostovoljno delo mladih v prihodnje.

RADOVCI

Gasilstvo ima bogato tradicijo

Gasilska društva niso več v klasičnem smislu zgolj tista, ki bi sodelovala le pri gašenju požarov, ampak so prostovoljni gasilci v današnjem času vse bolj vključeni v koncept splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite v

splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite v vsaki krajevni skupnosti.

To brez dvoma velja tudi za gasilsko društvo Radovci na Goričkem, kjer ima gasilstvo zares bogato tradicijo. Iz kronike razbe-

zgradili svoj dom, pri čemer je zlasti zanimivo omeniti, da je bila vsa opeka za dom zgrajena ročno. Leta 1961 pa je društvo dobilo tudi prvo motorno brizgalno.

Nedvomno pa doživlja gasilsko društvo v Radovcih največji razmah po letu 1975, ko je stekla akcija za nabavo sodobne motorne brizgalne, ki so jo svojemu namenu predali leta 1976. Istega leta je bila montirana tudi sodobna krovna sirena. Samo leto kasneje je društvo razvil svoj prapor. Največja pridobitev za gasilsko društvo, vaščane Radovci in okoliških vasi pa je nedvomno sodobni gasilski avtomobil, ki so ga na slovesen način predali svojemu namenu ob letošnjem dnevu borca. Finančna sredstva so prispevali: gasilsko društvo in vaščani Radovci ter okoliških vasi, 35 odstotkov sredstev je pridala občinska gasilska zveza v Murski Soboti, družbenopolitične organizacije in društva iz krajevne skupnosti Grad in drugih vasi, del sredstev pa je v obliki posojila prispevalo lovsko društvo Radovci. Čeprav so za sedanje uspehe gasilskega društva Radovci zaslužni vsi člani, pa je treba navzlic temu poudariti, da je društvo doživelo največji razmah prav pod vodstvom sedanjega predsednika Eleka Šeruga. Seveda pa radovski gasilci ne spijo na dosežanih uspehih, ampak že kujejo načrte za naprej.

Milan Jerše

OB PREDAJI GASILSKEGA AVTOMOBILA — Posnetek je s slovesne predaje novega sodobnega gasilskega avtomobila prizadevnim članom gasilskega društva v Radovcih. Foto: E. Melin

posameznih krajevnih skupnostih. To pa pomeni, da je gasilska organizacija postala v pravem pomenu besede množična, njeno delo pa vsestransko. Na ta način v praksi dokazujejo rezultate podružbljanja

remo, da sežejo začetki gasilstva v Radovcih že v leto 1937, ko so napredni vaščani ustanovili gasilsko društvo. Takrat so premogli le dvokolno ročno brizgalno. Leta 1954 so gasilci s pomočjo vaščanov

mala anketa

ODPRTIH ROK SPREJELI BRIGADIRJE

O brigadirjih prve izmene republiške mladinske delovne akcije »Goričko 82«, v kateri so bili mladi iz občin Ljubljana—Šiška, Kranj, Sevnica in Slovenska Bistrica, smo lahko slišali veliko pohvalnih besed. Ne le, da so izpolnili pričakovanja na trasi delovišča in pri udeleževanju v raznih interesnih dejavnostih, ampak so navezali tudi zelo pristne stike z domačini na Goričkem. To so nam povedali tudi krajanje Markovec, kjer so ravno kar potekala najboljše dela pri obnovi cestnega odseka na manj razvitem in obmejnem območju murskosoboške občine.

KAREL KNAUS, kmetovalec: Brigadirje republiške mladinske delovne akcije »Goričko 82« smo zares sprejeli z veseljem. Večkrat so nas tudi obiskali, zato smo jim rade volje ponudili pijačo in jedačo. Hkrati pa so pri nas shranjevali tudi orodje. Pomagali pa so nam tudi pri spravi več ječmena.

Zato jaz gledam na njihovo delo s toplim srcem. Delajo pač toliko, kolikor zmorejo, posebej tisti, ki od prej niso bili vajeni takšnega dela. Z njimi sem se večkrat pogovarjal, kar je bila dobra priložnost za izmenjavo izkušenj. Posebej pa se veselimo nove in lepše ceste, na kateri se bodo naši stroji poslej manj uničevali.

MARIJA KNAUS, gospodinja: Meni so se brigadirji zelo dopadli, saj so večkrat prišli po vodo in mleko. Ob tej priložnosti sem jih tudi lepo pogostila, pa tudi pogače sem jim marsikdaj spekla. Spoznala sem, da so brigadirji zelo prijazni, iz razgovora pa sem razbrala, da jim je nadvse všeč v tem predelu

Goričkega. Že dolgo čakamo na asfalt, ki ga bomo končno le dobili. Takrat se bomo tudi lažje vozili z bicikli, ker je nekaj čisto drugega vožnja po makadamu. Videla sem, da so tudi drugje v naši vasi prijazni ljudje lepo sprejeli brigadirje iz drugih predelov Slovenije.

AVGUŠTINA BARBER, gospodinja: Mi smo zelo zadovoljni z brigadirji iz Kranja, Sevnice, Slovenske Bistrice in Ljubljane—Šiške. K nam so večkrat prihajali po vodo, posodili pa smo jim tudi orodje, ki so ga rabili na delovišču. Med drugim so si brigadirke in brigadirji ogledali tudi to, kako

se sploh peče kruh, s katerim smo jih potem pogostili. Hkrati pa so se zanimali, kako nam gre s kmetovanjem v tem delu Goričkega. Lahko rečem, da smo bili z njimi ves čas posebej zadovoljni, kajti mi, ki smo vajeni težkega dela, vemo, na kaj so se morali navaditi. Zlasti pa me veseli, da bomo v kratkem dobili lepšo cesto.

JULIJANA HOL, gospodinja: Brigadirje smo lepo sprejeli in se jim pristrčno zahvaljujemo za vse narejeno. Spoštujemo to mladino, ki je prišla od drugod, da nam pomaga pri obnovi ceste. Zato jim želim vse najboljše tudi v prihodnje. Dali smo jim kekse in jim tudi na pijačo nismo p...

so blizu naše hiše, česar smo bili posebno zelo dobro, saj so v teh nekaj dnevih opravili veliko dela. Prepričana sem, da bo tako tudi v naši vasi pri izmenah. Sicer pa se zelo veselimo, da bo že enkrat tudi skozi našo vas potegnjen asfalt, ker nam zdaj stalno uhaja prah s ceste v stanovanje.

ANA MEHLAUER, gospodinja: Dobre volje smo sprejeli brigadirje, ki, kar moram posebej poudariti, dejansko v redu delajo, kar sem opazila že prvi teden na delovišču. Mislim, da nam je zelo potrebna nova cesta, o čemer smo se že večkrat pogovarjali. Samo ne vemo, kdaj bomo dobili tudi asfaltno prevleko. Moram povedati, da sem se ves čas nadvse dobro razumela z brigadirji, kot na primer iz Ljubljane in Slovenske Bistrice, ki so opravljali dela v bližini naše hiše. Večkrat jih seveda tudi pogostim in jim ponudim pijačo.

Milan Jerše

NEUGASLJIVA PODJETNOST

To pot — v tretje gre pač rado — sta si naša popotnika zadala, da se prebijeta iz Spodnje Ščavnice, skozi Lastomercerje in naprej v Spodnje Ivanjce, Negovo in Videm ob Ščavnici. Dognali boste, da ju je teren primoral nekoliko ovinkariti, sicer pa je šlo kot po maslu. Odkrito rečeno, nista si delala bog zna kakšne sile, saj naglica nikoli ni dobra. Če je posredi dolga pot, potlej pa sploh.

TVEGANJA SE SPLAČAJO

Namerilo se je, da sta v Spodnji Ščavnici — kajpada v vaški »oštariji« — srečala Toneta Kampuša, mladega poslovneža, ki se je iz komercialista prelevil v sposobnega obrtnika. Celo na precej spolzka tla inovatorstva v gradbeništvu se je podal in vse kaže, da bo iz sprva skromne delavnice v Spodnji Ščavnici zrasel pravcati mali obrat. Vendar na to še počakajmo, da stvari dozori.

Vestnikova »akcija« sta dobro uro križarila tam okoli Plitvičkega vrha in dela Lešar, da bi se slednjič našla na kmetiji pri Benkovih. Tudi tu je menda v petdesetih letih veselo mlet mlin, daleč naokoli znan kot Žigertov. Malce sta se razgledala, čeprav ni kaj prida videti. Od nekdaj očito sila trdnega poslopja so ostali zgolj betonski nosilci in propust z delno zavezitvijo. Eden od radovednežev, ki se sicer praska najraje tam, kjer ga najmanj srbi, je tebi nič meni nič zlezal — dobesedno rečeno — v temelje mlina, kjer je našel kup napisov na stenah. V še ne posušen beton so okorno vrisane črke: sinko mlinarja Tonček Benko, čerčica Emica Benko, Ščav-

vnica, 6. 11. 45, delodajalca Alojz. Alojzija Benko, cementar Anton Babosek, Ivanjševci 56, Vrtnjak Alojz, Ivanjševci 61, težak Pajek Jakob. Police 72 in tako naprej. Odkritje pa tako, kaj? Drugega nadobudneža so ta čas okupirale izkušnje Benkovih v kmetovanju. Pri tem je pokazal solidno znanje, o čemer še posebej poroča.

AMURJI SO, LOKVANJI TUDI

Za tem sta podpisana z lado odbrzela — če se vožnji po »samihjamah« sme tako praviti — proti Konradu Niederlu, kmetu v Spodnji Ščavnici, ki smo ga pred ča-

som že obiskali. Zamudila sta se le toliko, da so njuni pogledi oplazili par stolet star hrastov orjak, nato pa še skočila do bližnjega soseda Ivana Žižeka, naturnega Savinčana, sicer pa samosvojega konjičkarja, zagnanega zbiralca starin. Njegov portret ste v prejšnjem Vestniku že imeli priložnost, da si ogledate. Mimogrede — tudi dušo jima je bilo daro, da sta si prevezala. Kako in s čim, tega ne kanita izdati.

Hmeljev sok in mikavna postrežba (beri: postrežnica) ju je dočakala pri Roškarju v Lastomercih, kmečkem turizmu, ki ima vse karakteristike gostišča. Klepetali in natolcevali so, žal pa vsebina vsega izrečenega ni za objavo.

Kot za stavo je potem šlo do Spodnjih Ivanjc in Negove. Tu sta se za tega dne dokončno »ustoličila.« Resnici na ljubo: z nekaj zgornimi obiskovalci so se zasedli do poznega popol-

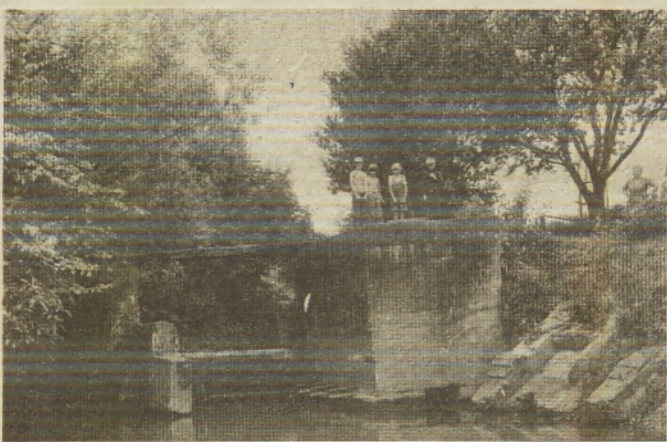
dne ob Negovskem jezeru. Saj veste, kje je to? Če ne, vam namignemo, da je to tam, kjer so amurji požrli lokvanje, vreme pa turiste. Tako vsaj je bilo pred časom in še ta čas ni dosti drugače. Za podrobnosti lahko pobarate Branka Žurmana, tajnika turističnega društva Negova, ki ni »šparal« s krečkimi na račun dela turističnega društva, ribiške družine in nekaterih drugih podobnih in sorodnih »faktorjev«.

A bilo je to prehudo, preproblemsko in so raje odnehali. Dogovorili so se, da se še kdaj srečajo in kakšno razderejo, morebiti v ugodnejših in privlačnejših okoliščinah. Toda — bog ne zadene, da bi imeli karkoli proti tamkajšnemu ambientu. Sploh ne, saj se da tod preživeti enkrat in nepozaben vikend.

Še skok do Blaguša in jezera pri Vidmu ob Ščavnici, nato pas polno paro, hočemo zapisati polnim plinom do Žihlave, Bolehnič in tako naprej. Po območju, za katerega je njega dni veljalo: projektanti lahko napravijo tudi tako, da ne bo tekla Ščavnica proti Razkrižju, marveč proti Gornji Radgoni. No, a to je že zgodba zase, v teh soparnih dneh prav gotovo prezajeten zalogaj.

Vabimo vas, da preberete naslednje nadaljevanje iz serije Po dolini Ščavnice, ko bo Pajo dejal: »Ljudje hočeš nočeš in prej ali slej skočijo v jarem.«

Popotnika: Branko ŽUNEC
Vlado PAVEO

Gruča otrok pri Benkovih v Spodnji Ščavnici je bila precej nared, da pozira na ostankih nekdanjega Žigertovega mlina.

Uspešna prva izmena
MDA „Goričko 82“

V soboto dopoldne je bila pred brigadirskim naseljem v Gornjih Petrovcih slovesnost ob odhodu brigadirjev prve izmene republiške mladinske delovne akcije »Goričko 82«, v kateri so bili mladi iz občin Ljubljana-Šiška, Sevnica, Kranj in Slovenska Bistrica. Že v nedeljo pa so jih zamenjali vrstniki iz Ljubljane-Bežigrada, Logatca, Jesenice, brigade Rdečega križa Slovenije in vojaške gimnazije Franc Rozman-Stane iz Ljubljane, ki se bodo v drugi izmeni poskušali prav tako izkazati kot njihovi predhodniki.

Na zadnji skupščini izmene v petek zvečer so zelo ugodno ocenili prispevek mladih slovenskih brigadirjev na delovišču in v interesnih dejavnostih. Skupna vrednost opravljenega dela prve izmene, ki je v glavnem potekala pri obnovi cestnega odseka med Šalovci in Markovci, je znašala kar 3,93 milijona dinarjev, s čimer so opravili že več kot polovico načrtovanega na letošnji akciji. Kopanje obcestnih jarkov, planiranje zemlje in podobno so namreč končali kar na 3,5 kilometra dolgem cestnem odseku, celotna trasa pa je dolga 6 kilometrov. To dokazujejo tudi doseženi rezultati v drugi dekadi izmene, ko je povprečna norma znašala 133,8 odstotka, število učinkovitih ur pa 7045.

Tudi tokrat sta se najbolj izkazali mladinski delovni brigadi »Pohorski bataljon« iz Slovenske Bistrice z 153,7 in »Stane Zagarmajši« iz Kranja z 135,5 odstotka, sledijo pa MDB »Bogo Flandere« iz Ljubljane-Šiška 128,15 in »Kozjanski odred« iz Sevnice 120,4 odstotka. Vse štiri brigade so se odlikovale s kvalitetno opravljenim delom, zato so bile tudi udarne, dosegle pa so tudi udarnišvo udarnega dneva. Na osnovi izjemnih dosežkov pa sta slovenjebistriška in kranjska brigada prejeli še priznanji MDA »Goričko 82« in trak akcije.

Vse štiri brigade pa so dobile tudi priznanje za družbene dejavnosti, ki so bile dokaj razvejane. Uspešno je bilo tudi delo raznih komisij, krožkov in tečajev, kar velja zlasti za drugo dekadno izmene. V celoti so zadovoljni z doseženim, čeprav so pričakovali še večjo množičnost nekaterih tečajev. Žal pa sta odpadla tečaja za nogometno nogomet in košarkarske sodnike, kjer je bila nosilec občinska zveza telesokulturnih organizacij, kar dokazuje, da bo potrebno v prihodnje več odgovornosti za dosledno izvajanje vseh sprejetih nalog na področju interesnih dejavnosti.

Milan Jerše

OSVEŽILNA KOPEL — Julij je čas žetve pa tudi čofotanja po vodi, ko postane na suhem prevroče. Tako sta dekleti izrabili nekoliko širsi tok Ledave pod mostom ceste, ki vodi iz Toplovec v Skakovce in zaplaval. Prav nič ju ni motilo spravilo sena v ozadju in hrup redkih avtomobilov, ki so prečkali most. bb Foto: Štefan Celec

Človek v borbi z naravo

Vroče in soparno julijsko popoldne. Nad obzorjem se nenadoma pojavijo bele meglice, kmalu zatem pa se od severozahoda že začnejo zgrinjati temni oblaki. Strele, ki se vse močnejše in vedno bližje, parajo nebo in preplašena divjad si išče zavetišče v gostem grmovju. Grmenje je preglasilo glas zvonov iz bližnjega zvonika, nato pa se je že vsušilo iz razžarjenih oblakov. Ljudje so le nemočno opazovali podivjano naravo in vzdihovali za sadovi svojega dela, minute pa so se vlekle kakor ure...

Nekako takole bi se pred leti lahko začel zapis o neurju, ki je nemalokrat opustošilo tudi naše kraje. Žal tudi danes človek še ni povsem premagal narave, se ji je pa bolj ali manj uspešno zoperstavil. Pravi, da glasovi, ki se širijo od zvonov, trgajo oblake in vendarle danes pred nevihto ne slišimo več zvonjenja. Namesto njih smo se poslužili raket, ki jih izstrelujemo v oblake in se tako skušamo zavarovati pred točo. Strokovnjaki pravijo, da če sistem obrambe deluje brezhibno, lahko v 80 odstotkih točo tudi preprečimo. Še vedno pa se je nemogoče povsem obvarovati pred točo, saj je še vrsta okoliščin, ki to preprečujejo.

Na območju severovzhodne Slovenije že celo desetletje dokaj uspešno deluje sistem za obrambo pred točo v Žikercah pri Mariboru in v pričujočem zapisu vam želimo predstaviti ta sistem.

Branijo 370 tisoč hektarjev

Radarski center za obrambo pred točo Žikerce pri Mariboru je bil postavljen leta 1971, ko se je sedem občin v severovzhodni Sloveniji dogovorilo, da se organizirano postavijo v bran pred točo, ki je domala vsako leto prizadela to območje. Med ustanovitvicami centra zasledimo takrat občine Maribor, Lenart, Gornjo Radgono, Ljutomer, Ormož, Ptuj in Slovensko Bistrico, ker pa je sistem že prva leta delovanja dal dobre rezultate, je leta 1979 prišlo do sprejetja republiškega zakona o obrambi pred točo in do nadaljnje organiziranosti te obrambe. Tako sta se v sistem obrambe v letu 1981 vključili še občini Murska Sobota in Lendava, letos pa še Slovenske Konjice. Sistem pokriva trenutno 10 občin in 370 tisoč hektarjev površin, na tem območju pa deluje čez 120 strelnih mest.

Čeprav ni kazalo, da bi bile

nevihte, je tudi ob našem obisku v radarskem centru bilo zelo živahno. Če namreč želijo, da sistem brezhibno deluje, je potrebna dobro usposobljena strokovna ekipa in ta je že nekajkrat dokazala, da uspešno opravlja svojo nalogo. Najbolj nevarne so tiste nevihte, ki se na hitro pripravijo, zato je noč in dan potrebno dežurstvo. Tudi ob lepem vremenu tu ne poznajo počitka, saj je potrebno marsikaj postoriti, da bi v primeru akcije delo potekalo brez zastojev. Medtem ko meteorolog nenehno opazuje in spremlja gibanje nevihtnih oblakov, ostali člani ekipe usposablajo radijsko tehniko in razvažajo rakete po strelnih mestih.

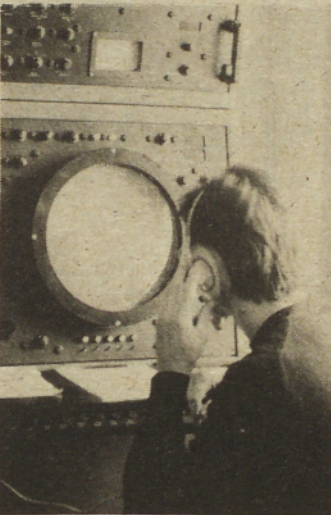
Kot smo že zapisali, deluje na celotnem branjenem območju čez 120 strelnih mest, ki so z radarskim centrom povezana preko UKV radijskih zvez. Ob normalnih okoliščinah so te zveze dvakrat dnevno, v primeru nevihtne nevarnosti pa po potrebi. Strelci so prvič povezani z radarskim centrom ob devetih, ko dobijo vremensko napoved in ob dvanajstih, ko je prav tako vremenska napoved in druga potrebna navodila. Ob dvanajstih se morajo strelci obvezno javiti radarskemu centru, saj je takrat tudi redna kontrola zvez. V primeru, da se isto strelno mesto dvakrat zapoved ne javi centru, ga njihova služba takoj obišče. Če je posredi okvara radijske zveze, jo je treba nemudoma odpraviti, če gre za malomarnost strelca, pa se poslužujejo drugih ukrepov. V centru namreč vodijo dnevnik in če se v času sezone, ki traja od maja do oktobra, strelci večkrat neopravičeno ne javijo, jim to upoštevajo pri plačilu. Sicer pa je delo strelcev dokaj odgovorna naloga in nagrada okrog 20 tisoč dinarjev za strelno mesto v eni sezoni skorajda ne odtehta truda in časa, ki ga vlagajo strelci v svoje delo.

Po besedah Toneta Dvoršaka, vodje obrambe pred točo, dolgoletne izkušnje kažejo, da je v severovzhodni Sloveniji letno 30 do 35 nevihtnih dni, letos pa so strelci posredovali že več kot 15-krat.

Toče ni moč povsem preprečiti

Ni pa rečeno, da je ta obramba povsem zanesljiva, zato bodo tisti, ki mislijo, da zdaj toče več ne bo, razočarani. To se je potrdilo že letos, ko so imeli težave že 19. maja. Takrat so radar šele umerjali in ker je bila intenzivnost neviht velika, niso uspeli izmeriti vseh oblakov in tako je bilo nekaj toče. Že v spomladanskih mesecih je bilo nekaj toče tudi v Lendavi, saj smo že uvodoma zapisali, da na uspešnost obrambe vplivajo številni faktorji.

V primeru toče v Lendavi je strelno mesto v Brezovici izstrelilo vse rakete, lendavsko strelišče pa je bilo v težavah, saj je bil oblak nad njim, območja nad sabo pa ne moremo braniti. Poleg tega so še težave zaradi bližine meje, ker pa je bil oblak že iz izhoda poligona, ki ga pokriva center v Žikercah in strelna mesta v Pomurju, na Hrvaškem niso imeli nobenega strelnega mesta, ki bi ga lahko vključili in tako je ta oblak dal nekaj toče. Za doseganje večje varnosti bi bilo

Za uspešno funkcioniranje obrambe je potrebna dobro usposobljena ekipa. Meteorolog Andrej Kranjc pa pravi, da nas toča še vseeno lahko preseneti.

potrebno zato obrambo razširiti na večje območje. Novi radar, ki je zamenjal stare vojaške radarje, lahko opazuje dosti večje območje in kot nam je povedal meteorolog Andrej Kranjc, so v tem centru predvideli tudi nevihte, ki so pred nedavnim prizadele celjsko območje in tudi del Gorenjske.

V Žikercah „delajo“ točo

Na strelnih mestih, ki jih pokriva ta radarski center, se poslužujejo dveh vrst raket, ki nosijo isti tovor. Razlika med njimi je le ta, da manjše rakete SAKO 3 dosežejo le višino okoli treh kilometrov, medtem ko novejša TG 10 letijo tudi do višine osmih kilometrov. Novejša so torej uspešnejša, temu primeru pa tudi dražje, saj stane tako raketa okrog 12 tisoč dinarjev, medtem ko SAKO 3 velja blizu pol starega milijona. So pa novejša rakete tudi kvalitetnejše, saj jih izpade le 1 do 2 odstotka, pri manjših raketah pa je izpad tudi do 30 odstotkov.

Obe raketi pa nosita približno enak tovor — reagent srebrov jodid. Tisti, ki o tem niso poučeni, zmotno mislijo, da z raketami tali-

jo točo, v resnici pa je ravno nasprotno. Toče, ki se v oblakih ustvari, ni moč več preprečiti, zato se poslužujejo trika. Princip delovanja raket je namreč tak, da razpršijo po oblakih srebrov jodid. To je snov, ki se v oblakih kristalizira, ledotvorna kondenzacijska jedra, okrog katerih se kondenzira in zmrzuje voda para. Ena raketa zadostuje za okrog deset kubnih kilometrov oblaka, v en kubni meter pa je treba dovesti 100 tisoč kristalov srebrovega jodida. Taki kristali dobijo z vezanjem na te kristale veliko število drobnih zrnc toče, ki se med padanjem skozi toplejšo zračno plast stalijo in padajo na zemljo v obliki dežja. V nasprotnem primeru bi v oblakih nastala velika zrna toče, ki bi ob padcu na zemljo povzročila škodo.

Ob koncu velja zapisati, da so med posamezniki še pomisleki o potrebnosti te obrambe, ki je dosti draga, vendar se nam vloženih sredstev bogato obrestujejo. Z ena sama večja nevihta namreč ena sama večja nevihta, ki stane lahko povzroči več škod, kot sta ne celotni sistem obrambe, da je v Sloveniji enkrat spomnimo, da je v Sloveniji letno od 30 do 35 nevihtnih dni, potem o potrebnosti te obrambe ni treba posebej razmišljati.

Ludvik Kovč

»To so novejša raketa, ki dosežejo tudi višino osmih kilometrov in so tudi učinkovitejša,« pravi Tone Dvoršak, vodja obrambe pred točo v severovzhodni Sloveniji.

Prekmurske ljudske pripovedi

Sicer z letnico 1981 je šele letos izšla v Ljubljani pri Mladinski knjigi v zbirki Zlata ptica (zbirka najlepših pravljic in pripovedk iz svetovne književnosti) knjiga prekmurskih ljudskih pripovedi z naslovom SLEPI BRATEC, za katero je zbral in uredil gradivo zdaj že pokojni Pavle Rožnik, s pravim imenom Palko Gal, po rodu iz Prekmurja, s katerega pomočjo smo dobili v zadnjih letih kar lepo zbirko domačih pripovedi.

V navedeno knjigo je vključil 77 pripovedi, ki imajo res izvir, malo udomačitev ali vsaj tehtne prvine na prekmurskih tleh. Na koncu knjige je na skoraj dvajsetih straneh zapisal pregled razvoja zbiranja, zapisovanja in objavljanja prekmurskih pripovedi in dodal k vsaki objavljeni pripovedi še koristne opombe, na samem koncu pa slovarček narečnih besed.

V širšem slovenskem merilu je prvi objavil prekmursko pravljico »Narodna pripovedka« Matija Valjavec v Slovenskem glasniku leta 1863, in sicer kot zanimivost, »kako se v Čerenčevcih na Ogrskem slovenščina govori.« Osem pripovedi je objavil nato še leta 1874 v Slovenskem narodu, ki sta mu jih zapisala dva prekmurska študenta oziroma dijaka. Večino teh je Valjavec še enkrat objavil v Kresu (1884—1885).

Od domačinov je začel dokaj pozno v našem stoletju z zbiranjem tega narodnega blaga na pobudo Karla Štreklja zavzei Števan Kuhar, ki je nato izšlo v Časopisu za zgodovino in narodopisje (1910—1914) pod naslovom »Narodno blago vognskih Slovencev.« Gradivo večjega obsega je bilo objavljeno še v koledarjih in Novinah.

Naš rojak in etnograf Avgust Pavel je štiri pripovedke objavil skupaj z madžarskim prevodom in obširno jezikovno razlago (v Nyelvtudomány leta 1916) na Madžarskem.

Zelo veliko gradiva je v razdobju desetih let (1921—1931) zbral učitelj Julij Kontler s pomočjo učencev. Nabral in napolnil je štiri zvezke velikega formata. Ker so pri zbiranju sodelovali učenci, so bili ti zapisi okorni in nekritični; eni so se celo preskušali s preajanjem pravljic v prekmursko. S pomočjo Hrenovega izbora in prevoda v knjižno slovenščino so prekmurske pripovedke izšle v dveh knjižicah (1923. in 1928. leta) z naslovom »Narodne pravljice iz Prekmurja«, prireditelja pa sta bila Kontler in Kompoljski.

Zakaj za zbiranje novih pripovedi so poskušale Novine z letom 1936 med mladino, vendar ob obilici poslanega gradiva je bilo zelo malo pristnih prekmurskih pripovedi.

Poleg že omenjenih publikacij so priobčevali narodopisno blago v tega področja še koledar Dober pajdaš kalendarij, koledarček Kraljevič Marko in mesečnik Slovenska krajina.

Po vojni so ljudske pripovedi zapisovali in obdelovali Milko Matičetov, nekaj pisatelj Ferdo Godina, največji delež pa je nedvomno prispeval Pavle Rožnik (Palko Gal), ki je leta 1975 pripravil zbirko »Zalostna kraljica in druge prekmurske pravljice«, »Zlato mesto« (1978), »Lepa Mankica in druge prekmurske pravljice« (v madžarščini, 1978) in tokrat »Slepi bratec« (1981).

Po besedah Rožnika prekmurske pripovedi vsebujejo motive pravljic drugih narodov, a največji vpliv so zapustile madžarske pravljice, ne samo po motivih, ampak celo po načinu pripovedovanja. Zanimivo je še, da ne nastopajo škrti, volkodlaci, povodi in drugi vampirji in druga pravljica bitja. Celo živalske pravljice so redke. Nasprotno pa najdejo svoje mesto Romi, revščina in podobno.

Zanimiva je zaključna Rožnikova ugotovitev, ki jo tudi tukaj ob zaključku tega zapisa citiram: »Prekmurske ljudske pripovedi niso nekaj izjemnega, čeprav se med njimi najde tudi kak biser ljudskega pripovedništva, kot sta na primer pravljici Trije jajčki in O treh grahih. Nedvomno pa so neprecenljivo dokumenti časa, ko je na narodno smrt obsojeno ljudstvo tudi z njimi kljubovalo in se nazadnje rešilo v življenje.«

F. KUZMIČ

Vrbovčan—Werbje?

Ivan Zelko v svojem, pred nedavnim pri Pomurski založbi izdanem delu »Historična topografija Slovenije« (Prekmurje do leta 1500) po zgodovinskih virih ugotavlja tudi nekatere kraje, katerih imena so izginila. Tako na strani 93 navaja kraj VRBOVČAN »brod, izginul i kraj pri Krogu, ob Muri«. Prvi zapis kraja navaja kot ORBOCHA iz leta 1331, potem leta 1444 kot VRBOCHANRUCY.

V rojstnih matičnih knjigah nekdanje fare sv. Križ pri Ljutomeru je leta 1824 zapis »Kro-g in Ungarn vulgo WERBJE« in nekaj let kasneje: »WERBJE in Ungarn bey Wontschen« (Hunecani). Oba zapisa potrjujeta, da gre za kraj v bližini Kroga. Najbolj pomembno ob tem pa je domnevati, da je toponim v obliki Vrbovčan ohranjen v zapisu Werbje (Vrbje) vse do druge polovice 19. stoletja.

Juž Makovec

PRED BELTINSKIM FESTIVALOM

V Beltincih se intenzivno pripravljajo na že tradicionalni festival. Letos ga označuje zaporedna številka dvajset, osrednja poletna kulturna manifestacija v Pomurju, ki je krepko odzivna tudi preko regijskih meja pa bo potekala v od 25. julija do 1. avgusta. Prva — nedeljska prireditev bo otvoritev razstave pod naslovom »Od lanu do lani« v etalnici domačega kulturno — umetniškega društva, ostale folklorne prireditve pa bodo konice naslednjega tedna: v petek, soboto in nedeljo. V petek, 30. julija bo ples Jugoslovanskih narodov izvajala folklorna skupina ŽKUD Ivo Mikac iz Varaždina, v soboto, 31. julija se bodo ob 14. uri v parku pričele pastirske ljudske igre zvečer ob 20. uri pa bodo nastopile folklorne skupine iz Gerolfinga (ZR Nemčija), Selente (AP Vojvodine), KUD Beltinci in ljudske pevke. Isti večer pa bosta folklorni prireditvi tudi v Radencih in Gornjih Petrovcih. Osrednja bo nedeljska prireditev, ko bodo ob 13. uri šli nastopajoči v povorki na prireditveni prostor v beltinski park, kjer bo ob 14. uri pričetek folklorne programa v katerem sodeluje deset skupin.

S snemanja novega televizijskega in filmskega projekta

Puckova banda — nepogrešljiva v Kranjčevi pripovedi in ekranizaciji romana Strici so mi povedali.

STRICI SO MI POVEDALI

Mladi Miško, rodovni kronist, ki podrobno pripoveduje vse, kar so mu o njegovem poreklu, vaški srenji in minulih dogodkih povedali strici, mati Mankica in njegov lastni spomin ter pisateljska domišljija. Na filmu in v televizijskih nadaljevalkah ga bo upodobil Igor Samobor.

Šarika — mlado madžarsko dekle, ki jo Miško spozna na gostovanju in po kateri se bo imenovala tudi šesta med sedmimi televizijskimi nadaljevalkami je Darja Miškotevc.

/IZ SNEMALNE KNJIGE/

10. SVADBENO DVORIŠČE

EXT-VEČER

142.

Večer se preliva v noč.

Okrog gostovanjske hiše, predvsem pa na dvorišču je samo veselje, petje in muzika.

Razen ŽENINA in NEVESTE še nihče ne ve, kje je njegov prostor. LJUDJE sedajo kamorkoli, kadar ne plešejo, se nalivajo s pijačo, moški objemajo ŽENSKO, ki se tega prav nič — vsaj zares — ne brani, ker se tudi njim že pozna pijača.

143.

Zunaj senčnice se vrte otroci, tudi ti so po pijači postali glasni, ŠTIRI-NAJSTLETNIKI pa se že vsiljujejo med PLESALCE. STARO in MLADO pa se hodi poljubljati za senčnico, MOŠKI segajo ženskam za bluze in pod krila in ženske se le hihitaje branijo.

144.

Miško upira pogled v dekle z belimi kitami, ki zdaj sedi za mizo in ne hodi plesati, marveč nepremično gleda proti muziki — Mišku se zdi, čeprav samemu sebi ne verjame, da gleda prav njega.

145.

DEKLE se vselej, kadar vstane in gre izza mize, presede in se tako počasi premika bliže muziki, prav v njeno bližino.

146.

Prihajajo ponjo za ples, vendar vsakogar odločno zavrne, kar Mišku, ki ne more odvrniti pogleda od nje, seveda na vso moč ugaja.

147.

Zdaj muzika spet nekomu zaigra „tuš“, da izprazni kupico in potem zaprede godce v razgovor. Strici si prižgejo cigarete in pijejo vino.

148.

Tako ostaneta MIŠKO in DEKLE, ki je zdaj čisto na koncu mize, sama. In Miško se ponudi priložnost za besedo z njo.

Miško: Zakaj pa ne plešeš z nikomer. Vidim da zavračaš.

DEKLE se nekam žalostno nasmehne, vsekakor ga razume, vendar odgovori madžarski.

SARIKA: Ne znam plesati ... Nočem, sploh ne plešem.

MIŠKO: Govoriš samo madžarski?

Nisi tu doma?

149.

Dekle odkima z belo glavico, kite na zboklih prsih se zgranejo.

SARIKA: Iz Madžarske sem, tu blizu. Govorim pa tudi po vaše ...

In pohiti in Miško se zdi, da vedno z nečim pohiti, ko da hoče še posebej pojasniti.

Moja mati je od tod, teta, nje sestra je gospodinja v tej hiši.

150.

Miško prikima, nato pa jo vzpodhudi, naj vendar kaj zapleše, čeprav si želi, da tega ne bi storila.

MIŠKO: Pa le zapleši malo, zdajle bomo spet zaigrali. Povej kaj ti rada slišala.

151.

Dekle spet odkima in se mu nasmehne, tako da se nehoče nasmehne tudi Miško.

152.

Ko vidi, da strici spet prijemajo v roke svoja glasila, hitro se vpraša.

MIŠKO: Kako te pa kličejo?

Dekle zgane s sočnimi ustnicami.

SARIKA: Šarika mi pravijo.

153.

MIŠKO: Šarika ... Šarika ...

Ponovi Miško in nepričakovano doda.

Mislil bom na Šariko, ko bom igral.

154.

Odvrne Šarika in v oči se ji zablesti.

155. PICKOVA BANDA spet igra.

Romansirana kronika malodane stoletnega razvoja in razkroja ene prekmurskih rodbin — Fujsovega roda Puckov in Polane — vse od rodovne skupnosti do kmetškega proletariata, za katero je pisatelj Miško Kranjec 1976 leta prejel Prešernovo nagrado bo tudi ekranizirana. V Prekmurju namreč prav te dni nastajajo prvi kadri in sekvence novega delovno. Bilo je vroče, kot pritiče poletnim dnevom, čeprav vreme filmarjem sicer zaenkrat ni preveč naklonjeno. Da bi ustvarili pred kamero pristno migotanje pokrajine, ki nastaja le pri panonski vročini, pa so tleli briketi v lavorju, katere je bilo treba stalno razpihovati. Tako kot vihati z vročimi kleščicami brke igralcev, v popolni opremi opravljenih

Režiser in scenarist novega slovenskega filmskega in televizijskega projekta po romanu Miška Kranjca: Strici so mi povedali je France Štiglic.

slovenskega celovečerca Veselo gostovanje in šeste od sedmih televizijskih nadaljevalk, ki jih bomo predvidoma lahko gledali v drugi polovici naslednjega leta. Snemalnih dni bo okoli sto-petdeset, terenska snemanja pa potekajo v Filovcih in goricah, v Polani in ob Muri, Lendavi in Murski Soboti, kjer je tudi direkcija številne izvedbene ekipe tega zahtevnega in tudi dragega slovenskega projekta. Režiser in scenarist je France Štiglic, na snemanjih nepogrešljiv njegov konzaltant — rojak Branko Šomen, za kamero direktor fotografije Vilko Filač, pred njo pa se bodo zvrstila skoraj vsa znana igralska imena pa tudi amaterji in naturščiki.

Na prizorišču snemanja v Filovcih, kjer so za vasjo poznali istoimensko prvo sekvenco je bilo tako kot bo v glavnem vse snemalne dni, sila živahno, predvsem pa

Brigita Bavčar
Fotografije: Miško Kranjec

Strica muzikanta: Marko (Polde Bihič) in Števek (Danilo Benedičič ter svojstveni Tompa — Bert Sotlar v ospredju.

Uresničili bodo referendumski program

Krajevna skupnost Beltinci, ki sodi med največje v so-boški občini, se je v zadnjih letih lotevala nekaterih zelo zahtevnih nalog, ki bi jih zmogla redkokatera druga krajevna skupnost izven mesta. Med največje naložbe vsekakor sodi kanalizacija s čistilno napravo, ki je veljala 13.800.000 dinarjev, tu pa so še izgradnja mrtvašnice, katere vrednost znaša 4.000.000 dinarjev, asfaltiranje ulic, urejanje parcel za stanovanjsko izgradnjo, urejanje telefonije, adaptacija stare osnovne šole in drugo. Vse to jim uspeva zaradi velikega razumevanja občanov, ki poleg plačevanja dokaj visokega samopriskvka zbirajo še dodatna sredstva, nam je v razgovoru povedal predsednik sveta KS Beltinci Gusti Farkaš.

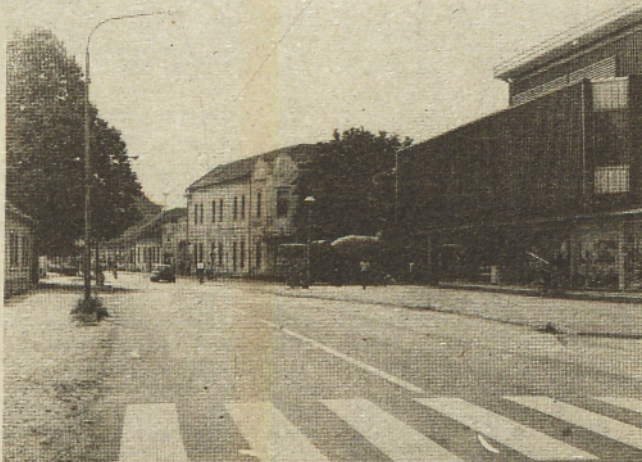
MRTVAŠNICA DOGRADJENA, KANALIZACIJA BO NARED

Pred kratkim so bila končana dela pri izgradnji mrtvašnice v Beltincih, ki je ena najsodobnejših. Opravljen je bil tudi že tehnični pregled, tako da bo v krat-

poskusnega obratovanja. V kratkem naj bi bila sanirana tudi napaka pri vodotesnosti kanala, okrog katerega je bilo toliko govoric, tako da bo lahko izvršen prevzem s strani DO Sobota — TOZD Komunalna. Predhodno pa bo vsekakor potrebno razči-

stepe in priključke po posameznih ulicah, za kar pa krajevna skupnost nima na razpolago potrebnih sredstev.

intenzivno pripravljajo na največjo kulturno prirediteljsko — folklorni festival, ki vsako leto dobiva večje razsežnosti in tudi privablja

Vsaki danji utrip v Beltincih

TELEFONIJA, ULIČNA RAZSVETLJAVNA

Trenutno opravljajo adaptacijska dela v stari osnovni šoli, kjer bo montirana nova telefonska centrala. S tem bo rešen problem telefonije ne le za kraj Beltince, temveč tudi za širše okolice. Urejajo tudi ulično razsvetljavo v Kocljem naselju, z deli pa bodo nadejali v Cvetnem naselju in še nekaterih ulicah po sprejetem prioritetenem programu krajevne skupnosti. Predvidevajo tudi, da bodo uredili razsvetljavo v parku iz tombolskih sredstev, za kar se že dalj časa dogovarjajo. Z ureditvijo ulične razsvetljave pa bodo v krajevni skupnosti Beltinci tudi v celoti realizirali sprejeti referendumski program.

PRIPRAVLJAJO SE NA FOLKLORNI FESTIVAL

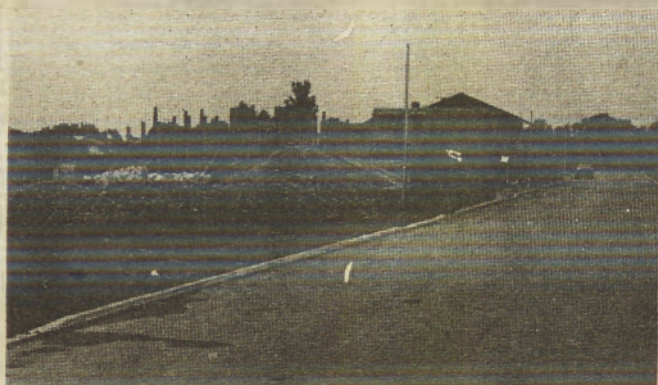
Beltincarji se že nekaj časa

številne ljubitelje ljudskih plesov, pesmi in običajev. Tudi tokrat bo imel beltinski folklorni festival močno mednarodno udeležbo. Prav tako se Beltincarji že pripravljajo na razpis novega krajevnega samopriskvka, kajti sedanji poteče ob koncu letošnjega leta. Jeseni jih čakajo tudi volitve v organe krajevne skupnosti.

MISLIJO NA VRTEC IN KULTURNI DOM

V bližnji prihodnosti ima krajevna skupnost Beltinci v programu izgradnjo otroškega vrta in kulturnega doma. V programu pa je tudi gradnja proizvodnega obrata Beltinke in Ljubljanske banke. V ta namen bodo morali pravočasno pripraviti vso potrebno dokumentacijo.

Feri Maučec

V Beltincih nastaja novo stanovanjsko naselje na Jugovem. Še vedno pa je na razpolago nekaj parcel.

kem lahko služila namenu. Mrtvašnica je bila v glavnem zgrajena s prostovoljnimi prispevki in delom, saj je bilo v treh nabiralnih akcijah zbranih 2.400.000 dinarjev sredstev.

Krajevna skupnost Beltinci si tudi prizadeva, da bi bila čimprej v uporabi največja investicija — kanalizacija, kjer pa so nekatere težave zaradi vzdrževanja in

stiti še vse nejasnosti in skleniti pogodbo s cestno-komunalno skupnostjo Murska Sobota glede obratovalnih stroškov. Čimprej pa bo potrebno na kanalizacijo priključiti gospodinjstva ob kanalizaciji. Kljub temu pa zmogljivosti čistilne naprave ne bodo izkoriščene, kar pomeni, da ne more poslovati rentabilno. Potrebno je zgraditi še en kolektor, od-

razvršča takole: krajani pogrešajo sodobno trgovino, posebej tisto s tehničnim blagom. Ta seveda obstaja, a je v častiljivi zgradbi, ki

stoji že 100 let in ki za sodobno poslovanje zdavnaj ne ustreza več. Planirana je sicer gradnja nove, a stabilizacija tudi tu steguje svoje roke. Celotni razvoj vasi in krajevne skupnosti bi bil bolj dinamičen, če bi uspeli zgraditi kako tovarno. Smo edini policenter lendavske občine brez tovarne. Z zgraditvijo kakšnega obrata bi se lahko naši vaščani zaposlili doma, sedaj se pa večina zaposlenih vozi v Lendavo, M. Soboto, Turnišče ali pa v druge kraje, imamo pa še tudi 60 zaomcev, ki bi se lahko vrnili v domači kraj.

Pred dvema letoma so krajani pristopili k zbiranju sredstev zdomcev za sovlagateljski delež pri omenjeni gradnji. Varstoj jim je pripravil zanimiv program, vendar pa je zaradi gospodarskih težav vsa zadeva preložena na prihodnja leta. Tudi srednjeročni program razvoja lendavske občine načrtuje gradnjo obrata v vasi kot prioriteto naložbo, no pa bo vendarle potrebno na vse to počakati.

O Bukovniškem jezeru pa ni potrebno trošiti več besed; vsa ta leta smo o tem govorili, ničesar se ni napravilo in uredilo. Delegati krajevne skupnosti so v skupščini občine povedali in zahtevali, da se vendarle nosilec gostinstva v občini, ribiška družina in turistično društvo dogovorijo, kaj in kako urediti okolico jezera, ki bi bilo lahko pomembno za turizem lendavske občine.

Ker se referendumski program, stari namreč, izteka, se v Dobrovniku pripravljajo že na novega, ob tem pa se zavedajo, da bodo svoje razvojne programe uresničili le z lastnimi močmi.

Jani D.

KS PARK MURSKA SOBOTA

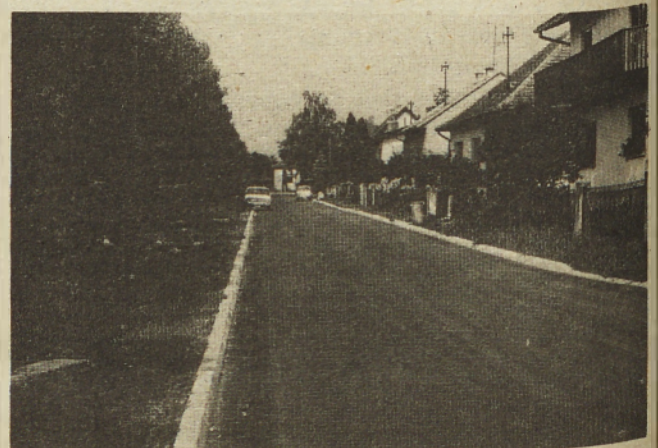
Občani so voljni delati

Nedvomno so se v Murski Soboti uveljavile tudi mestne krajevne skupnosti, kjer prihajajo vse bolj do izraza neposredni interesi občanov, pa najsi gre za uveljavljanje delgalskih odnosov ali za urejanje raznih komunalnih zadev. Na teh področjih so gotovo vidni določeni pozitivni premiki, kar govori v prid razširjanju krajevne samouprave. To ugotavljajo tudi v krajevni skupnosti Park v Murski Soboti, katere aktivnost in načrte v prihodnje bomo skušali prikazati.

KOMUNALNE ZADEVE SO UREJENE

»V letošnjem letu smo imeli v naši krajevni skupnosti dejansko več aktivnosti, pri čemer smo posvečali pozornost večjemu številu vsebinskih in drugih vprašanj. Med drugim smo izvedli kompletne priprave na spomladanske volitve in jih tudi kvalitetno opravili. V sklopu priprav na volitve pa smo vodili tudi evidentiranje v vseh družbenopolitičnih organizacijah in organih krajevne skupnosti. Po izvedbi volitev pa smo kot prvo fazo uvajanja delegacij v delo in delegatske odnose izpeljali dogovore z vodji delegacij in nekaterimi celotnimi delegacijami. To pa predvsem z namenom, da uredimo prvo fazo delovanja delegacij v skupščinskem sistemu. Želimo namreč, da se v delovanje delegacij vključuje celotna baza, torej vsi občani in druge družbenopolitične organizacije, je prikazal delo krajevne skupnosti Park predsednik krajevne konference socialistične zveze Ladislav Tušar.

Poleg tega so letos imeli tudi nadvse uspešno prireditev ob dnevu mladosti — praznik krajevne skupnosti, ki so se ga v večjem številu udeležili občani in mladina celotne krajevne skupnosti. Pri tem je največjo vlogo resnično odigrala sekcija

ASFALTIRANA BOROVIJAKOVA ULICA — Tik za prvo metleto v Murski Soboti je od nedavnega asfaltirana tudi Borovijakova ulica, za kar so pomemben delež prispevali tudi občani krajevne skupnosti Park.

za družbeno aktivnost žensk pri KK SZDL, ki se je že doslej izkazala s svojimi številnimi akcijami, kot so organiziranje proslav, tečajev in podobnega. Omenjena prireditev je bila v bistvu zaključek bogate aktivnosti skozi celo zimo, ki so jo vodile ravno ženske te krajevne skupnosti.

»V delu naše KK SZDL z zadovoljstvom ugotavljamo, da ni bilo nikoli problemov z zbiranjem občanov, ko je šlo za izvajanje določenih akcij skupnega družbenega pomena. Na področju komunalne uredenosti smo poskrbeli za to, da smo vsaj nekatere najbolj kritične primere odpravili, zlasti kar zadeva asfaltiranje ulic in komunalno opremljenost. Poskrbljeno pa je bilo tudi za ureditev kopališča, ki se nahaja na območju naše krajevne skupnosti, zato so zadeve v glavnem urejene, poudarja tovariš Tušar.

ZA TRDNEJŠE DELEGATSKE VEZI

Ko v krajevni skupnosti Park v Murski Soboti razmišljajo o načrtih za naprej, postavljajo v ospredje doslednejše uresničevanje samoupravnih delegatskih odnosov. Predvsem z namenom, da se delo delegacij dejansko vključuje v aktivnosti družbenopolitičnih organizacij, skupščinski sistem in krajevno skupnost. To pomeni, da bi delegacija v kar največji možni meri učinkovala kot povezovalni dejavnik, kjer bodo do izraza prišli najpomembnejši interesi, razmišljanja in hotenja vseh občanov v krajevni skupnosti. Hkrati pa gre tudi za dejansko povezavo med krajevno skupnostjo in skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti.

»Naslednje, kar moramo predvsem narediti, je to, da konkretiziramo tista stališča, ki zadevajo razširitev delovanja organov krajevne skupnosti. V mislih imam predvsem delovanje na področju ljudske obrambe in civilne zaštite, ureditev načina še učinkovitejšega dela organov krajevne skupnosti in združenja družbenopolitičnih organizacij prek uličnih odborov in zborov občanov, kjer lahko pride do izraza volja vseh občanov pri vsebini akcij v sami krajevni skupnosti, meni Ladislav Tušar.

Ob tem velja omeniti še nekaj nalog, ki jih čakajo v prihodnje. Prva skrb je, da v kratkem času skupno uredijo aktivnim odborom pri telesno-kulturni skupnosti uredijo mestno drsališče, kar je resnično stvar vseh krajevnih skupnosti v Murski Soboti. Zato pričakujejo upravičeno dogovor med vsemi njimi. Kot kaže, za zdaj nimajo kakih večjih problemov s komunalno ureditvijo posameznih ulic, kar je gotovo spodbudno dejstvo. Zato dajejo toliko večji poudarek medsebojnemu sporazumevanju mestnih krajevnih skupnosti in utrjevanju samoupravnih odnosov, kar je že doslej obrodilo nekatere pomembne sadove.

Milan Jeršič

Tretji referendum je pred vrati

Soparno je te dni, ljudje so pri žetvi, nekaj mladeničev poseda v slaščičarni v Dobrovniku. Tu in tam zavije avtomobil proti Kobilju, v njem sedijo gobarji, tisti najbolj zagriženi. Med nje sodim tudi sam, a me je tokrat pot zapeljala v Dobrovnik zavoljo tega ker želim izvedati, kaj so krajani te vasi storili in kaj nameravajo storiti, da bi bil njihov kraj lepši in življnje v njem boljše.

V letu 1977 so vaščani sprejeli 3-odstotni samopriskvek za gradnjo kulturnega doma in dveh transformatorskih postaj. Ko so pretehtali uresničitev referendumskega programa, so ugotovili, da so transformatorski postaji zgradili, pri gradnji kulturnega doma pa se je zataknilo in prehudo zavleklo. Objekt je sicer pod streho, pravi tajnik sveta krajevne skupnosti tovariš Car, vendar še ne služi svojemu namenu. Manjka namreč notranja oprema za gledališko dvorano, pa za večnamensko dvorano, knjižnico in čitalnico, pa še prostori za krajevno skupnost in društva ter gasilski dom. Ta čas pa je sestankovanje v osnovni šoli, arhiv in dokumentacijo pa imajo člani sveta krajevne skupnosti kar doma.

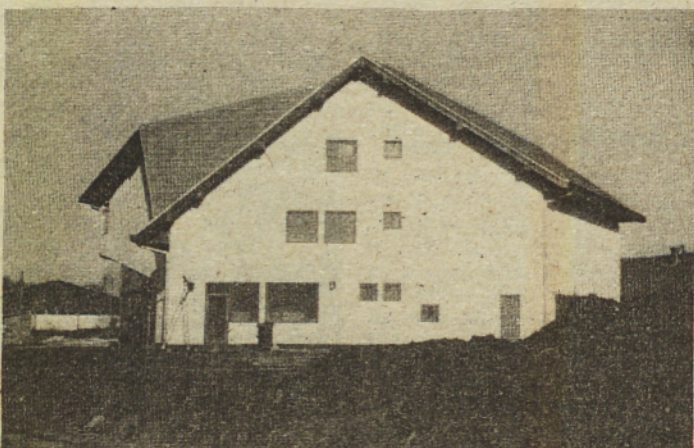
Seveda pa v krajevni skupnosti niso stali ob strani, ko je bilo potrebno napeljati elektriko v Strehovske gorice ter popravljati poti. Poti so seveda poseben problem, najbolj pereč pa je cesta med Dobrovnikom in Kobiljem. Dogovarjajo se s krajevno skupnostjo Kobilje, da bi asfaltirali še preostali del republiške ceste, saj je leta posebnega pomena za obe krajevni skupnosti.

Potem so na vrsti drugi problemi. Tajnik krajevne skupnosti jih

razvršča takole: krajani pogrešajo sodobno trgovino, posebej tisto s

V zadnjih letih sta bila v Dobrovniku zgrajena dva pomembna objekta. Zdravstvena ambulanta že služi svojemu namenu, v njej pa je tudi lekarna, da ni potrebno po vsako zdravilo v Lendavo.

Kulturni dom je še vedno nekončana investicija. Precej bo potrebno še denarja, da se opremi, saj je sicer pod streho, a za dejavnost društev krajevne skupnosti in vseh vaščanov še neuporaben.

kmetijska panorama

SKUPNO DELO – prihranek na času in denarju

Tik ob potoku Ščavnica, ki tukajšnjim kmetom še prevečkrat povzroča velike težave, kmetujejo Benkovi. Streljaj drug od drugega stojita dve sodobni posesti, ki sta last staršev in sina. Kraj našega obiska — Spodnja Ščavnica; namen — izvedeti, kako se prebijajo in kako gospodarijo na teh dveh posestvih.

Dobro, skrbno in gospodarno — je bil prvi vtis, ki so nam ga vsilila nova rastoča kmetijska gospodarstva in preurejeni stanovanjski objekti. Še bolj pa nas je o tem prepričal pogovor z gospodinjjo Anico Benko, ki smo jo prestregli pri vsakdanjem delu doma, medtem, ko je bil mož na polju.

«Nekdaj je bilo to samo eno posestvo, toda ko se je poročil sin, smo mu odstopili dobršen del, da je lahko prišel na svoje. Se vedno pa pri vseh večjih delih vprežemo skupno in tako prihranimo na času in denarju. Saj več rok naredi več, pa še vsa dela so na ta način hitro opravljena,» nam je precej postregla z vsem, kar nas je zanimalo.

Danes imajo na starem posestvu še 7 hektarov zemlje, 4 pa v najemu od radgonske kmetijske zadruge, s katero so se dolgo kooperacijsko povezali. V pretežni meri se ukvarjajo z živinorejo in letos moka v sodobnem hlevu 19 glav živine, med njimi 10 krav molznic. Zato so tudi njihova polja v glavnem zasejana s koruzo, na 30 arih pa tudi gojijo sladkorno

peso, nekaj malega pa še premorejo žita in krompirja.

Benkovi so pred leti redili hibe, vendar so to rejo opustili. Zakaj?

izkušnje kmetovalcev

Anica Benko: tudi kmetovati je potrebno znati!

«Drži, da je zaslužek z rejo bikov večji, toda dohodek ni tako zanesljiv kot pri telicah,» je razložila gospodinja. »Zdaj imamo zagotovljene mesečne prihodke, saj oddamo tudi precej mleka, kljub temu da ga dajemo še teletom. Ne morem pa razumeti, zakaj je meso mladih telic manj vredno od mesa bikov. Pa tudi mleka bi lahko nadomestili še več, ko bi bila cena koruze primernejša in usklajena s ceno mleka.»

Največ površin pri Benkovih seveda zavzemajo travniki, kljub živinoreji, pa so priznani proizvajalci poljščin. To priča priznanje, ki so ga leta 1968 prejeli od Jugoslovanskega kmetijskega gospodarskega centra za izjemno visok hektarski donos pšenice. Lani pa jih je nagradil SOZD ABC Pomurka za dosežke v proizvodnji koruze.

«Ta priznanja so poleg naših pridnih rok še posledica pravičnega in strokovnega dela. Na zadruzi so nam svetovali, kako naj kmetujemo, kako gnojimo in uspeh ni izostal.»

Ob tem ne moremo mimo misli, koliko bi lahko kmetje prispevali k večji proizvodnji hrane, ko bi jih posnemali in se bolj kot doslej opirali na znanstvena dognanja.

In dobro je, da usmerjeno kmetovanje, delo na strokovnih osnovah prodira tudi v nekoč še odročne, danes pa še vedno manj razvite kraje. Stem pa tudi boljše in lepše življenje na kmetih.

Benkovi so pred šestimi leti zgradili novo gospodarsko poslopje in tri silose, ki so visoki kar 17 metrov. Izpolnili so svoj strojni park in vse delo poteka strojno. Jutri bodo prebivali v še svetlejših in lepših prostorih, pa tudi kmetovali še na sodobnejši način.

Pa tudi vez, ki obstoja iz generacije v generacijo, navezanost na zemljo in delo se ne bo pretrgala. Na starem posestvu bo s časom zagospodarila hčerka, kasneje otroci...

V. Paveo

Do leta 1986 6790 hektarjev izsušenih zemljišč

Zakon o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano proizvodnjo v obdobju od 1982 do 1985 je prav v zvezi z melioracijami, komasacijami in nakupom zemlje tudi predvsem v Pomurju pred vse postavil odgovorne naloge, ki jih moramo skupno rešiti, saj je ravno proizvodnja hrane strateškega pomena in ne nazadnje prioriteta naloga vse družbe. V Pomurju so se zato reševanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju od 1982 do 1985 Pomurje uvrščala med območja, za katera bodo sredstva za usposobitev zemljišč združevala po njem. Za obseg predvidenih del so se pomurski kmetijci dogovorili in pro-

gram načrtovanih del posredovali Komiteju za kmetijstvo, potem ko so z investitorji, ki so člani ABC Pomurke, uskladjali stališča na razširjeni seji komisije za hidrotehnične melioracije pri OVS Mura. Sprejeli so tudi program izsuševalnih del za obdobje od 1982 do 1986 na območju reke Mure.

Pri sestavljanju programa so upoštevali republiški program melioracij v Pomurju, pripravljenost tehnične dokumentacije, urejenost odvodnic, možnost manjših vlaganj investitorjev OVS v odvodnice za melioracije v krajih: Berkovci, Črešnjevci, Rakičan in Beltinci, kjer zneski za omenjena dela ne bodo predstavljali prevelike obremenitve.

V borbi za več doma pri-

delane hrane ne gre prezreti, da so se v Pomurju izvajanja plana izsuševalnih del lotili resno in so pripravili celo obsežnejši program, kot je to predvideno z republiškim planom melioracijskih del v Sloveniji. Za ta dela namenjajo pri ABC Pomurki ustanoviti posebno službo za urejanje zemljišč, ki je že pripravila program za melioriranje 6.790 hektarjev.

Z republiškim planom je bilo predvidenih le 5.265 hektarjev, po pripravljenem obsežnejšem programu pa naj bi od tega v soboški občini izsušili 2.630 hektarjev, v lendavski 1.422, v gornjeradgonski 1.688 in v ljutomerski občini 1.000 hektarjev. Od predvidenih površin za melioracije je 3.695 hektarjev družbenih površin in 3.095 hektarjev njiv združenih kmetov.

Po sprejetem programu naj bi že v letu 1982 izsušili 1.431 hektarjev zamočvirjenih zemljišč, v letu 1983 načrtujejo izsušiti 1.398, v letu 1984 1.711 in, če bo šlo vse po načrtih, v letu 1985 nadaljnjih 1.300 hektarjev. Služba za urejanje zemljišč pri ABC Pomurki, ki se je urejanja zemljišč lotila kompleksno, saj posameznih pri ABC Pomurki, ki se je urejanja zemljišč lotila območij ni moč reševati parcialno, pa je pripravila program tudi za leto 1986. Če izsuševalnih del ne bi bilo moč urediti prej, bodo v prvem letu naslednjega srednjeročnega načrta za kmetijsko proizvodnjo usposobili še 800 hektarjev zemljišč iz tega srednjeročnega programa.

Boris Hegeduš

OPOZORILO KOMBAINISTOM

Izkušne prejšnjih let kažejo, da zaradi malomarnosti, neprevidnosti in včasih tudi prevelikega poguma, v času žetve večkrat prihaja do nesreč, ki nemalokrat terjajo tudi človeška življenja. Zato ne bo odveč, če opozorimo na nekatera pravila, ki jih je potrebno upoštevati.

S kombajni se praviloma ne vključuje v javni promet v mraku in ponoči. Če pa se že vključuje, na to opozorite ostale udeležence prometa. V mraku in ponoči uporabite vozilo z utripajočimi lučmi, podnevi pa rdečo zastavico ali vozilo z utripajočimi lučmi. Nenehno kontrolirajte tudi brezhibnost krmilnega mehanizma in zavor. Če je le možno, pa se izogibajte prevozu po regionalnih in magistralnih cestah. Na hribovitem terenu ne pretiravajte s korajžo, pomnite pa tudi, da je alkohol največji sovražnik varnosti.

Seveda pa naj bodo v času žetve previdni tudi ostali udeleženci prometa, saj so na cestah kombajni, ki so neobičajnih dimenzij.

dopisniki so zabeležili

GOMILICA

Površno asfaltiranje

Š. Prša

VELIKA POLANA

Nevaren most

Š. P

Usposabljanje mladincev prostovoljcev v TO

Nedavno tega sta Občinska konferenca ZSMS in Občinski štab za teritorialno obrambo občine Gornja Radgona zaključila enotedensko usposabljanje mladine za prostovoljno vključitev v teritorialno obrambo. Letos se je tega pouka v Centru obrambnega usposabljanja v Negovi udeležilo prek štirideset mladine, od tega polovica mladink.

Osnovna značilnost enotedenskega bivanja na terenu je bila velika zavzetost prisotnih. Mladi so poleg pouka vojaških veščin bili deležni še idejno-političnega izobraževanja, veliko pozornosti pa so posvetili tudi pouku in urjenju v streljanju, kjer so presenetili dobri rezultati.

Organiziran je bil tudi enodnevni partizanski pohod, kjer so mladi obiskali obeležja NOB in se praktično preizkusili v oblikah partizanskega bojevanja.

V prostem času je mladinska organizacija izvajala kulturne, športne in informativne dejavnosti, ki so bivanje mladine še popestrile. Izvedeno je tekmovalno izbiranje najboljših mladinskih prostovoljnih enot, kjer so se mladi pomerili v razstavljanju in poznavanju orožja, delu z ABK sredstvi, partizanskemu mnogoboju, metanju bomb in številnih drugih aktivnostih.

V počastitev 4. julija — dneva borca so mladi pripravili zanimiv kulturni program in srečanje z borci ob tabornem ognju ter kviz TITO — REVOLUCIJA — OBRAMBA — MLADINA — MIR, podali svečano zaobljubo in podpisali izjavo za vključitev v TO. Pristno je bilo tudi sodelovanje z mladinskimi organizacijami na terenu.

-saša-

Skupščina občine je leta 1980 osnovno šolo v Kobilju poimenovala po velikem mislecu in revolucionarju Edvardu Kardelju. Ob spomeniku mladi od takrat skrbno negujejo gredice z najrazličnejšim cvetjem.

K. Ščavničar

VUČJA GOMILA

Precej pozornosti posvečajo kulturi

Vučja gomila je po obsežnosti večja od občinskega središča, saj meri kar 1100 hektarov, ljudje pa se

ukvarjajo predvsem s kmetijstvom in živinorejo.

Mnogi posvečajo precej časa tudi kulturni dejavnosti. V pevskem zboru, ki ga vodi Tereza Keržanko, sodeluje kar štirinajst pevcev in pevcev, imajo folklorno skupino, vsako leto pa naštudirajo še kakšno igro.

Prizadevni so tudi gasilci, ki imajo ob članski tudi pionirsko desetino.

Stanko Skočir

F. K.

Delovna skupnost Komiteja za družbeno planiranje in gospodarski razvoj občine Ljutomer OBJAVLJA

prosta dela in naloge za nedoločen čas s polnim delovnim časom:

- ADMINISTRATORKE IN STROJEPIŠKE v komiteju za družbeno planiranje in gospodarski razvoj
Pogoji: srednja upravno-administrativna šola, 6 mesecev delovnih izkušenj in 50-dnevna poskusna doba.
- ANALITIKA-PLANERJA v komiteju za družbeno planiranje in gospodarski razvoj
Pogoji: višja strokovna izobrazba ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj ter 70-dnevna poskusna doba.

Z deli in nalogami pod št. 1 je možno pričeti takoj, pod št. 2 pa s 1. 9. 1982.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave, življenjepis ter dokazila o strokovni izobrazbi najpozneje v 20 dneh po objavi prostih del in nalog na naslov: Komite za družbeno planiranje in gospodarski razvoj občine Ljutomer.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o odločitvi razpisne komisije v roku 30 dni po preteku razpisnega roka.

Vedno več mladih samomorilcev

Če devetletni otrok reče: »Ubil se bom!«, je le malokdo pripravljen verjeti v resnost teh besed. Običajnemu razumu otroštvo in samomor ne gresta skupaj. Zakaj naj se otrok ubije, ko v življenju ni skusil še nič zares hudega, ko ne pozna depresij, ko nanj ne lega strahotna teža odgovornosti niti ni čustveno še tako zreli, da bi se zapletel v nerazrešljive emocionalne težave? Toda dejstva govorijo proti takšnemu »normalnemu« razmišljanju. Tudi otroci delajo samomor. V žalostnih statističnih podatkih, ki so za našo ožjo domovino Slovenijo, žal, takšni, da se po številu samomorov glede na število prebivalcev uvrščamo zelo visoko v svetu, je zajet tudi delež otrok, pa naj se to zdravemu razumu še tako upira. Podobno je tudi drugje po svetu. Presenetljivo pa je, da število samomorov otrok in mladostnikov raste tudi v državah, kjer sicer samomori niso tako pogosti.

Ameriški strokovnjaki ugotavljajo, da postaja samomor med otroki in mladostniki v ZDA že epidemičen. V tej deželi se stopnja samomorilnosti v splošnem ni dvignila že trideset let, vendar je ta podatek varljiv, saj se v njem skriva dramatičen porast mladinskega samomora in upad samomorov odraslih. V desetih letih se je število mladostniških samomorov povečalo za dvakrat. Od 1.000 10 — 19 let starih, ki so si vzeli življenje leta 1968, je število zrastle na 2.000 leta 1978 in nič ne kaže, da bi se porast zaustavil. Samomor se je uvrstil že na tretje mesto med vzroki smrti mladostnikov, starih od 15 do 24 let, takoj za umorom in nesrečo. Pri otrocih, starih od 5 do 14 let, pa je samomor prišel že na osmo mesto med vzroki smrti. Presenetljivo je, da so statistiki zabeležili tudi nekaj samomorov petletnih otrok.

Številke bi pravzaprav morale biti še višje, saj marsikje prikrivajo samomor z nesrečo. Pravo podobo samomorilstva pa bi dali šele podatki o neuspelih poskusih samomora.

Dr. Calvin Frederick z narodnega inštituta za duševno zdravje pravi, da pride na 1 uspel samomor kar 50 samomorilskih poskusov. »Nasploh se je število mladostni-

kov, ki poskušajo ali naredijo samomor, dramatično povečalo. Študija iz šestdesetih let kaže, da je 10 odst. otrok, ki so bili na kliničnem pregledu, kazalo samomorilsko nagnjenja, medtem ko zadnja študija kaže, da kar 33 odst. otrok premišlja o samomoru.«

Kaj je vzrok temu vznemirljivemu pojavu? Enega in dokončnega odgovora ni. Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s tako imenovanimi boleznimi družbe, navajajo tri poglobljene sklope vzrokov: okolje, čustveni razvoj in dednost. Psihoze, zavračanje otrok s strani staršev, ločitve, dedna obremenjenost s samomoru, maščevanje staršem, nezaposlenost, pritiski, da bi otrok hitreje in prekmalu postal odrasel in pri zelo majhnih otrocih tudi želja, da bi se združil z mrtvim bratcem, sestrico ali celo ljubljeno živaljo, vse to so lahko nevarni vzrodi, ki prevale življenje v prepadi smrti. Še tako neobgleden poskus samomora naj bo znamenje k preplahu, za njim se skriva želja otroka ali mladostnika, da bi mu pomagali, hoče opozoriti nase, nekaj bi rad izrazil, a ne zna drugače, kot da s tragičnim dejanjem to pokaže.

Med vzroki psihologi navajajo tudi mladostniško potrtost in vse, kar se druži z njo, osamljenost, občutek nemoči in brezupa. Večina ljudi pre-maga obdobja potrtosti, saj skoraj ni človeka, ki bi ne skusil te čustvene more, mladostniki in otroci pa so depresijam veliko težje kos.

Nenavadno in izvirno razmišlja o samomoru mladostnikov in otrok psihoterapevtka Margery Fridstein, ki je proučevala mladostniške in druge samomore v »samomorilskem pasu« Chicaga. Fridsteinova meni, da ne bi smeli prezreti vpliva televizije. Najrazličnejše televizijske drame s tekočimi razpleti, umetno prikazanim življenjem in srečnimi konci delajo medvedjo uslugo rastočemu rodu.

»Otroci ne marajo več brati knjig, temveč raje gledajo televizijo, kjer vidijo, kako se zgodbe lepo in hitro končajo, in tako ne vedo, kako ravnati z dolgotrajnimi tegobami. Nima jo potrpljenja, ko se jim kaj neprijetnega znenada dogodi,« pravi psihoterapevtka in

dodaja, da je mladostniku lahko uresničiti dramatično zamisel o samomoru, ker so orožje, vrvi in tablete zlahka dosegljivi.

Voditeljica intervencijskega središča v Nashvillu, kjer statistika beleži vznemirljive podatke o samomorih mladostnikov, pa opozarja še na eno plat te tragedije. Ker se sooča s samomorilci, ki se za dramatično dejanje odločajo, ker niso uspeli v glavnem mestu country glasbe, opozarja, da je dandanašnja mladina le preveč prepuščena sebi. Premalo je pritiska, naj bi šla

po daljši poti šolanja in učenja do življenjskih uspehov, zato se pač mladostniki odločajo za varljivo in lažnivo lahko pot hitrega uspeha. Jasno, da so izbranci, ki hitro uspejo, redki. In mladostnik, ki se mu podro pajčevinasti življenjski cilji, dostikrat ne najde druge poti, kot je samomor. Opozoriti pa velja, da tudi premočni pritiski odraslih niso dobri. Tudi tisti odraščajoči mladostnik, ki mora živeti pod stalnimi pritiski staršev, da bi dosegel njihove življenjske cilje, lahko zaide v labirint, iz katerega se mu posveti ena sama pot — napačna.

V Buffalu (ZDA) so ustanovili poseben sklad v katerem se je že v kratkem času zbralo 500 tisoč dolarjev. Denar bodo dali prvemu bitju iz vesolja, ki bo prispelo v Buffalo.

x x x

Pri gradnji železniške proge Madeira — Mamore v Braziliji je zahtevalo 6 tisoč mrtvih. Največ

delavcev je umrlo za malarijo, nekaj so jih ubili Indijanci, druge pa so napadle in ubile divje zveri. Železnico so gradili od leta 1904 do 1912.

x x x

Neki mešanec iz Ludwigsburga (ZR Nemčija) je v trgovini ukradel nekaj instrumente. Kmalu se je sam javil na policiji. Na zaslišanju je povedal, da ima doma

ženo, ki veliko govori in sedem prav tako glasnih otrok pa si je zaželel mir. Obsodili so ga na dvajset dni zapore.

x x x

Bavarci ne bi bili Bavarci, če ne bi začeli izdelovati ur, katerih kazalci krožijo od desne proti levi. Na številčnici pa je poleg tega še napis: »Na Bavarskem gredo tudi ure drugače.«

VIDNA GLASBA

je že na tržišču, stane pa okoli 1.000 dinarjev, pre-računano v našo valuto.

Gre za spremenjeno elektronsko napravo »barvne orgle«, ki so bile zelo priljubljene v disko klubih v šestdesetih letih delovale pa so tako, da so spreminjale električne impulze v zvok in hkrati v svetlobne učinke. Očesne slušalke delajo isto, le da se jih priključni na katerikoli hi-fi sistem. Na zunanjo podobno nekakšnim zaščitnim naočnikom za varjenje. Natakne se jih na glavo tako, da na ušesa pridejo slušalke, pred očmi pa mozaične barvne leče, v katerih se skladno z glasbo tvorijo barvni vzorci. Pri uživanju v vidno-slušni stereofonski glasbi je najbolje mirovati, saj razen barvnih eksplozij imetnik najnovejše naprave nič ne vidi. Za na cesto, kot so mali kasetniki, torej stvar ni.

Po indijansko do žene

V Panami pripadniki nekaterih indijanskih plemen enkrat na leto prepotujejo na stotine kilometrov, da bi bili priča »balseriji«. To je nekakšni ločitvi zakona, pri kateri ima eden od tekmecev zlomljeno nogo.

Moški, ki nagovori žensko, da bi se ločila, mora skozi »balserijo«. Določenega dne v letu se zberejo vsi tisti, ki bi radi žene in oni, ki bi jih utegnili izgubiti. Moške so oboroženi s posebnimi prirotenimi palicami, 2,5 metra dolgimi in v premeru 10 centimetrov debelimi. Dvoboj se začne tako, da začne palice v nasprotnika metati »užaljeno« mož. Nasprotnik pa mu kaže hrbet in le s hitrim poskakovanjem se poskuša izogniti palici, ki je seveda zaradi svojega položaja ne vidi. V primeru, da ima močno ranjeno ali celo polomljeno nogo mož, je »ločitev« odločena. V nasprotnem primeru ločitevseveda ne velja. Ko je celotna ceremonial teh indijanskih ločitev končan, poberejo preostale palice in jih svečano sežgejo, kar tudi pomeni, da je novi zakon sklenjen.

Tisti, ki se jim ni posrečilo, morajo čakati celo dolgo leto, kajti, če bi žena odšla z moškim brez »balserije«, bi živila v stalni nevarnosti, da jo ubijejo.

Japonec Čigešija izumu je pred kratkim slavil svoj 117. rojstni dan. Še vedno čili stavec je sovaščanom, ki so mu prišli čestitat, nazdravil s kozarčkom žganja.

stare koprive najbolj pečejo

»Mesarja sem prosil, naj mi da kilogram svinjine. Nasmehnil se mi je; ne tako, kot če bi mu povedal kaj prijaznega, marveč tako, kot se nasmehnemo, kadar se nam kdo zasmili, ker je malce čez les. Nato mi je vljudo naštel tri odlične recepte za pripravo vampov. Med pripovedovanjem zadnjega recepta je segel h kavli za seboj, da bi mi odrezal lep kos vampov. Lepo sem se mu zahvalil zanje, kajti vampi mi prav nič ne gredo v slast. Nato sem mu, kar ljavena, začel govoriti o vremenu: kako, da je vroče, da ni za zdržati na soncu in podobno.

»Ja, ja,« je prikimaval mesar. »Letos bo tudi sončni mrk in ga že zdaj lahko vidimo, čeprav so koledarji naznanili, da letos pri nas ne bo videti ne sončnega ne luninega mrka.« Je dodal. No, sem si mislil, skrajni čas je, da jutraj ne bodo več točili alkohola, sicer

Meso in sončni mrk

mi bo mesar kar naprej govoril o sončnem mrku, ko ga bom prosil za meso.

Prijazno sem se mu zahvalil za njegove ganljive besede o vampih in mrkih ter odšel. Nato sem srečal znanca Bertalana, ki mi je prav tako začel pripovedovati o soncu. No, sem si mislil, danes pa ima pol L. sončarico. Bertalan pa ni govoril samo o sončnem mrku, marveč tudi o sončnih pegah. »Slišal sem,« mi je dejal zaupljivo »da je naša država v zadnjih 22 letih štiri-najstokrat dobro skajala s soncem, osemkrat pa so nanjo vplivale sončne pege.«

»Mhm,« sem mu prikimaval, kajti Bertalan je vrtar v zelo pomembni ustanovi in kdo ve, če ni prišla od zgoraj kakšna direktiva o sončnih pegah in sploh o soncu! Navsezadnje država odмира in nekdo mora biti kriv tudi za pomanjkanje mesa.

»Osem let je bilo takšnih,« je nadaljeval Bertalan, »da je bilo mesa premalo. Toda problem ni samo v tem, da ga je bilo premalo, marveč še bolj v tem, da ga bi lahko bilo zmerom dovolj ali celo pre-

več.« Bilo je to v letu 1972, odlomek pa je vzel iz Ljubljanskega pisma podpisanega Jožeta Olaja.

RAJ ZA DOPUSTNIKE

»Domači gost bo hodil po svoji prelepi nelikvidni deželi kot misijonar, ki bo odkrival najnovejši človeški raj. Tako poceni mu bodo namreč nudili vse, za kar bo poprosil. Prišel bo na primer v hotel in zaprosil za prenočišče. »Ja, milord,« mu bodo rekli, »vi domači gost, vam roko poljubim, calen desetisoč starih din. da z vas sploh razgovarjamo, pitešen!«

Potlej bo naš preljubi domači gost za novih desetisoč dinarjev — seveda starih — zaprosil za tekočo vodo in posteljo, nakar mu bodo nadvse pristržno povedali, da imajo vse drugo, samo tega ne. Da pa bodo tekočo vodo prav gotovo dobili jeseni, majkemu, ker zdaj še nimajo načrtov za studenec...«

Za tole pa ne damo roke v ogenj, da je iz leta 1972

—brž—

za razvedrilo

PO PRVI ŠE DRUGA NE-VIHTA

— Ob zadnji nevihti sem se najprej skoraj zjokal, potem pa sem se prestrašeno umaknil v stanovanje.

— Se je zgodilo kaj strasnega?

— Močan veter je vrgel z balkona posodo z rožami na avtomobil onega, ki stanuje pod nami in je parkiral preveč ob steni. Oba sta se jokala. Prvi zaradi skrbno gojenih rož, drugi pa ni mogel ustaviti solz ob poškodbah na avtomobilu.

— Zakaj si se pa umaknil? — Prišlo je do druge nevihte. Zlasali sta se soprogi obeh žalostnih lastnikov... Tudi neke kože in opice sta si natresli.

V INDIJANSKEM REZER-VATU

Turist si ogleduje Indijanca, ki daje dimne signale, in vpraša:

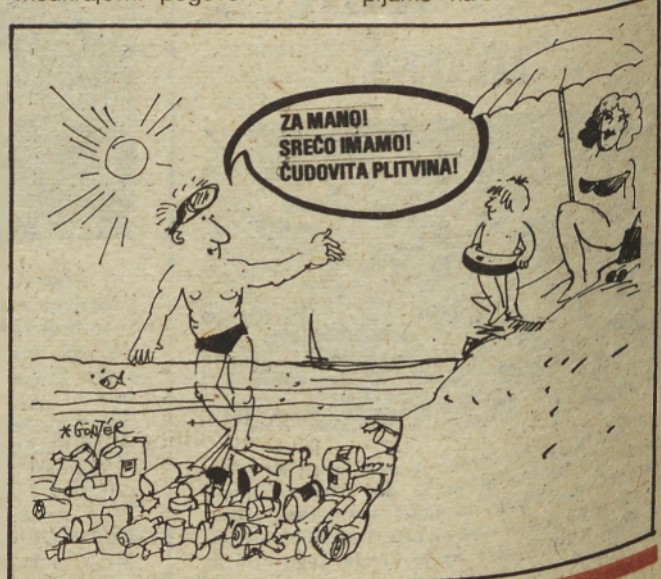
— Kakšen ogenj morate zakuriti v ta namen?

— Različno. Odvisno je od tega, če gre za lokalni ali medkrajevni »pogovor«.

VELJA TUDI ZA KOPNO?

— SOS je mednarodni telegrafski znak za nevarnost in klicanje pomoči, posebno na morju, to bi moral vedeti Matija.

— To vem. Kakšen je telegrafski znak za nas, ki ne ob henehnih podražitvah pijamo na suhem?

PREDEN ODPOTUJETE

„Tehnični“ pregled avtomobila

Če dopustov je tu. Mnogi boste šli z doma z avtom. Da boste bolj prepričani, da vas bo jekleni konjiček varno privedel v kraj dopustovanja, mu posvetite pred odhodom ustrezno pozornost. Naredite neke vrste »tehnični« pregled.

Avto sicer ni živo bitje, vendar moramo tudi z njim ravnati z občutkom. Moramo mu »prisluhniti« in znati presoditi, kdaj deluje pravilno in kdaj je z njim kaj narobe. Pred vsako daljšo vožnjo je torej avto potrebno pregledati in pazljivo uočiti vsako spremembo. Veliko lahko ugotovimo iz glasu, ki ga oddaja delujoči motor. Če so ti glasovi nenavadni (kot dobri šoferji pa itak vemo, kako mora motor pravilno teči), potem lahko brez večjih naprezanj z možgani ugotovimo, da je nekaj narobe z motorjem. Tudi na karoseriji je moč odkriti z laično kontrolo vrsto pomanjkljivosti. Tudi te bo treba odpraviti, saj se nam sicer lahko maščujejo (na primer dotrajali pragi).

Vedeti moramo, da je večina teh težav odkriti na avtu hibo kot pa jo odstraniti. Toda to vas ne sme odvračati od nujnosti, da avto pred odhodom na dopust »tehnično« pregledate. Najprej preverite, ali ima avto v sistemu za hlajenje dovolj tekočine. Ne prezrite tudi gumnih »črev« tega sistema, pogledajte nivo olja in datum, kdaj je bilo olje nazadnje zamenjano. Da na avtu ne boste ostali brez elektrike (posledica bi bila, da bi obstali), preverite krmilne jermene na alternatorju (dinamu). Tudi pogonu vodne črpalke posvetite nekaj minut in prav tako pregledajte kvaliteto jermenov za pogon te naprave. Tudi brez ustrezne količine vode v rezervoarju nikakor ne pojdite na pot. Torej jo dolijete! Pa brisalce pogledajte, ali se niso morda obrabile »metlice«. Je vode za brisalce dovolj? Tudi s praznimi ali preveč napolnjenimi gumami se ne kaže podati na dolgo pot. Ker boste potovali s svojo družino in imeli prtljago, gume »napumpajte« do najvišjega do-

voljenega pritiska. Seveda vzemite na pot tudi dobro rezervno zračnico!

To pa še ni vse, kar je treba storiti preden odrinete za 10 ali 14 dni z dom! Iz prtljažnika, kjer imate zdaj vsemogoče potrebne in nepotrebne reči, vrzite vse, kar vam na poti ne bo potrebno. Reči, ki pa jih boste rabili (ključi in podobno ter seveda druga predpisana oprema) pa namestite tako, da med vožnjo ne bodo ropotale.

Ko ste to končali, sedite za volan. Pritisnite z nogo na sklopko. Prosti hod te sklopke ne sme biti večji od 15 do 20 milimetrov. Prosti hod pedale na zavorah pa mora znašati 30 do 40 centimetrov. Ko ste pritisnili stopalko do kraja, zadržite nogo nekaj časa na njej. Če opazite, da je stopalka začela popuščati, potem je nekaj narobe z zavornim si-

stemom. To pa je huda reč! S slabimi zavorami bi ogrožali ne le sebe, ampak tudi nič hudega sluteče druge voznike. Takoj k mehaniku!

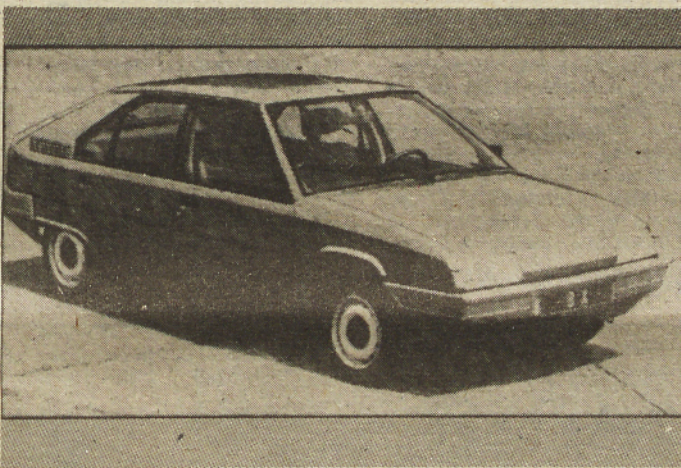
Ročna zavora bi morala prijeti nekje v sredini. Niti pri močnem hitrem zategu ročna zavora ne bi smela priti do zadnjega zobnika! Če se zgodi drugače, je treba nastaviti zavorni sistem, kar pa lahko strokovno stori le mehanik.

Ko ste prižgali motor, morate kontrolni lučki za pritisk olja in polnjenje akumulatorja ugasniti. To je hkrati priložnost, da preverite luči in celotno signalizacijo, torej kazalce smeri, rdeče zavorne luči in luč za vožnjo nazaj.

Če bo vaš avto prestal tak »tehnični« pregled, se boste lahko podali na pot z eno skrbjo manj. Ostane pa še ena: kako varno prispeti na cilj.

SVET AVTOMOBILIZMA

CITROEN BX

Ne bo vam treba iti na pariški salon avtomobilov, ki bo v mesecu oktobru, saj vam že zdaj prikazujemo nov avto znane trdke Citroen. Gre za avtomobil Citroen BX, ki ga bodo prvič javno predstavili — torej ne zgolj na sliki na tej razstavi. Je neka inačica med GSA in CX. Ima seveda moderne linije, je eleganten in aerodinamičen. Tudi varčen je. Citroen BX je dolg 4,23 metra, ima pet vrat in v njem je prostora za pet oseb. Tale (drag), avtomobil ima tudi mnogo stekla in torej omogoča vozniku in sopotnikom dober razgled. Še to: avto bodo izdelovali v treh variantah, in sicer s štiri-linderskim motorjem 46 kW oz. 62 KS, s štiri-linderskim motorjem 52 kW oz. 70 KS (v obeh primerih je motor 1360 ccm), lahko pa si boste (?) omislili tudi štiri-linderski motor zapremljen 1580 ccm. Seveda je moč takega motorja precej višja: 66 kW oziroma 90 KS.

za razvedrilo

SOSEDSKA POZOR-NOST

— Olgica, nekaj gob sem prinesla, bili smo v gozdu.

— Hvala, draga sosedica. Tokrat ne. Očka in mamica sta gobe nabirala že jutraj, kmalu po kosilu pa so ju odpeljali v bolnišnico.

VSE SE RAZUME

— Gospod Martin, prav presenečen sem bil, ker vaš pes ni zalajal, ko sem stopil na dvorišče.

— Preprosto: z okna sem mu zavpil — »Pusti ga, prišel je pokojniko!«

NEUMNE SARDELE

— Zakaj misliš, da so sardele najbolj neumne ribe?

— Povlečle se v konzerve, se zaprejo, ključa pa puščajo zunaj.

SPECIALIZACIJA

— Zdravo sadje iz uvoza enostavno odmetavate. Je tu kakšna stabilizacijska logika?

— Je. Specializirali smo se za uvoz na pol gnilih južnih sadežev.

NEPRAVI ČAS V PORODNIŠNICI

— Oprostite mi, rad bi vsaj za hip videl porodnico Mimiko in novorojenega sina. Mojega sina.

— Malo boste morali počakati. Pravkar je tam Mimikin mož.

PO DOPUSTU

— Jožek, po dopustu na morju si rjav kot usnje.

— Jaz že, mamica tudi, le očka je po vrnitvi še vedno zelen in še v sanjah nima miru zaradi cen...

NESPORAZUM

— Pojdi in pogledaj, kaj si napravil! Retaši, ki sem jih vložila v pečico, so zogleneli, perilo, ki sem ga pred odhodom dala v pralni stroj, pa še namočeno ni.

— Saj si pa napisala: »Ko prideš domov, vklju-

čil! Oprosti, zamešal sem pralni stroj in pečico. Sicer pa, retashe še vedno lahko narediš znova, kaj pa bi bilo, če bi narobe vključil pralni stroj. Veš koliko danes stane perilo?

NEVARNI DATUMI

— Se še vedno bojiš številke 7 in 13?

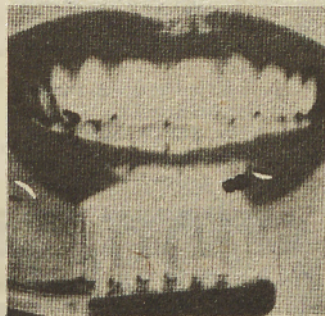
— Več ne, pri sedanjih plači pa me je že pri petnajstem v mesecu strahl! Izgleda, da je to nova ustraševalna številka.

TOLAŽBA

— Vse kaže, da je mesna kriza mimo.

— Po čem sodiš?

— Čedalje več živalskih glasov ponoči slišim na ulicah.

Zobje — pol zdravja! Ne-koč smo jih prali s ščetko vodoravno. Potem so nam svetlovali, da jih peremo navpič-

NAŠI ZOBJE

no. Zadnji nasvet pa se glasi: perite jih krožno. Ne glede na to, kako nam svetujejo, mi vsi (?) dobro vemo, da je treba zobe prati. Čistiti in redno vzdrževati. So sestavni del zunanje lepote in notranjega zdravja. Vzemite mehko in kvalitetno ščetko za zobe in blago kretno in si jih operite vsako jutro in zvečer. Občasno masirajte dlesni, posebno, če so krvave. In dobro žvečite hrano! Da bi bili zobje čisti po

vsakem obroku. Pojejte kosček jabolka ali kakega drugega sadja. Pa na zobozdravnika ne pozabite. Vsaj enkrat letno bi se kazalo z njim srečati, da bi vam pregledal, kakšne zobe imate in jih po potrebi tudi popravil. Z odlašanjem obiska pri zobozdravniku si delate slabo uslugo, prav tako seveda tudi, če pozabljate na pranje zob. Hudo je, mar ne, ko zobje bolijo in so potrebna klešča!

Menjajte oljni čistilec

Ni jih malo voznikov, ki ne vedo, da je treba na najmanj 10 tisoč kilometrov menjati oljni čistilec — filter. Še več: pri novih avtih je treba oljni filter zamenjati na 5 tisoč kilometrov.

Olje, v katerem so »ogorki« in drobni metalni deli, deluje

kot fina brusna pasta, namesto, da bi mazalo drseče površine motorja. Zaradi nečistega olja se motor po nepotrebnem preveč rabi, večja je poraba goriva in olja. Delovanje motorja z nečistim oljem in starim čistilcem-filtrom ni zanesljivo in dolgotrajno tudi ne. Ni treba torej varčevati tam, kjer imamo zaradi tega več škode kot koristi.

Pravočasna zamenjava olja in oljnega filtra podaljšuje leta motorju, zmanjšuje se poraba goriva in maziva in — kar je tudi važno — motor, kjer je pravočasno zamenjano olje in filter, manj onesnažuje okolje.

napovedovanje vremena

KDAJ SE LAHKO NADE-JAMO LEPEGA VREMENA?

Lepega vremena se lahko nadajamo:

Če je zrak suh.

Če pade obilo rose, ki do- logo obstane.

Če so vrhovi gora megleni in oblakov prosti.

Če sonce vzhaja svetloru- meno.

Če sonce zjutraj ali zvečer lepo žari, je le malo rdečkasto in brez oblakov za seboj.

Če je mesec svetlo bel.

Če se luna spremeni blizu polnoč.

Če megla pada k tlom.

Če se oblak na istem mestu manjša.

Če stoje na nebu oblaki kot »ovčice«.

Če se zvečer mnogo bliska, ne da bi grmelo.

Če začne rositi zjutraj pred 7. uro, rado popoldne posije sonce.

Jutranje padavine, ki začno padati od 4. do 9. ure, so sploh manj trajne.

Če se dim vzdigne naravnost kvišku.

Če plamen rad visoko pla- pola.

Če so živali videti pri svojem delu vesele, urne.

Zapisali smo le nekaj zna- menj, po katerih so naši očanci lahko ugotavljali, kakšno vre- me se jim obeta čez dan. No, zdaj imamo sodobno vreme- noznanstvo, s tem pa še ni re- čeno, da je napovedovanje vremena na temelju kart sto- odstotno zanesljivo. Poskusi- te se orientirati tudi po tem, kar smo zapisali. Morda pa je med našimi bralci kak ama- terski napovedovalec vreme- na. Naj se nam javi!

recept

Perutninski paprikaš

Potrebujemo: 800 gramov razkosane perutnine, 400 gramov sveže zelene paprike, 250 gramov čebule, 200 gramov svežega paradiznika, 60 gramov olja, 2 stroka česna, 10 gramov moke, 1 deciliter kisle smetane, 1 deciliter belega vina, sol.

Priprava: Na olju malo popražimo nasekljano čebulo. Dodamo stri česen, sladko papri- ko, na koščke narezan svež paradiznik in dušimo 20 minut.

Po potrebi dolivamo vodo. Skuhani jedi primešamo pod- met iz smetane in moke, prevre- mo in solimo. Jodi lahko med dušenjem primešamo pest gra- ha.

BESTAVIL MARKO NAPAST	SREDIŠČE PREK-MURJA	REKA IN DEPARTMA V FRANCJI	PRIPRAY- NISKA DOBA ALI SLUŽBA	TRD INDIJSKI LES ZA LAJDE	OLJAŠKI ZAVOD Z VSO OSKARO	SMOTRNA USKLADE- TEV	ZARNI VENEČ OKROG MESECA
SKRIV- NOSTNOST							
ANGLEŠKI FILMSKI (GRALEC (PETER)							
ATOMSKA PEČ							
STRŽEN, JEKNO, SRČKA				OBODRJA			
				GRADBENI MATERIAL			
KATJA EPSTEIN			PRIPRAYA NA STATVAH				
			GERMANIJI				
AVTOMO- BILSKA OZNAKA AVSTRIJE		REKA V SPANJI	DELAVEC V MLEKARNI				
AVTOR OPERE PRODAVA NEVESTA							
PIJAČA STARIH SLOVANSKOV			ČEŠKO MUŠKO IME JASEK				ZAČIMONA RASLINA S PEKOČO KORENIKO
KANTON IN GLAVNO MESTO ŠVICE					SVICA	SPODNJI DEL POSODE	
ORGAN VIDA				HITER KONJSKI TEK		VZKLIK	
BREZ- GILNO POSTOPA- NJE							
STO KVA- DRATNIH METROV			AMERIŠKA POP PEVKA BAEZ				

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: modrost, adresar, Krapina, sel, cik, Izola, menu, PD, Ik, Mile, I, spak, Ist, ido, Java, el, amarant, norenje.

NA VIKEND V HLAČAH

— To je najbolj praktično! V hlačah se tudi nežni spol počuti prijetno in — varno. Kako tudi ne, ko pa so hlače danes zelo moderne, celo najbolj moderne. Še vedno so aktualne kavbojke in ustrezna bluza, lahko pa se odlo- čite za kombinacijo kot jo ima dekle na naši sliki. Torej kratke bele hlače in rdeča bluza in mornarska kapica.

Vsak petek zvečer gre petinšestdesetletna Lela na grob svojega moža Kokana, vzame iz torbe krožnike in kozarce, in ko se prepriča, da ni nikjer žive duše, začne peti svojo pesmico, ki je že leta ista: „Vrni mi, Kokan, mojega Ivana, ne daj, da se poroči, ne daj mu miru z drugimi ženskami. Naj pije, naj se prepira, naj jih žali, na koncu naj se utrujen in užaljen vrne k meni, svoji Leli. Naredi to zame, če si me imel rad, Kokan!“

Petek za petkom, menjavajo se letne dobe, menjavajo se sneg, dež in poletna vročina. V vasi vsi poznajo Lelo. Spominjajo se njenega Kokana, mirnega, debelušastega človeka, veliko starejšega od Lele, ki je umrl 1965. leta, ko je gledal svojo ženo v naročju podnajemnika Ivana.

Ivan se še ni poročil, čeprav je imel že čez 42 let. Vraževerne bi pomislili: pomagajo tiste Leline pesmice na grobu. Svetlo lasi, lepo razviti, močnejši od najmočnejšega bika v vasi, simpatično se smeji in se ne jezi na otroke, ki so se od starejših naučili, da ga kličejo Kokan, z imenom moža svoje stare ljubice. Vprašam ga: „Zaboga Ivan, ali ne misliš mogoče, da te je Lela vendarle začarala ali uročila, ker se zares nisi poročil ter si zapustil svojo Rujko.“

On zmigne s širokimi rameni: „Rujka se je poročila z botrom, tako je hotela in tako je naredila. Jaž nisem kriv.“

„Toda govorijo, da Lela pričakuje, da se vrneš?“

„To nikoli, kar je bilo je minilo.“

„Toda ali veš o tistih njenih pesmicah na grobu?“

„Kar naj, kaj me pa briga.“

V BABIČINEM NAROČJU

Lela ima danes samo dva zoba. Ogromno telo nekoč postavne žene, se je zgrbalo in uvelo. Toda še je moči in želje za življenjem v tej visoki babici, ki nosi čevlje številke enainštirideset in si barva svoje bele lase z močno rdečo barvo. Ženskam v ulici pripoveduje, kako se hrani v postelji Ivanovo srajco. Velikokrat se toži vaškim zdravnikom, kako se ji je povisal pritisk, ker jo je „človek“ zapustil, toda ona ne želi drugega razen njega, ne more umreti, dokler se on ne vrne.

Zgodba o babici, fantu in vampirju še ni končana. Vaščani v okolici še zmeraj skušajo uganiti, kdo bo zmagal – babica in vampir, ali pa se bo Ivan poročil in se upri njenim spiritističnim magijam. Ta žalostna zgodba se je začela pred štiriindvajsetimi leti, ko je Ivan prišel v Vojvodino s pletenim kovčkom in z diplomom kovača v roki, malo s trebuchom za kruhom, malo pa tudi zato, da bi menjal okolje. V tistem času je bil, pravijo, lep kot slika z reklame za kavbojske filme. Pogledi deklet so se ustavljali na njem. V rojstni vasi ga je zapustilo deklet in se poročilo z bogatim. V mali, bogati, vojvodinski vasi, bi si vsak tak lepoteč poiskal lepo hčerko kakega bogatega vaščana, toda Ivan ni mislil tako. Bolje rečeno, ni mislil ničesar. Spoznal se je s siromašno Leposlovo in oba sta mislila, da se bosta poročila. Tudi ta se je poročila z bogatejšim. Menjaval je podnajemniške sobe.

Ko je prišel v Kokanovo in Lelino hišo, še ni imel dvajset let. Ona je bila blizu petinštiridesetih in se je še „držala“. Kokan je bil v davno dvignil roke v stran od svoje žene. Kot uslužbenec ni imel dovolj časa, da bi obdeloval vso zemljo. Njegova mati Marica je bila še živa, z Lelo sta brez vsakih strojev obdelovali precej zemlje. Tih in poslušen Ivan jim je bil v veliko pomoč. V začetku je Marica še klicala Ivana, naj jima pomaga na polju. Kasneje pa se je umaknila in Ivan ter Lela sta sama obdelovala polje.

„Zanjemo žito, ona se pripogiba pred mano, grabi naprej, odkriva bele noge pod širokim krilom, jaz pa za njo, vse hitreje in hitreje, nič ji ne naredim, samo hitim za njo in si želim, da bi bilo samo to,“ pripoveduje Ivan. „Potem smo nekega dne zlagali slamo na podstrešju, vroče leto, občutim njen znoj v nosnicah in podzavestno izprožim roke. Nikogar ni v bližini. Ona in jaz sama, vroča, vznemirjena. Zvrnila sva se v slamo, pikalo je povsod, toda njene dah me je pogrel. Spuščala je neke čudne krike, kot volkulja, ki se pari. Popolnoma sem pozabil, kje sem, nisem maral ne za njenega moža niti za njeno taščo. Zjutraj, ko mi je prinesla kavo, se je nagnil k meni in šepnila,

da me čaka na podstrešju hleva. Na drugi strani mize je Kokan mirno srkal, jaz pa sem z enim požirkom izpil kavo in pohitel proti hlevu. Čakala me je povsem gola, jaz pa nisem imel časa, da se slečem.“

Bila je divja kot deklet, znala je vse ljubezenske veščine boljše od vseh deklet. Povsem sem izgubil glavo. Na polju več ni bilo njene tašče, tudi okopavali več nismo

BABICA, FANT IN VAMPIR

tako kot prej. Ure in ure sva prebila v gozdiču pri kanalu.

Majhna vas, željna senzacij, je takoj zvedela za njuno skrivnost. Nekega dne, ko je babica Marica mislila, da sta Ivan in Lela na njivi, je vstopila babica Zona: „Ali veš, kje je Lela?“

„Pa Ivan?“

„Tudi on.“

Zona jo pograbi za roko in povleče na dvorišče, proti hlevu. Nič nista govorili, Marica je takoj vse razumela. Spretno sta se vzpeli na podstrešje in pomolili glavo skozi okence. Po nekaj minutah je zašepetala Marica: „Kot v ljubezenskem filmu.“ „Tudi sami zelo vznemirjeni, sta babici komaj zadrževali ravnotežje na stopnicah in nista niti pomislili, da bi se spustili dol.“

Ivan in Lela, zavaljena v seno, ju nista videla. Sproščena in mirna sta se igrala in nista ponovno vznemirjala samo sebe, temveč sta povečevala krvni obtok tudi radovednim babicam. Verjetno je samo Ivan mogel držati v naročju tako ogromno žensko. On je to delal z zanosno lahkoto, potem pa ji je z lahkimi ugrizi obsopal prsi in ramena. Njene vlažne ustnice so se sprehajale po njegovem telesu in se zaustavljale na mestih, kjer je bil najbolj občutljiv. . . .

Marica in Zona se tega dne nista mogli pogovarjati o tem, kar sta videli. Nista govorili niti sla-

bo, niti dobro. Marica se je odločila, da ne bo ničesar rekla sinu, ker je bil hitre jeze, pa tudi srce je imel slabo. Zona pa je o tem dogodku govorila in govorila.

ŽIVLJENJE Z DVEMA ŽENAMA

Nihče ne ve, kako je Kokan zvedel za Ivana in Lolo. Umrl je nekaj let kasneje. Še ko je živel,

je Lela spremila Ivana v vojsko in ga tudi dočakala.

Ko je Marica pokopala sina, je poklicala Lelo: „Odločila sem, da Ivana zadržimo v hiši, potreben nam je človek. Naj se preseli v tvojo sobo na Kokanovo mesto.“

Lela je bila hvaležna tašči. Ivanu je bilo zares lepo. Marica je skrbela za njegovo čistočo in dobro hrano, v postelji pa je imel vročo Lelo.

Vas jim je celo malo zavidala, saj so živeli srečno. Bili so bogati Ivan je koval za vse, ni računal, saj denarja ni potreboval. Počasi je začelo plahneti Kokanovo bogastvo. Polja so prodajali.

Kmalu so se začeli zapletati. Ivan je imel dobrega prijatelja, ki je ravno tako kot on, prišel s trebuchom za kruhom v Vojvodino.

Delal je kot dlnar po poljih. Spoznal je prikupe mlado deklet, Rujko, kodravih las, črnih oči in zmeraj nasmejana. Ljudje so ju radi videli skupaj na polju. Kmalu sta se poročila, privarčevala nekaj denarja, tako da sta si kupila nekaj zemlje. Rujka je rodila sina Vlagiša. Toda nesreča ne počiva, Dragiša je izgubil življenje v prometni nesreči. Rujka je bila vsa obupana, vržena iz tira. Ivanu je bilo zelo žal za dobrega prijatelja, hotel je pomagati malemu Vlagišu. Začel je pogosto zajajati v njihovo hišo. Mlada žena v začetku v Ivanovih obiskih ni videla nič drugega kot dobro-

to. Prva ljubezenska želja se je v Ivanu porodila, ko je nekega večera prinesel malemu Vlagišu mleko. Ker so bile v sobi Rujkinove sestre, ga je postalo sram. Zunaj je počakal do desete ure, da so odšle, nato pa vstopil. Rujka je rekla: „Vedela sem, da si tukaj.“ Poljubil jo je nežno, kot prvo deklet v svojem življenju.

Od tega dne do prejšnjega leta je Ivan živel med dvema ženama. S svojimi rokami je spravil Vlagiša do srednje šole. Rujka je z delom čistilke in po poljih drugih zaslužila dovolj, da je zgradila novo hišo. Ivan je imel točno vse razporejeno: Zvečer je spal pri Rujki, zjutraj pa hotel k Marici in Leli, da postori na velikem gospodarstvu.

ODHOD IZ HIŠE VAMPIRJEV

Marica je že po enem mesecu povedala, kam hodi Ivan. Toda še naprej mu je vsako jutro, ko se je vrnil, prinašala kavo in skrbela, da je bil vedno čist in sveže oblečen. Kmalu je umrla pod nenavadnimi okoliščinami. Podrl jo je avto, ko sta z Ivanom čakala na avtobus, ki bi ju odpeljal na sejem. Ivana je zagrabila panika, saj je Marica preden je izdihnila izdihnila, rekla: „Zbogom Ivan, čakam te.“

V Lenini ogromni hiši je bilo življenje neznosno. Vse starejša in od nekdaj nemarna Lela je zanemarila ogromne sobe. Ni bilo več rok, ki bi likale perilo, v sobe se je naselilo deset psov in mačk, Lela ni umila niti krožnikov. Včasih je prihajala Ivanova mama iz njegovega rojstnega kraja, ki je bila pet let mlajša od Lele, da je uredila hišo.

Pravo nasprotje Leli je bila Rujka. Ivan je komaj čakal, da konča z delom in odide v hišo na koncu vasi. Bila je dobra gospodinja, znala je odlično plesti, kuhati in peči pecivo. Vlagiša je imel Ivan rad kot svojega otroka, toda želel je bolj kot vse, da mu Rujka rodi njegovega otroka. Toda ona je rekla: „Poroči se z mano prosim, pusti tisto grozno babico in bodi samo moj.“

Ivan je vedno zmignil z rameni in rekel: „Počakaj še malo, obljubila mi je nekaj zemlje. . . .“

Lenini sosedje so začeli verjeti njenim magijam in nočnim

pohodom na grob moža. Duhovi naj bi ji obljubili, da Ivan ne bo nikoli poročil Rujke. V hiši, kjer je Lela klicala duhove, sta zares viseli dve starinski sliki tasta v zahvalo, ker ji je zapustil kmetijo. Prepričana je, da Ivan brez nje ne more živeti.

Lela je vseeno razdvojila Rujko in Ivana. Napadala je Rujko po ulicah, ji grozila in jo žalila. Predzadnje jesen je Rujka pobegnila k botru. Da bo nesreča še večja, je bila botrova žena Lelina dobra prijateljica. Govorila ji je in jokala, da jo je mož zapustil, Lela pa se je vesčila in rekla, da je ona svojega Kokana to prosila, naj uredi to stvar.

Ivan je zapustil Lelino hišo. S sabo je vzel tri obleke in edino imetje, kobilo Goco, ter se naselil na drugem koncu vasi v stari in dotrajani hiši. Lela mu je sama dala nekaj zemlje, za dvajsetletno delo pri njih in obdelovanje polj. Dobil je še parcelo in tam si je mislil zgraditi novo hišo. Še naprej je opravljal kovaško delo.

Rujkin sin je odpotoval na šolanje. Rujka je živela tako kot na začetku, ko je prišla v vas. Pletla je ter spet delala na poljih. Toda sedaj je bila že postaršana, še zmeraj pa dobra in poštena, čez Lelo ni rekla slabe besede. Če jo je kdo vprašal za Ivana, je rekla, da je tako moralo biti.

Tudi Rujka verjame, tako kot vse žene v vasi, v moč hiše vampirjev. Edino kar želi, je, da se Ivan upre „nevidni moči“ in se ne vrne v Lelino hišo.

Malo preden je avtorica tega članka končala s pisanjem, je odšla z Ivanom na Kokanov grob. S spomenika sta se smehljala mati in sin z nekim magičnim nasmehom. Ivan še zmeraj sliši besede, čakam te. Ko gre mimo Lelinega okna, prihiti Lela ven in pravi:

„Vrni se, ne bom umrla, dokler tebe ne postavim med nas. Tudi sliko sem ti že pripravila.“

Ni ga mogla prepričati, naj pozabi na te vampirske zgodbe, toda ni mogel odmakniti pogleda od Maričinega nasmeha.

V tem trenutku je nekaj zažvenketalo z leve strani. Med vejami sta videla v črno oblečeno žensko s torbo, ki se je pomikala z moškimi koraki. Bila je Lela. Po reviji Vikend

FERDO GODINA

A jaz nisem ničesar sprejemala od nje, da je ne bi povezovala s svojo usodo. Reševala me je s posebno vrste trdoto, kakršno sem čutila zdaj, ko preživlja vest o smrti matere. Mogočno ravna tudi v tem trenutku. Čas ji nalaga pretežno breme za njeno mladost. Prav v tem je mogoče našla svojo „identiteto“, kakor je rada govorila in kar je najbrž prevzela od Matevža, od svoje čudne ljubezni.

Zdelo se mi je, da je čas začel razkrajati normalni tok dogodkov, ki sem jih preživljala. Moje življenje in življenje deklet je do sedaj teklo po nekem redu, celo ustaljenem redu; otrok in nenavadni dogodki, ki so se zdaj začeli naglo vrstiti, pa so vse spremenili: moj beg z Vodnikove me je zmedel, vest o smrti Helenine matere me je hudo prizadela. Začele so se še nove težave zame in seveda za dekleta. Mali Darko ni bil več zdrav. Kaj mi je pomagalo, du sem s trdnim zdravjem premagala težave med nosečnostjo, ko pa mi je narava le ponagajala. Nisem imela dovolj mleka za mojega požeruha, ki je rasel kot konoplja. Kmet na Vodnikovi cesti je še vedno skrivaj nosil v živo mejo liter mleka, a to mleko je Katja nosila iz enega konca mesta na drugega. S tistim litrom je spotoma oblezla vse svoje obveščevalne koticke. Prihajala je poletna vročina. Tako mleko zvečer ni bilo samo postano, ampak pogostokrat tudi skisano. Seveda Darko ni bil več zadovoljen z njim. Črevesje je protestiralo, nastopilo je vnetje in fant je dobil drisko, ki je postajala z vsakim dnem trdovratnejša.

Sele z njegovo boleznijo sem začutila pravo stisko. Pomagati si namreč nisem mogla. Nisem smela stopiti sama v trgovino, nisem smela iskati zdravnika, samo čakala sem in nemočno opazovala kako otrok vedno bolj peša. Jokal je, jokal, ure in ure. Noči in dneve. Jok mi je trgal živce in me do onemoglosti utrujal. Ob meni na žimnici je prebedela noči tudi Katja, ki je morala zjutraj vstati in biti ves dan na ulicah. Nisem mogla razumeti, s kako potrpežljivostjo je otrokovo usodo prenašala tudi teta Joža. Ne samo, da mi svojih neprespanih noči ni nikoli oponesla, ampak sem čutila, kako razumevajoča je, ko je kar sama skuhalo kamilice za Darka. Zdelo se mi je, da skriva v sebi čut materinstva, ki je izbil ob otroku in ga niti njen večni strah pred Italijani ni mogel utišati.

A kaj mi je vse to pomagalo, ko je fantov telešček postajal mlahav, lička blede, usahla, njegov obrazek trpek, brezizrazen.

Obiskala me je Henrika. Kako nesrečna je bila, ko me je našla v takem stanju. Brala sem ji na obrazu, kako jo je potepalo. Sedela sem na žimnici z otrokom v naročju, Henrika pa je stala, me opazovala in bila seveda brez moči. Nekoč na glavarstvu je posegla takoj vmes, če se je bilo treba postaviti zame, a kaj naj zdaj ukrene? Ne otrok ne družine ni

ko so cvetele marelice

imela, da bi kaj razumela. Samo stala je in še besede ni mogla spraviti iz sebe.

Omenjam njen obisk, ker je vendar mnogo pomenil za Darka. V svoji nebogljenosti je šla k Francki in ji opisala moj položaj, kar pa Francko sploh ni spravilo iz tira.

Če ni mleka, je treba najti žensko, ki ga ima, je rekla Henriki. Zelo preprosto. Modrost je na vsakem krožniku, le lotiti se je ne zna vsak. Francka je imela prijateljico Štefko, tudi snažilko, s petimi otroki. V tistem času je došla zadnjega. Mleka ima za vedro. Od krompirja, solate do vode, vse se ji spreminja v mleko.

Preden je prispela Štefka s svojim „vedrom“ mleka, me je obiskala Zihierlova mami. Ni vedela, da sem v težavah. Prišla je spet kot duh, mehka in tiha, stala je sredi sobe in poslušala bolnega razgrajca.

„V dečji dom ga bomo dali,“ se je mirno odločila. „Boš lahko šla na ulico?“

„Bom, saj moram.“

Biba je od Marte pripeljala voziček, ki je ostal potem pri meni. Odpeljala sem Darka v dečji dom. Sprejela me je Bidovčeva, glavna sestra. Po zvezi mami Zihierlove je naju pričakovala. V prvem hipu sva bili več kot stari znanki. OF nas je zblíževala na svojstven način; še naša čustva, ne samo misli so si postale blizu. Otroka je Bidovčeva zadržala v svojem varstvu.

Ostala sem prvič brez njega. Nisem si mogla najti mesta. Največ sem presedela v kuhinji pri teti Joži, ki je bila zaradi otrokove bolezni polna razumevanja. Vedela je seveda, da smo dekleta ilegalke. Svojo ilegalo sem ji omenila, kar ji prej nikoli nisem. Rekla sem ji, da ne bi mogla prenesti, če me ujamejo in zaprejo in mi vzamejo otroka. Teta Joža je malo govorila. Puščala je, da sem se razgovorila. Seveda, mislila si je svoje. Utrujena je bila od udarcev, jaz pa sem jih šele začnela dobivati.

Prvo noč brez Darka sem sanjala, da vidim ženo advokata med cvetjem rdečih vrtnic. Gledala me je kakor v porodnišnici, le oči so ji bile bolj mime, negibne, mrtve. Nobene pozornosti mi ni posvečala. Nato sem njo in advokata srečala pri jezeru, ki je bilo zanemarjeno in poraslo z algami. Žena in advokat sta se ob vodi sprehajala. Morali bi se srečati, a jaz sem stekla na travnik, porasel z visoko travo, ki me je ovirala pri bežanju. Nato sem prišla na njivo, kjer sem tekla še težje. Advokat pa za menoj. Hotel me je ujeti. Tekla sem vedno počasneje, on za menoj vedno hitreje in začela sem vpiti:

„Na pomoč, na pomoč!“ Ta, na pomoč me je izčrpaval. Katja me je stresla za ramo. Ko sem se prebudila, sem slišala svoj „na pomoč“ in tudi muko, s katero sem vpila, sem v

tem trenutku občutila. Pripovedovala sem ji o sanjah.

Po nekaj dneh naj bi šla Biba v dečji dom vprašat za Darka. Vendar nisem mogla vzdržati. Nalepotičila sem se, pobarvala ustnice, si uredila pričesko na prečo in od Katje sem si sposodila sončna očala. Bidovčeva me je pristrčno sprejela; razumela je, da sem prišla kar sama. Prinesla mi je Darka. Kako se je popravil. Spet je bil živahnejši, manj bled; in sit, sit je bil, to je bilo zanj glavno.

„S čim ga le hranite?“ sem vprašala.

Dojila ga je neka ženska, ki je bila s svojim dojenčkom v dečjem domu zaradi napak na dihalnih organih. Žena je dojila poleg svojega otroka še tri druge, med njimi Darka. Vse štiri je uspela nahraniti.

Kake krivice nam dela narava.

„Jaz pa nič. Zdaj, ko ne dojam, bo v meni usahnilo, še kar imam.“

„Najbrž,“ je menila Bidovčeva zaskrbljeno. „Zato bo treba nekaj ukreniti. Vsaj enkrat dnevno bo potreboval mleko iz prsi.“

Mislila je na to, da fant ne bi zdrknil nazaj v nesrečo. Z Darkovo dojitjo se je že dogovorila, da ga bo hodila hraniti, vendar predstojnica tega ni dovolila, ker pravila dečjega doma tega ne dopuščajo.

Darkovega okrevanja sem bila vesela, vendar mi je veselje kalil strah, kaj bo, ko se bo vrnil. Veriga skrbi se je neprestano zapletala.

V tistih dneh me je obiskala Francka. Prinesla mi je novico o Štefki. Rekla je preprosto:

„Našla sem dojiljo.“

Vedno je govorila počasi, kakor da bi imela svoja čustva v popolni oblasti. Najbrž je z njimi znala bolj modro ravnati kakor jaz. Samo gledala sem jo. Ali je sploh mogoče, da jo je našla? Ponujala se mi je misel, rahlo nadšavljena z misticizmom, da obstaja neka sila, ki vedno poskrbi za človeka, ko je brezizhodni stiski.

Darka so čez nekaj dni odpustili iz doma in istega dne, bilo je dogovorjeno, se je pojavila v Predovičevi ulici Štefka svojim neizčrpnim zakladom mleka.

Štefka je bila majhne postave, ne vitka in ne obilna. S svojo živahnostjo me je pridobila, ker je postala takoj domača. Bila je pravo nasprotje Francke, ki je malo govorila in kar je povedala, je povedala počasi in premišljeno. Francki je očitno njen dolenski dialekt, za Štefko pa bi se težko uganilo, da je doma s Turjaka.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Moravske toplice vas vabijo!

- *Mogoče ste se odločili, da boste preživeli letos svoj dopust doma?*
- *Priporočamo vam, da pridete v Moravce na oddih in rekreacijo!*
- *Po kopanju se boste prijetno sprostiti ob glasbi, dobri kapljici in domačih specialitetah!*

Zdravilišče „Radenska“ n. sol. o. Radenci objavlja po sklepu komisije za delovna razmerja TOZD Tovarna polnilne opreme prosta dela in naloge

samostojni referent za analizo in merjenje dela ter obračun OD

Pogoji: srednješolska izobrazba ekonomske ali strojne smeri in 3 leta delovnih izkušenj

zahtevna skladiščna dela

Pogoji: KV delavec strojne ali trgovske smeri in 2 leti delovnih izkušenj

Poskusno delo traja 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave v 15 dneh po objavi na naslov: Zdravilišče „Radenska“ Radenci, kadrovska socialna služba.

V 30 dneh po poteku objavnega roka bodo kandidati obveščeni o izidu izbire.

Tudi lendavski naftarji in nekdanji beli rudarji sleherno leto — 3. julija — praznujejo. Praznujejo Dan rudarjev. V spomin na čase, ko so načrpali največ nafte v naši domovini, beli rudarji iz Lendave praznujejo tudi svoj praznik.

Delovno organizacijo INA-NAFTA Lendava sestavljajo 4 TOZD, v njih pa združuje delo okrog 1100 delavcev.

TOZD RAFINERIJA proizvaja nafto in plin. Čeprav je tega zemeljskega bogastva na tukajšnjem območju ostalo le še malo, pa vendarle letno proizvedejo okrog 3000 ton nafte in okrog 9 milijonov kubičnih metrov plina. V tej TOZD paseveda tudi predelujejo nafto v obratu rafinerije. Njena zmogljivost je 650 tisoč ton predelane nafte letno. Poleg tega pa sta v tej tozdi še dva obrata, in sicer obrat topila, ki proizvaja specialne benzine in topila ter obrat dodelave in manipulacije, ki se ukvarja s transportom ter polnjenjem naftnih derivatov.

TOZD PETROKEMIJA proizvaja metanol, formalin, umetna lepila in izolacijski material LENDAPOR. Ta proizvodnja je nekako povezana v venico, saj je metanol osnovna surovina za formalin, ta pa na splošno za proizvodnjo umetnih lepil in izolacijskega materiala LENDAPORJA.

kemijske tehnologije Jože Hajdinjak, se moramo ustaviti v prvi vrsti pri rafineriji, kjer je proizvodni program energentov naftnih derivatov, ki so danes posebno problematični v količini, ker ni zadosti nafte za predelavo.

»Posebno pomembno pa je področje petrokemije, ker je tovarna metanola edina v Jugoslaviji, ki uskrbuje v celoti domači trg z metanolom. Poleg tega metanol tudi izvažajo in sicer 40000 ton od celoletne proizvodnje 105000 ton. Problem se pojavlja v koriščenju kapacitet in ceni izvoženega metanola, saj so cene zemeljskega plina — osnovne surovine zelo visoke. Odtod tudi izguba pri izvozu metanola.

Formalin, ni izvozni artikel ampak ga predelujejo naprej v umetna lepila skupaj z ureo in fenolom. Umetna lepila, predvsem ureaformaldeidna, izdelujejo v velikih količinah; letos bi

slavili in na svetu nasploh pojavile rezervne kapacitete rafinerij, ki delajo med 50 in 60 % izkoriščenosti. Iz tega razloga je bilo potem sklenjeno, da se rafinerija v Lendavi ne gradi, kljub temu, da je že zgrajen naftovod do Lendave, ki predstavlja po pogodbi velike finančne obveznosti, ki jih predelava 650000 ton ne more pokrivati. Naročen in izdelan je bil tudi celotni projekt. Pogodba o dobavi opreme in izdelava projektov v vrednosti 34 milijonov dolarjev se realizira in bo v celoti realizirana še letos. Kako rešiti ta problem? Letošnje obveze za naftovod znašajo 735 milijonov dinarjev, ki jo naša predelava, tudi če bi delali s polno kapaciteto ne bi mogla pokriti, saj delamo sedaj zaradi težav z nabavo nafte zmanjšano zmogljivostjo. V sanacijskem programu, ki smo ga izdelali in verificirali, pokrivanje iz ostalih rafinerij ni možno. Problem rafinerije poskušamo rešiti na način, da bi celotni projekt z opremo prodali. Tovrstna ponudba je bila narejena za Iran, vendar odgovora še ni. V tozdu PETROKEMIJA teče izguba že tretje leto, glavni vzroki pa so v razkoraku med cenami surovine in pa končnih proizvodov (metanol, formalin in umetna lepila). Cena plina se je letos z marcem znova zvišala, tako da znaša že 10,44 dinarjev za standardni kubični meter. To pa je cena, ki jo pokrivamo z izvozom metanola. Vso vloženo delo in porabljen energija je čista izguba v izvozu. Vendar smo zaradi naše devizne situacije, odplačevanje deviznih kreditov za tovarno metanola in rafinerijo, prisiljeni izvažati. Kljub temu bomo preslegli letošnji plan za 30 %. Zaradi težav z blokiranjem deviznih računov na bankah nismo sposobni nabaviti nujno potreben repromaterial (uree), za proizvodnjo ureaformaldeidnih lepil, katerega imamo na zalogi le še za nekaj dni. S tem bo na tem obratu prišlo do zastaja v proizvodnji. Kot posledica tega bo zastoj tudi v industriji iveric in pohištveni industriji. Za premostitev teh težav se dogovarjamo s Slove-nijalesom za sovlaganje deviz pri nabavi teh repromaterialov. Poslovanje Petrokemije se bo v drugi polovici leta nekoliko popravilo, saj so nam odobrili

zvišanje cen za lepila in metanol. Poleg tega so težave še z zagotovitvami surovine — plina, za polno kapaciteto tovarne metanola in sicer cenejše surovine kot je sovjetski plin. Edina možnost za to pa so lastne raziskave v slovenskem protoru in pridobivanje domačega plina. Po 20 letih so te raziskave končno stekle. V ta namen je bila tudi ustanovljena nova delovna organizacija RNP Lendava (raziskave nafte in plina).

Naslednji problem je električna energija. Obstoječi daljnovod je že v slabem stanju, ki čisto povzroča izpade v tovarni metanola. Lansko leto je vsled tega nastalo 6 starih milijard stroškov. Prizadevamo si, da bi se novi daljnovod 110 kV iz Ljutomerja čimprej začel graditi.

To so bili nekateri vzroki nastalih izgub, najpomembnejše pa je, da zagotovimo čimveč lastne surovine, saj je dolgoročno gledano to edina pot za sanacijo in zmanjšanje izgub, nam je ob obisku v INI-NAFTA Lendava povedal tov. predsednik poslovnega organa Jože Hajdinjak.

RAZVOJ

Z neizgradnjo rafinerije so se plani za naslednja leta porušili, tako da iščejo nove razvojne poti. Nadomestni plan za rafinerijsko dejavnost (obstoječa rafinerija naj bi delala še deset let) naj bi bila nova tovarna fenola, ki bi zagotovila delavcem nadaljnje nemoteno zaposlitev in iskanje novih proizvodov, razširitev proizvodnega programa na osnovi proizvodnih procesov, ki danes v In-NAFTA že obstajajo. To so v Petrokemiji različne vrste lepil in izolacijski material. Pripravljajo novo posodobljeno in tehnološko izboljšano linijo LENDAPORJA, ki bi bil kvalitetenjši. V Rafineriji pa uvajanje boljše kvalitete topil, parafinskih topil itd.

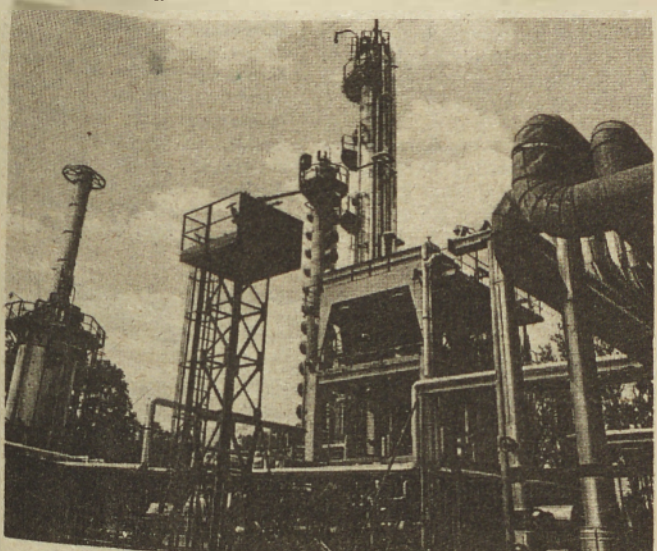
Tudi tozid STROJNE DELAVNICE, ima dobre perspektive, kajti z majhnimi vlaganji bo

mogoče ta tozid proizvajal nove proizvode — opremo za rafinerije. Projektirali in proizvedli so že prototip črpalke, ki se je dosedaj v Jugoslaviji uvažala. S takšno novo proizvodnjo pa se odpirajo tudi nove možnosti za zaposlovanje novih delavcev.

RAZISKAVE NAFTE IN PLINA

Delovna organizacija RNP je sicer še v ustanavljanju, začela

na iniciativo INA-NAFTA Lendava in pa ob podpori interesne skupnosti za nafto in plin Slovenije, uspelo zagotoviti in zainteresirati Slovenijo za nove raziskave. Danes tako obstajajo trije izvori za denarna sredstva namenjena v te namene. To je bencinski dinar (delež od prodaje bencina), združena sredstva DO in sredstva raziskovalne skupnosti Slovenije. Skupno je za pet letni program predvideno okoli milijardo šesto milijonov

TOZD ENERGETIKA je posebnega pomena, saj ostale tozdi oskrbuje s potrebno energijo — to je s proizvodnjo električne energije, tehnološke vodne pare, tehnološke hladilne vode, demineralizirane vode ter z industrijskim in instrumentnim zrakom.

TOZD STROJNE DELAVNICE je prav tako posebnega pomena, ki ima proizvodni program zasnovan na dveh smereh. Eksterna proizvodnja zajema proizvodnjo različne opreme in vršenje remontov v naftni industriji predvsem za NAFTA-PLIN in pa vršenje remontov v tovarnah iveric v Sloveniji. Drugi del pa je vzdrževanje tehnoloških procesov v ostalih tozidih NAFTA Lendava.

Poleg teh štirih tozidov je v INA-NAFTA Lendavi še DSSS, ki združuje naloge in dela v delovni skupnosti razvoja in investicij, kadrovske službe, komercialne, pravne in planske službe itd.

POMEN IN UPORABA PROIZVODOV V GOSPODARSTVU

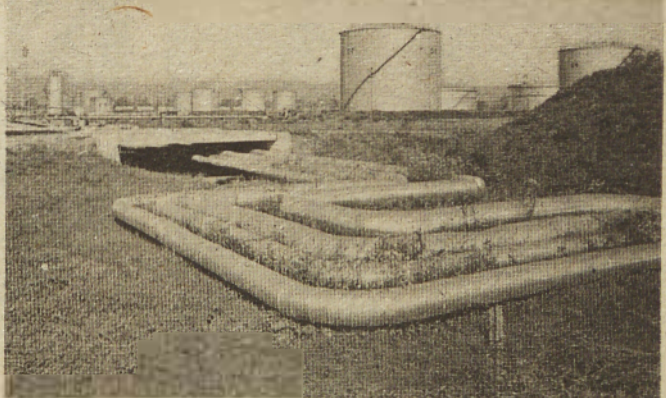
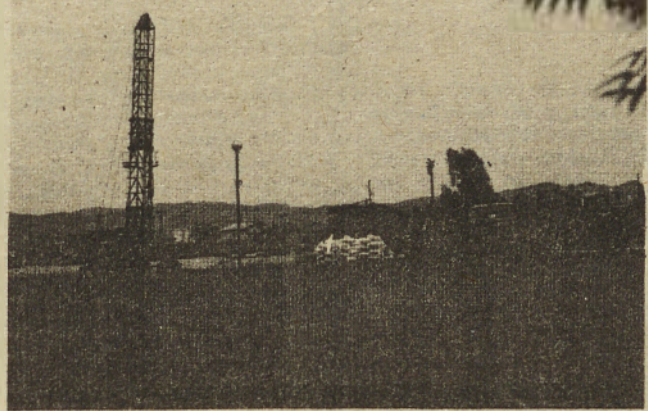
Kot je povedal predsednik poslovnega organa dipl. ing.

naj izdelali okrog 80000 ton, in se uporabljajo v proizvodnji iveric, ki so potem posredno izvoznega pomena.

V tozid proizvajajo tudi izolacijski material LENDAPOR, katerega kvaliteto pa poskušajo s svojimi lastnimi potenciali razviti do take mere, da bi dosegli možnosti večjega plasmaja v gradbeni industriji. Ta izolacijski material proizvajajo v obliki rezanih plošč, ki se uporabljajo za izolacijo tal in stropov. V prihodnje želijo proizvajati ta material v obliki sendviča s papirjem, alu-folijo, lepenko itd. Taka proizvodnja bi pomenila razširitev uporabnosti tega izdelka.

SANIRANJE IZGUB

»Izgube so danes največji problem Naftne Lendave s katerimi se pravzaprav vsi ukvarjamo. Izgube nastajajo iz več vzrokov. Kot je vsem znano smo želeli pred leti zgraditi novo rafinerijsko kapaciteto 2 milijona ton. Z naftno krizo v svetu so se stvari bistveno spremenile. Namesto, da bi se poraba naftnih derivatov dvigala po planirani stopnji okrog 10 % letno, doživljamo zdaj že tretje leto upad te stopnje, tako, da so se v Jugo-

pa si je po besedah direktorja tov. Igorja Arzenška veliko obveznosti pri raziskavah nafte in plina na domačih tleh. O tem kaj je privedlo do ustanovitve te DO nam je tovariš Arzenšek povedal: »Do 1963 leta je raziskave v Sloveniji izvajala tedanja Proizvodnja nafte Lendava, financiranje je bilo zvezno iz zveznega geološkega zavoda. V času od leta 1945 do 1953 so v seve-rovzhodni Sloveniji bila odkrita nahajališča le na ožjem območju Lendave. Petišovcih in na Dolini dva polja in sicer eno naftino in eno plinsko v Petišovcih in plinsko polje v Dolini. Ta polja so bila tudi aktivirana. Proizvodnja nafte je bila nekaj nad 60000 ton, plina pa 65 milijonov normalnih kubičnih metrov letno. Raziskave so se vršile tudi na drugih področjih Filovcih, okolici Ptujja, Salovcih, Bakovcih itd. Vedno je manjkalo časa ali denarja za detaljnega raziskovanja, pa tudi oprema je bila neprimerna — zastarela. Po tistem je ta vir financiranja ugasnil. Končno je

dinarjev. Narejen je tudi program raziskav. Prvi dve leti naj bi raziskave tekale na ožjem območju Lendave, vendar v globljih formacijah, v poznejših letih pa še v ormoško-selški antiklinali in ptujsko-ljutomerski sinklinali. Izvajanje teh raziskav bi prvotno naj izvajal en del oziroma Tozid INA-NAFTA Lendava, vendar je iz finančnih razlogov bila tudi ustanovljena nova DO RNP Lendava, ki bi izvajala, koordinirala in usmerjala raziskave, ko bi bila nabavljena potrebna oprema. V sedanjih fazah je ta organizacija v majhnem obsegu, izvajanje pa je prepuščeno kooperantom INA-NAFTA ali NAFTA GAS.

Z novimi metodami smo na osnovi starih in novih meritev že začeli z delom. V naslednjem letu je predvideno vrtnanje, ki bi naj segalo globlje, ker predpostavljamo na osnovi seizmičnih meritev, da so v večjih globlinah preko 4000 metrov še interesantni sloji, ki bi lahko bili plinonosni.

Zaradi izgub v tozid Petrokemija, najetih kreditov za rafinerijo in petrokemijo, kot tudi novonastalih stroškov zaradi neizgrajene rafinerije (naftovod in oprema) se je DO znašla v izredno težkem položaju. Kljub temu pa moramo ta zapis končati z ugotovitvijo, ki se je v kolektivu še kako dobro zavedajo. Namreč obupati ne kaže in da bodo s pomočjo sozda, s skupnimi močmi vseh zaposlenih in pomočjo širše družbene skupnosti vendarle premagali nastale težave. In v to so ob smelosti pri načrtovanju prihodnjega razvoja trdno prepričani.

Nesreče zaradi vinjenosti

13. 7. ob 1.15 uri je voznik motornega vozila s priklopnikom Stefan Špilak iz Turnišča 113 b vozil na relaciji Ljutomer—Ormož. Ko je pripeljal v nepregledni ovinek izven naselja, je iz neznanega vzroka zapeljal na

kazal znake vinjenosti so ga želeli preizkusiti z alikotestom, vendar je to odklonil. Kljub temu so mu odvzeli voziško dovoljenje in mu prepovedali nadaljnjo vožnjo. Po odhodu miličnikov je Budja ponovno sedel v avtomobil in

tel v parkirani tovorni avtomobil, last Spedtransa, s tako hitrostjo, da ga je premaknil za 1 meter, nakar je ta trčil še v drugi tovornjak, ki je stal pred njim. Volmut se je huje telesno poškodoval, skupna škoda pa je 150 tisoč din.

14. 7. ob 19.50 uri se je v naselju Ptujška cesta v Gornji Radgoni pripetila prometna nesreča zaradi vinjenosti voznika motornega kolesa. Pri tem sta bile dve osebi hudo telesno poškodovani. Janez Keuc, Ihova 2, je vozil iz Spodnjih Ivanjcev proti Gornji Radgoni. Njegov sopotnik je bil Janez Kaučič iz Ihove 1. Ko je voznik Keuc pripeljal v oster desni nepregledni ovinek, ga zaradi vinjenosti ni mogel izpeljati. Zapeljal je v vozišča na travnik, kjer sta oba padla.

15. 7. ob 10.45 uri je voznik motornega kolesa Franc Sebjanič, Sebeborci 10, peljal po regionalni cesti iz Murske Sobotice proti Martjancem. Pred njim sta peljala dva avtomobila, ki sta dohitela traktor. Ker traktorja nista mogla prehiteti zaradi nasproti vozečega avtomobila, sta zmanjšala hitrost. Sebjanič hitrosti ni zmanjšal, tako da je s prednjim kolesom zadell v zadnji desni del avtomobila, ki ga je vozil Janez Rihtarič iz Boračeve 20. Pri trčenju je motorno kolo padlo na levo stran ceste, prav tako pa motorist, ležal je približno en meter na levem voznem pasu. Ravno v tem času pa je iz nasprotne strani pripeljal voznik osebnega avtomobila Viljem Ratko iz Dobrovnika 62 b, ki kljub zaviranju in zavijanju na desno nesreče ni mogel preprečiti. Zato je z levim brankom zadell Sebjaniča v glavo, kjer je ta tudi podlegel poškodbam.

odpeljal. Na križišču na Prešernovi ulici je izsilil prednost pred voznikom motornega kolesa Branka Siterja. Po trčenju Budja vozila ni ustavil, pač pa se je odpeljal naprej, zapeljal v ulico Cirila Juraša, nato po Razlagovi, kjer je zaradi neprimerne hitrosti v desnem nepreglednem ovinku zapeljal s cestišča, od koder ga je 35 metrov daleč vrglo v reko Ščavnico.

13. 7. ob 23.55 uri se je na Lendavski ulici v Murski Soboti zgodila prometna nesreča zaradi neprimerne hitrosti in še drugih neugotovljenih vzrokov. Voznik osebnega avtomobila Anton Volmut, stanujoč Lendavska ulica 19 b, je vozil po Lendavski proti centru mesta. Približno 50 m od zgradbe Elektro se je od zadaj zale-

desno bankino. Bankina se je vdrla, vozilo pa je skupaj s priklopnikom potegnilo v desno stran, tako da se je prevrnilo na bok. Voznik je peljal mazut, ki pa na srečo ni iztekel. Na kraj nesreče so kmalu prišli delavci INA-Nafta Lendava ter prečrpali mazut v drugo cisterno. Zaradi tega je bil promet zaprt na relaciji Ljutomer—Žarovinci od 10. do 11. ure. Škode je približno za 100 tisoč din.

13. 7. ob 19.25 uri se je v Ljutomeru na Razlagovi ulici zgodila prometna nesreča zaradi vinjenosti in neprimerne hitrosti, končalo se je s telesnimi poškodbami in seveda z materialno škodo. Voznik osebnega avtomobila Anton Budja, Radoslavci 56, je bil že istega dne kontroliran pri delavcih milice v ulici Slavka Ostrea. Ker je

VLADO PFEIFER IZ MURSKE SOBOTE DRŽAVNI PRVAK

PROIZVODNJA POGOJ ZA LETENJE

V Rakičanu pri Murski Soboti so v nedeljo pripravili prirčen sprejem Vladu Pfeiferju, 27-letnemu zdravniku iz Murske Sobotice, ki je v Subotici osvojil naslov državnega prvaka v jadralnem letenju. To je izjemen tekmovalni dosežek soboškega jadralca, ki je bil dosežen ponovno po dveh desetletjih. Novega prvaka smo zaprosili za kratek pogovor in izvedeli:

„Zelo sem srečen ob naslovu državnega prvaka. Po uspehu Cirila Križnarja leta 1962 je to nov uspeh soboških jadralcev.“

In kako je bilo na tekmovanju v Subotici?

„Naloge so bile zahtevne. Dnevno smo morali preleteti tudi do 300 km in vmes opravljati še razne naloge. Vse bi bilo v redu, če nam ne bi nagajalo še vreme

med tekmovanjem. Borili smo se namreč z vetrom, nevihtami, dežjem in drugim vremenskimi nevarnostmi.“

In kaj sedaj — morebiti so

odprta vrata v državno reprezentanco?

„Žal ne gre tako enostavno. Na jakostni lestvici sem šele na 7. mestu, kajti za lestvice se upoštevajo rezultati zadnjih treh let. Potrebno bo še pridno trenirati, da bom prišel med prvo trojico.“

In seveda želje v prihodnje?

„Mislim, da je lahko takšen tekmovalni dosežek namig bližji družbeni skupnosti za boljše vrednotenje tega športa. Mi jadralci, podobno pa tudi ostali v našem klubu, moramo letno opraviti 150 ur dela (varjenje in druga dela) da lahko opravljamo športne aktivnosti. Prispevek (materialni) družbe le namreč premajhen in zato bi bila to moja edina želja.“

Tekst in posnetek: TG

PADALSTVO

KONČANO SLOVENSKO PRVENSTVO V RAKIČANU

Leščani premočni zmagovalci

Na športnem letališču v Rakičanu je bilo od srede do nedelje 20. člansko in 7. mladinsko prvenstvo Slovenije v padalstvu. Na začetku sta prisotne pozdravila in jim zaželela kar največ uspeha Pavel Pongrac, predsednik izvršnega sveta skupščine občine M. Sobota, ki je tudi predsednik AK Murska Sobota ter Matija Gabor, predsednik delavskega sveta SGP Konstruktor/Pomurje v imenu pokrovitelja. Čeprav je dež skoraj ves čas nagajal tekmovalcem in organizatorjem so le srečno izpeljali prvenstvo in v nedeljo popoldne je Pavel Pongrac predsednik soboškega aero kluba najboljšim podelil pokale. Organizacija štiridnevnega prvenstva je bila vzorna, škoda da so domačini nastopili oslavljeni in niso dosegli vidnejših tekmovalnih dosežkov. Padalca Pojbič in Karas sta se namreč pred prvenstvom poškodovala in Sobočani so ostali brez ekipe. Rezultati:

Člani — 1. Intihar 5 kaz. točk. 2. Svetina 20. 3. Šafarič (vsi ALC — Lesce) 52. ... 19. Vidovič 722. 20. Šparovec (oba Murska Sobota) 841 kaz. točk.

Mladinci — 1.—2. Bogdan Jug. Iztok Jug (oba ALC Lesce) 5 kaz. točk. 3. Čuš (Ptuj) 18 kaz. točk.

Ekipni vrstni red: člani — 1. ALC II 3. 2. ALC I 12. 3. Ptuj 27. 4. Maribor 48 točk. mladinci — 1. ALC 3. 2. Ptuj 12 točk.

Tonček Gider

ŠPORTNI DROBIŽ

ROKOMET — Na turnirju za memorial Branka Novaka v Bakovcih so zmagali Bakovčani, ki so v odločilnem srečanju za prvo mesto premagali Krog z rezultatom 18:17.

KOLESARSTVO — Pri kolesarskem klubu Pomurje so ustanovili sekcijo za rekreacijo veterinov in za predsednika imenovali Aleksandra Šmidlehnerja.

ATLETIKA — Odbor za tekmovanje pri Atletski zvezi Slovenije je Milana Baleka (Pomurje) zaradi dosežkov v hitri hoji predlagal, da ga uvrste v mednarodni razred.

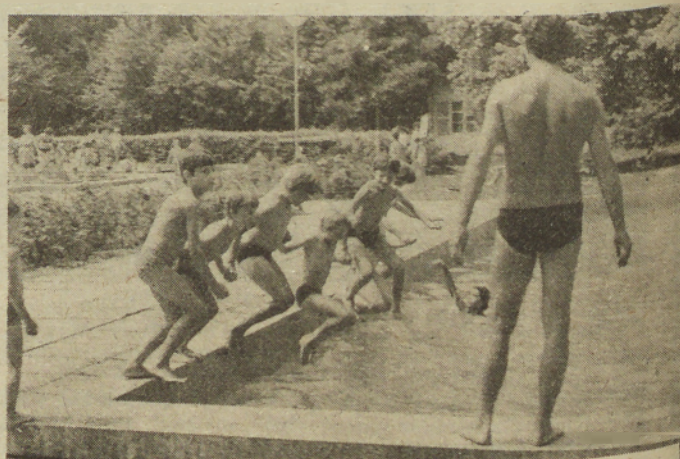
RIBIŠTVO — Na medregijskem tekmovanju paraplegikov na Bledu je ekipa Pomurja osvojila solidno četrto mesto.

NOGOMET — Ob koncu tedna je bilo več prijateljskih srečanj. Rezultati: Čepinci—Sp.

Senik 5:4, Csakandoroszlo—Tešanovi 3:1, Viszak—Šalovci 1:1.

MALI NOGOMET — Na memorialu Milana Farkaša Vučji vasi je zmagala Elektrotehna iz M. Sobotice pred Lukavci in Vučjo vasjo. Najboljši strelci je bil Nemec s 14 zadetki. (M. L.)

ŠAH — Na slovenskem prvenstvu v Celju sodeluje tudi šahistka Radenske Kovačeva. V prvem kolu je izgubila s Korenovo, v drugem pa remizirala z Niklovo. (tg)

Na soboškem kopališču je plavalni klub Pomurje te dni organiziral drugega plavalnega tečaja. Na prvem tečaju v okviru akcije »nautično se plavati« je sodelovalo 26 tečajnikov. Mladi se uče plavalnih veščin pod vodstvom učiteljev telesne vzgoje. Tekst: tg, slika: A. A.

KOLESARSTVO

ČEH TRETJI V DOLU

Na kolesarski dirki za veliko nagrado Dola je sodelovalo 150 kolesarjev, v njihovi družbi pa so poganjali pedala Pomurci. Pri mladincih so se kolesarji Pomurja uvrstili takole: 3. Čeh, 10. Titan, 17.—31. Berden in Bertalančič. tg

IZ NAŠIH DRUŠTEV

NOGOMETNI KLUB DOKLEŽOVJE

Čeprav ni običajno za ta poletni čas, da bi imela društva občne zbornice, pa so imeli nogometaši Dokležovja vseeno letni obračun, ki so ga opravili v prisotnosti družbenopolitičnih organizacij. Prisotni so odkrito spregovorili o težavah znotraj kluba, kajti bliža se jesenski del tekmovanja. Na zboru so omenili potrebo po gradnji slačilnic, željo imajo izboljšati tudi odnose med igralci in trenerjem ter obnašanje igralcev na igrišču z ali brez žoge. Na koncu je obveljal dogovor, da bodo s skupnimi močmi ter kadrovskimi spremembami v klubu zagotovili uspešno odpravo dosedanje težave.

Naslednji dan po občnem zboru pa so odigrali nogometno tekmo

med veterani in člansko ekipo, ki nastopa v ligaškem tekmovanju. Mladost ni uspela premagati rutine veteranov in ob koncu so ob izidu 2:2 morali tekmo prekiniti, ker je začelo premočno deževati. Ob

koncu so bili vsi zadovoljni, kajti zvržen teoretične razprave o nogometni igri in odnosih so se poskušali tudi v praksi kar je vredno posnemati.

S. Antolin

GRADIŠČE:

Turnir na novem igrišču

Mladi v tem kraju so s prostovoljnim delom, sredstvi krajevnega samoprispevka ter razumevanjem krajanov odprli novo igrišče za mali nogomet. Osnovna organizacija zveze socialistične mladine v Gradišču je ob tej priložnosti pripravila nogometni turnir na katerem je sodelovalo 19 ekip. Prvo mesto so zasedli mladi iz Vanča vasi pred Tišino in Murškimi Črnimi. (fkr)

FUNGICID V OBLIKI
TEKOČE
KONCENTRIRANE
SUSPENZIJE

CUPRAFLOW

- lažja in enostavna priprava škropiva
- večji izkoristek
- maksimalna suspenzivnost
- ekonomična — varčna uporaba
- večji učinek škropiva

Posebno učinkovit za škropljenje proti peronospori na hmelju, proti peronospori na vinski trti, proti kodravosti bruskev v času mirovanja (taphira deformans) in proti krompirjevi plesni in plesni na paradižniku.

Embalirano v priročnih, zaščitnih plastenkah po 0,5 in 1 kg.

CINKARNA

CELJE

URADNE OBJAVE

Leto XVI

Murska Sobota, dne 21. julija 1982

Št.: 22

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

201. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o občinskih upravnih taksah v občini Lendava
202. Odredba o oblikovanju prodajnih cen v prometu blaga na debelo in drobno v občini Lendava
203. Sklep o proizvodih in storitvah, za katere se občinski skupnosti za cene pošiljajo obvestila o cenah zaradi spremljanja v občini Lendava
204. Odredba o pošiljanju cenikov za posamezne proizvode in

storitve občinski skupnosti za cene v potrditev v občini Ljutomer

205. Odredba o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja v občini Ljutomer
206. Sklep o javni razgrnitvi osnutka programskega dela zazi-
dalnega načrta za območje med Kroško ulico, Tišinsko
ulico, razbremenilnim kanalom in potokom Dobel v občini
Murska Sobota
207. Obvestilo ...

201

Na podlagi 2. odstavka 4. člena zakona o upravnih taksah (Uradni list SRS, št. 7/72, 23/77 in 11/79 in 23/82) ter 277. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave št. 37/81) je Skupščina občine Lendava na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti dne 12. 7. 1982 sprejela

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah odloka o občinskih upravnih taksah v občini Lendava

1. člen

V 1. členu odloka o občinskih upravnih taksah v občini Lendava (Uradne objave št. 7/72 in 26/77) se na koncu 1. odstavka črta zaklepaj in doda besedilo »in 23/82«.

2. člen

V drugem odstavku 4. člena se znesek »400 din« nadomesti z zneskom »800 din«.

3. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 423-3/82-8.

Lendava, dne 13. 7. 1982.

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Mirko HAJDINJAK, l. r.

202.

Na podlagi drugega odstavka 22. člena Zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen (Uradni list SFRJ, št. 1/80 in 38/80) in 2. člena Odloka o pravicah in dolžnostih Izvršnega sveta skupščine občine Lendava na področju družbene kontrole cen ter o načinu uresničevanja posebnega družbenega interesa pri opravljanju nalog skupnosti za cene občine Lendava Uradne objave št. 29/80 izdaja Izvršni svet skupščine občine Lendava

ODREDBO

o oblikovanju prodajnih cen v prometu blaga na debelo in na drobno

1. Organizacije združenega dela, ki opravljajo promet blaga na debelo in promet blaga na drobno (v nadaljnjem besedilu: trgovinske organizacije), nimajo pa sklenjenih samoupravnih sporazumov iz prvega odstavka 22. člena zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen (Uradni list SFRJ, št. 1/80 in 38/80), oblikujejo prodajne cene proizvodov v prometu na debelo oziroma na drobno po določbah tega odloka, z upoštevanjem naslednjih stopenj za kritje svojih stroškov;

Proizvodi, ki spadajo v dejavnost				Stopnja za kritje stroškov največ v višini	
Panoga skupina		Podskupina		na debelo v %	na drobno v %
1	2	3	4	5	6
0111	01111	011111	Kremenčev pesek, kremen	3	5
0120	01200	—	Kamen, marmor, gramoz, pesek	5	12
0130	01302	013021	Osnovne vrste pšeničnega in rženega kruha — specialni kruh in vse vrste pekarskega peciva	posebni predpisi	8

Za izdelke samostojnih obrtnikov se pri oblikovanju cen v prometu blaga na debelo in na drobno, uporabljajo stopnje, določene za enake oziroma sorodne industrijske izdelke.

2. Pri oblikovanju prodajnih cen iz te odredbe se uporabljajo določbe 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10., in 11. točke Odloka o oblikovanju prodajnih cen v prometu blaga na debelo in na drobno (Uradni list SRS, št. 15/82).

3. Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 38-13/81-3

Datum: 29. 6. 1982

Predsednik
Izvršnega sveta
Ludvik ing. JEREBIC, l. r.

203

Na podlagi 56. člena zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen (Uradni list SRS, št. 1/80 in 38/80) in odloka o podaljšanju veljavnosti odloka o določitvi najvišjih cen za vse proizvode in storitve ter o načinu oblikovanja cen zanje (Uradni list SFRJ, št. 67/81 in 33/82), sprejema svet skupnosti za cene Občine Lendava

SKLEP

o proizvodih in storitvah, za katere se občinski skupnosti za cene pošiljajo obvestila o cenah zaradi spremljanja

1. Proizvodne in storitvene organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter samostojni obrtniki (v nadaljnjem besedilu: samoupravne organizacije in skupnosti), morajo občinski skupnosti za cene pošiljati zaradi spremljanja obvestila o cenah oziroma o vsaki spremembi cen za proizvode in storitve iz pristojnosti občine, določene s tem sklepom.

2. Obvestila iz 1. točke tega sklepa morajo samoupravne organizacije in skupnosti dostavljati ob vsaki spremembi cen oziroma prvem obvestilu za naslednje proizvode in storitve:

- 013021 Proizvodnja pekovskega peciva
 - 020201 Kmetijske storitve za rastlinsko proizvodnjo
 - 0501 Visoka gradnja razen stanovanjske gradnje
 - 060502 Prevoz blaga v cestnem prometu, ki ga opravljajo zasebni avtoprevozniki
 - 0801 Gostinstvo
 - 0802 Turistično posredovanje
 - 0901 Obrt in obrtne storitve — razen:
 - 090121 Popravilo in vzdrževanje cestnih vozil
 - 090122 Popravilo in vzdrževanje izdelkov precizne mehanike
 - 090124 Storitve kovinskopredelovalne obrti gospodinjstvom
 - 090129 Druge storitve kovinskopredelovalne obrti
 - 090131 Popravila in vzdrževanje gospodinjstev električnih aparatov
 - 090132 Popravila in vzdrževanje radijskih televizijskih aparatov in naprav
 - 090171 Izdelava kruha
 - 0902 Osebne storitve in storitve gospodinjstvom
 - 090201 Moške in ženske frizerske, kozmetične in podobne storitve
 - 090202 Pranje, čiščenje in barvanje prila in oblačil
 - 1001 Urejanje naselja in prostora
 - 1002 Stanovanjska dejavnost: Najemnina poslovnih prostorov
 - 100351 Čiščenje javnih površin v naselju
 - 10039 Druge komunalne dejavnosti
 - 110301 Javna skladišča in tržnice: storitve tržnic na debelo in na drobno
 - 110302 Storitve reklame in ekonomske propagande
 - 110902 Prirejanje sejmov in razstav
 - 110903 D. Knjigovodske storitve in obdelava podatkov
 - 110909 Druge neomenjene storitve
 - 12190 Drugo izobraževanje
 - 1302 Družbeno varstvo otrok in mladine in socialno varstvo
3. V postopku oblikovanja cen iz 12. točke tega sklepa je potrebno zagotoviti, da bodo te oblikovane v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti samoupravnih organizacij in skupnosti, pri uporabi kriterijev za oblikovanje cen določenih z zakonom o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen in v skladu s sprejeto politiko cen v tekočem letu.
4. Določbe tega sklepa se uporabljajo tudi pri oblikovanju cen proizvodov ali storitev iz pristojnosti občine, ki jih samoupravne organizacije in skupnosti izdelujejo ali opravljajo po posebnih tehničnih pogojih in specifikacijah kupcev ali na podlagi individualnih naročil oziroma javnih licitacij s pogojem, da taki proizvodi ali storitve niso del rednega serijskega programa proizvodnje samoupravne organizacije in skupnosti ter da se ti proizvodi in storitve dobavijo oziroma opravijo znanemu končnemu potrošniku.
5. Določbe tega sklepa se uporabljajo tudi za druge proizvode in storitve iz pristojnosti občin, ki niso navedeni v 2. točki tega sklepa, v kolikor se na te proizvode in storitve ne nanaša nek drugi predpis o neposredni družbeni kontroli cen ali o posebnem oblikovanju cen razen za cene proizvodov in storitev, ki jih samoupravne organizacije in skupnosti oblikujejo po samoupravnem sporazumu sklenjenem v smislu 13. člena zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen.
6. Samoupravne organizacije in skupnosti, ki oblikujejo cene za storitve in proizvode s samoupravnimi sporazumi, sklenjenimi po 13. členu zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen niso dolžne pošiljati občinski skupnosti za cene obvestil o teh cenah.
7. Obvestilo o cenah mora vsebovati:

- a) ime proizvoda (s šifro po nomenklaturi IND 21) oziroma storitve s kratkim opisom osnovnih tehnično-tehnoloških in komercialnih karakteristik (kadar gre za večje število proizvodov na enem ceniku se ti podatki lahko posredujejo posebej, vendar tako, da je nedvomno zagotovljena povezava iz katere je možno razbrati na kateri proizvod iz cenika se opis nanaša);
- b) mersko enoto;
- c) raven cen, ki je za proizvod oziroma storitev v skladu s predpisi veljala na dan 31. decembra predhodnega leta;
- d) dotedanjo ceno za proizvod oziroma storitev, oblikovano po predpisih veljavnih do dneva dostave cenika v obvestilo, vrsta

dotedanje cene (proizvajalska, v prometu na debelo, v prometu na drobno), dotedanji prodajni pogoji in odstotki povečanja cen;

e) raven nove prodajne cene proizvoda oziroma storitve, zaradi katere se pošilja cenik v potrditev, z navedbo vrste cene (proizvajalna, cena v prometu na debelo, cena v prometu na drobno);

f) posamezni in skupni odstotek povečanja novooblikovanih cen v primerjavi z dotedanjimi cenami in cenami, ki so veljale na dan 31. 12. prejšnjega leta;

g) prodajne pogoje: kraj in način dobave (franko proizvajalec, franko naloženo v kraju proizvajalca, franko naloženo v kraju kupca, franko skladišče kupca in podobno), način obračuna embalaže z navedbo ali se embalaža vrača ali ne, višina in način obračuna rizika za neprodano blago in drugo, delež za kritje prometnih stroškov, če je ta vračunan v prodajno ceno ipd.

8. Samoupravna organizacija ali skupnost mora o obvestilu o cenah priložiti:

a) izvleček iz zapisnika seje samoupravnega organa o oblikovanju cen v skladu s samoupravnim aktom;

b) kdaj in na podlagi katerega akta oziroma predpisa je bila določena dotedanja prodajna cena oziroma prodajni pogoji za proizvod oziroma storitev;

c) posebno dokumentacijo in obrazložitev, da so cene iz cenika oblikovane na podlagi kriterijev za oblikovanje cen iz zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen oziroma v skladu z navodilom o uporabi meril za oblikovanje cen (Ur. list SFRJ, št. 24/81) in sprejeto politiko cen.

9. Samoupravne organizacije in skupnosti pošljejo obvestilo o cenah skupnosti za cene v 3 izvodih (za vsako spremembo cen proizvodov oziroma storitev iz 2. točke), dokumentacijo iz 8. točke v enem izvodu, podpisano od pooblaščenih oseb, določene s samoupravnim splošnim aktom samoupravne organizacije in skupnosti, najmanj 20 dni pred dnem določenim za začetek prodaje proizvodov in storitev po cenah iz obvestila.

10. Če obvestilo ne vsebuje podatkov, dokumentacije in obrazložitve iz 7. in 8. točke tega sklepa, bo skupnost za cene zahtevala od samoupravne organizacije in skupnosti naj cenik dopolni v roku, ki ne mora biti krajši od 8 dni.

Če samoupravna organizacija in skupnost ne dopolni cenika v roku iz 1. odstavka te točke se šteje da cenik ni bil predložen, o čemer izda občinska skupnost za cene ustrezen upravni akt.

11. Če občinska skupnost za cene ugotovi, da samoupravna organizacija in skupnost ni oblikovala cen na osnovi kriterijev za oblikovanje cen iz zakona, oziroma v skladu s sprejeto politiko cen bo samoupravno organizacijo in skupnost na to opozorila.

Če samoupravna organizacija in skupnost kljub opozorilu iz prvega odstavka te točke uporabi cene iz obvestila, lahko občinska skupnost za cene izda odločbo po 55. členu zakona.

12. Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati Navodilo o pošiljanju obvestil o cenah občinski skupnosti za cene zaradi spremljanja (Uradne objave občin Pomurja, št. 20/81).

13. Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 38-13/81-3

Datum: 24. 6. 1982

Predsednik sveta
skupnosti za cene
Marija STANISAVLJEVIČ, l.r.

204.

Na podlagi 59. in 60. člena Zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen (Ur. list SFRJ, št. 1/80 in 38/80), 6. člena odloka o pravicah in dolžnostih Izvršnega sveta skupščine občine Ljutomer in skupnosti za cene občine Ljutomer pri izvajanju politike cen in družbene kontrole cen (Uradne objave občin Pomurja, št. 12/81) in odloka o podaljšanju veljavnosti odloka o določitvi najvišjih cen za vse proizvode in storitve o načinu oblikovanja cen zanje (Ur. list SFRJ, št. 67/81 in 33/82) je 15. skupščina občine Ljutomer, dne 8/7-1982 sprejel

ODREDBO

o pošiljanju cenikov za posamezne proizvode in storitve občinski skupnosti za cene v potrditev.

1. Proizvodne in storitvene organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter samostojni obrtniki (v nadaljnjem besedilu: samoupravne organizacije in skupnosti) so dolžne pred povečanjem cen poslati občinski skupnosti za cene cenik zaradi poizditve za naslednje proizvode in storitve iz pristojnosti občine:

- 0120 Proizvodnja kamna, gramoza in peska
- 0130 Proizvodnja živilskih proizvodov,
- 013021 Proizvodnja kruha: osnovne in posebne vrste kruha
- 0501 Visoka gradnja: stanovanjska gradnja
- 0503 Instalacijska in zaključna dela v gradbeništvu,
- 0606 Mestni promet
- 0901 Obrt in obrtne storitve (samo):
- 090121 Popravilo in vzdrževanje cestnih vozil
- 090124 Storitve kovinskopredelovalne obrti gospodinjstvom
- 090122 Popravilo in vzdrževanje izdelkov precizne mehanike,
- 09129 Druge storitve kovinskopredelovalne obrti,
- 090131 Popravila in vzdrževanje gospodinjstev električnih aparatov,
- 090132 Popravila in vzdrževanje radijskih televizijskih aparatov in naprav

- 090171 Izdelava kruha
- 0902 Osebnostne storitve in storitve gospodinjstvom
- 090201 Moške in ženske frizerske, kozmetične in podobne storitve,
- 090202 Pranje, čiščenje in barvanje perila in oblačil,
- 1002 Stanovanjska dejavnost: stanarina
- 1003 Komunalna dejavnost: vse storitve razen čiščenja javnih površin v naselju (100351) in storitev drugih komunalnih dejavnosti (10039)

2. V postopku oblikovanja cen iz 1. točke te odredbe je potrebno zagotoviti, da bodo te oblikovane v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti samoupravnih organizacij in skupnosti z uporabo kriterijev za oblikovanje cen, določenih v zakonu o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen in v skladu s sprejeto politiko cen v tekočem letu.

3. Samoupravne organizacije in skupnosti, ki oblikujejo cene za proizvode in storitve s samoupravnimi sporazumi po 13. čl. zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen, niso dolžne pošiljati skupnosti za cene v potrditev cenikov za te proizvode in storitve, razen proizvodov in storitev, ki se prodajajo izven delovne ali sestavljene organizacije združenega dela. Prav tako niso dolžne pošiljati skupnosti za cene v potrditev cenikov za tiste proizvode in storitve, ki jih proizvajajo ali opravljajo po specialnih tehničnih pogojih in specifikacijah kupcev ali na podlagi individualnih dogovorjenih naročil oz. javnih licitacij s pogojem, da se ti proizvodi ali storitve dobavijo oz. opravijo znanemu končnemu potrošniku.

4. Določila točke 1 in 3 se ne uporabljajo za proizvode in storitve za katere veljajo drugi ukrepi neposredne kontrole cen ali predpisi o posebnem načinu oblikovanja cen.

5. Ta odredba ostane v veljavi, dokler ne bodo odpravljene motnje v odnosih na trgu in gibanju cen, zaradi česar je sprejeta, vendar bo najpozneje do poteka šestmesečnega roka od njene uveljavitve znova proučena, ali so razlogi, da ostane še naprej v veljavi.

6. Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 38-1/82-3
Datum: 8/7-1982

Predsednik IS SO Ljutomer
KOSI Anton, I. r.

205

Na podlagi 43. čl. Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Ur. list SRS, št. 18/77 in 2/78) in 212. člena statuta občine Ljutomer (Uradne objave občinskih skupščin: Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota št. 44/81) je Izvršni svet skupščine občine Ljutomer na seji dne 8/7-1982 sprejel

ODREDBO

o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede in dovoljenja v občini Ljutomer.

1. člen

S to odredbo se določijo pristojbine za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede iz 1. odstavka 17. člena, prvega in drugega odstavka 21. člena in prvega ter drugega odstavka 30. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo (Ur. list SFRJ, št. 43/76) in za veterinarsko-sanitarne preglede iz 25., 27. in 30. čl. Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Ur. list SRS, št. 18/77).

2. člen

Pri določitvi pristojbin za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede se določi urna postavka 333,50 din, v kateri je zajet tudi 15% prispevek za fe-publiški sklad za zatiranje živalskih kužnih bolezn.

Stroški za veterinarsko-sanitarni nadzor potrebnih laboratorijskih preiskav v pooblaščenih delovnih organizacijah plača zavezanec veterinar-sko-sanitarnih pregledov neposredno in po dejanskih stroških.

3. člen

Za obvezni veterinarsko-sanitarni nadzor mesne predelave DO „Lju-tomerčan“ TOZD Simentalka ter za pregled klavnih živali, ki jih Simental-ka kolje izven sedeža občine, se plača pristojbina po dejansko opravljenih urah.

4. člen

Za obvezni veterinarsko-sanitarni nadzor proizvodnje v mlekarini DO „Mlekopromet“ se plača pristojbina po dejansko opravljenih urah.

5. člen

Za obvezni veterinarsko-sanitarni nadzor valilnice KZ „Ljutomer—Križevci“, TOZD „Mursko polje“ se določi pristojbina v znesku 1,35 din za 100 kom jajc, oziroma izvaljenih piščancev.

6. člen

Za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede pošiljk živali, živalskih proizvodov, surovin in odpadkov ter za obvezne preglede parklarjev, perutnine in kuncev ter za dovoljenja za promet z mlekom, mlečnimi izdelki za javno potrošnjo se v občini Ljutomer plačujejo naslednje pristojbine:

I. Veterinarsko-sanitarni pregledi pošiljk pri nakladanju, razkladanju in prekladanju živali, živalskih proizvodov, surovin in odpadkov

a) za kamion ali vagon	345,00
b) za kamion z enodnevni piščanci	207,00
c) za kosovne pošiljke	
— za kopitarje in goveda od komada	118,00
— za teleta od komada	42,00
— za prašiče in drobnico od komada	42,00
— za čebeljo družino	11,50
— za meso, mast in drobovino parklarjev in perutnino od kg	0,35
— za mesne izdelke razen konserv od kg	0,35
— za ribe, rake in polže od kg	0,85
— za mleko od l	0,035
— za mlečne izdelke od kg ali l	0,20
— za jajca od komada	0,25
— za ostale neimenovane živalske proizvode in odpadke od kg	0,055

II. Veterinarsko-sanitarni pregledi pošiljk, ki se ženejo izven območ-ja občine

— za pregled kosovne pošiljke za vsako veliko žival oziroma za vsakih začetih 10 malih živali ali vsakih začetih 50 kosov perutnine	115,00
---	--------

III. Veterinarsko-sanitarni pregledi pri nakladanju, razkladanju in prekladanju izvoznih in uvoznih pošiljk živali, živalskih proizvodov, surovin in odpadkov ter semena za umetno osemenjevanje kopitarjev in parklarjev.

a) za kamion ali vagon	345,00
b) za pošiljko semena	150,00
c) za kosovne pošiljke	150,00
d) za kosovne pošiljke divjačine lovskih turistov	
— do 20 komadov male divjadi ali 1 komad velike divjadi	350,00
— za vsakih začetih nadaljnjih 20 komadov male divjadi ali 1 komad velike divjadi	60,00

IV. Veterinarsko-sanitarni pregledi klavnih živali

a) za izdajo napotnice pri zakolu v sili zunaj klavnice	
— za goveda in kopitarje od komada	180,00
— za teleta, drobnico in prašiče od komada	139,00

V. Veterinarsko-sanitarni pregledi mesa parklarjev, perutnine kun-cev, divjadi, jajc, mleka in njihovih izdelkov, medu, rakov, školjk, polžev in žab, namenjenih za hrano jedi

a) na kraju skladiščenja	
— meso od kg	0,111
— mesni izdelki od kg	0,111
— visoka divjad od komada	14,00
— divji prašiči, medved od komada	42,00
— divji zajci od komada	2,80
— divja perjad od komada	2,80
— meso in izdelki v hladilnici od kg	0,07
— jajca od komada	0,014
— mleko od litra	0,028
— med od kg	1,40
— ostalo od kg	1,40
b) na tržnici, preden gredo v promet	
— meso perutnine od kg	2,30
— mleko od litra	3,50
— mlečni izdelki od kg ali litra	2,30
— jajca od komada	0,30
— ribe in ostalo od kg	1,15

VI. Veterinarsko-sanitarni pregledi ob pojavu kužne bolezni, če je meso namenjeno za lastno domačo rabo
— teleta, prašiči in drobnica od komada

70,00

VII. Za vsa zakonska določena dela iz veterinarsko-sanitarnega nadzora, ki niso zajeta v prejšnjih točkah, se zaračunavajo za vsako začeto uro porabljenega časa 345,00

VIII. Kadar doseže obračun pristojbin po kosovnih pošiljkah višino pristojbine po kamionu ali vagonu, se obračunava pristojbina za kamionsko oz. vagonsko pošiljko.

7. člen

Za izdajo dovoljenja za promet z mlekom in mlečnimi izdelki za javno potrošnjo iz drugega in tretjega odstavka 25. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, oziroma za podaljšanje veljavnosti dovoljenja se plača pristojbina za vsako kravo moznico v gospodarstvih z manj kot 20 kravami 115,00 din, oziroma 164,45 din v gospodarstvu z več kot 20 kravami. Posestniku, ki ne oddaja mleka v zbiralnico ali v mlekarno, pač pa ga daje na drug način v javno potrošnjo, se poleg določene pristojbine zaračunava odvzem vzorca mleka v takšnem gospodarstvu in stroški pregleda moznice na tuberkulozo.

Pristojbina za izdajo in dovoljenje za promet z mlekom in mlečnimi izdelki za javno potrošnjo se plača ob izdaji oziroma podaljšanju dovoljenja in odvede na posebni račun sredstev za zdravstveno varstvo živali občine Ljutomer številka: 51930-637-50454

8. člen

Ce živina ali blago, ki pri nakladanju, prekladanju oziroma razkladanju ni pripravljena za pregled ob napovedanem času, ne zaračunava za vsako začeto uro zamuda časa po veljavni urni postavki. Za pregled pošiljk izven rednega delovnega časa se pristojbina poveča za 50 % za preglede pošiljk v nočnem času ter ob nedeljah in praznikih pa za 100 %, kakor tudi vsi stroški prevoza in vsi posebni stroški v skladu z določili Zakona o splošnem upravnem postopku in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

Posebej se plačajo tudi stroški laboratorijskih analiz, ki so sestavni del veterinarsko-sanitarnega pregleda. Koristnik veterinarsko-sanitarnega pregleda je dolžan obvestiti veterinarsko organizacijo, ki preglede opravlja, najmanj 12 ur pred pregledom.

9. člen

Pristojbine iz te odredbe se plačujejo v gotovini ali z drugimi sredstvi plačilnega prometa, takoj po opravljenem pregledu ali pa se obračunavajo mesečno na podlagi sklepa veterinarske inšpekcije Uprave za inšpekcijske službe občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota, enota Ljutomer o plačilu pristojbine.

Posebne stroške in zamudnino si obračuna delavec Veterinarske postaje oziroma veterinarska inšpekcija, ki je pregled opravila neposredno pri organizaciji združenega dela in občani, ki je pregled zahteval.

10. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občinskih skupščinah: Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

11. člen

Z dnem, ko začne veljati ta Odredba, preneha veljati Odredba o pristojbinah za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede v občini Ljutomer (Uradne objave občinskih skupščin: Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota, št. 31/81).

Številka: 322-1/82

Ljutomer, dne 8/7-1982

PREDSEDNIK IS SO LJUTOMER:

Anton Kosi, l. r.

206.

Na podlagi 11. in 13. člena Zakona o urbanističnem planiranju (Ur. list SRS, št. 16/67, 27/72 in 8/78) je Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota na seji, dne 29. 6. 1982, sprejel

SKLEP:

o javni razgrnitvi osnutka programskega dela zazidalnega načrta za območje med Kroško ulico, Tišinsko ulico, razbremenilnim kanalom in potokom Dobel

I.

Javno se razgrne osnutek programskega dela zazidalnega načrta za območje med Kroško ulico, Tišinsko ulico, razbremenilnim kanalom in potokom Dobel, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem M. Sobota pod št. 29/81 v decembru 1981.

II.

Osnutek programskega dela zazidalnega načrta se razgrne za dobo 30 dni po objavi sklepa v Uradnih objavah pomurskih občin. Osnutek bo razgrnjen v izlozbi trgovine Turapolje, v Salonu pohištva na Titovi ulici in v prostorih Agroservisa in SČT.

III.

V času javne razgrnitve lahko dajo občani in delovni ljudje, organizacije združenega dela ter druge organizacije in organi pripombe Zavodu za ekonomiko in urbanizem, M. Sobota, Staneta Rozmana ul. št. 5.

Številka: 351-2/82-4

M. Sobota, dne 28. 6. 1982

Predsednik

Izvršnega sveta SO M. Sobota

Pavel PONGRAC, l. r.

207.

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA OBČINA GORNJA RADGONA

Komisija za izvedbo komasacije zemljišč v k. o. Plitvica, k. o. Lutverci, k. o. Črnci, k. o. Nasova in k. o. Žepovci

OBVESTILO

Komisija za izvedbo komasacije zemljišč v k. o. Plitvica, Lutverci, Črnci, Nasova in Žepovci obvešča, da je na sedežu Krajevne skupnosti Apače in prostorih Kmetijske zadruge TZO Apače št. 46 razgrnjena idejna zasnova ureditve komasacijskega območja k. o. Plitvica, Lutverci, Črnci, Nasova in k. o. Žepovci. Idejna zasnova bo razgrnjena od 1. julija do 31. julija 1982.

Komisija poziva komasacijske udeležence in druge, ki imajo v komasacijskem postopku kakšen na zakon odprti pravni interes, da dajo pripombe in predloge na idejno zasnovo.

Pripombe in predloge sprejema komisija za izvedbo komasacije najkasneje do 15. avgusta 1982.

Gornja Radgona, junij 1982

Predsednik komisije:

Anton NOVAK, dipl. iur. l. r.

Radijski in televizijski spored od 23. do 29. julija

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — Aktualna tema: Žetev in naloge kmetijev po njej, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z..., 16.30 — Kihova nagradna radijska križanka, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — S pesmijo po Jugoslaviji, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 17.55 Poročila, 18.00 Čez tri gore: Srečanje oktetrov, 18.30 Obzornik, 18.45 Pot v prihodnost: Mesta, 19.15 Risanka, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 C. Alvaro: Sirah vlada svetu, italijanska nadaljevanka, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 Ne prezrite, 21.20 Spanske operne zveze: Moylearat Caballe, 22.20 Spremljajmo — sodelujmo, 22.30 Nočni kin: Nitrantnosti, ameriški film, 00.00 Poročila	TV LJUBLJANA 17.25 Poročila, 17.30 Znanstvenotehnični film: Prenos električne energije na velike razdalje, 18.00 Deček, ki ga nikoli ni bilo, angleški film, 18.55 Naš kraj: Šentrupert, 19.10 Zlata ptica, 19.15 Risanka, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Pod Jenkovi mi lipami, glasbena oddaja, 21.05 Zrcalo tedna, 21.20 Človekova glasba, glasbena serija, 21.45 Atletika tekmovalna za ženske — četverboj: Anglija—Škotska—Španija—Jugoslavija, reportaža iz Maribora, 22.15 Francoska zveza, ameriški film, 23.55 Poročila	TV LJUBLJANA 9.05 Poročila, 9.10 Živ žav, otroška matineja, 10.00 N. Companeez: Zenske z obale, francoska nadaljevanka, 11.30 TV kašpot, 11.50 Po domače: ansambel Maksa Kumra, 12.15 Kmetijska oddaja, 13.15 Poročila (do 13.20), 15.40 Show fan-tastico, zabavnoglasbena oddaja, 16.35 Poročila, 16.40 Atletika tekmovalna za ženske — četverboj: Anglija — Škotska — Španija — Jugoslavija, reportaža iz Maribora, 17.10 Nastanek in razvoj jugoslovanskega vojnega letalstva: Jugoslovanska vojna letalstva v NOV — 2. del, dokumentarna serija TV Novi Sad, 17.40 Športna poročila, 17.50 Komisar Moulin, francoska nanizanka, 19.15 Risanka, 19.23 TV in radio nocoj, 19.25 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Čez neprekinjeno črto, nadaljevanje in konec, 20.55 Človek brez meja: Zemeljska bitja, dokumentarna serija, 21.30 Športni pregled, 22.00 Lovčev: Gorsko-hitrostna avtomobilski dirka za Jug, prvenstvo, 22.15 Poročila	TV LJUBLJANA 16.15 Ljudje in zemlja — ponovitev, 17.20 Poročila, 17.25 Benetke, italijanski poljudnoznanstveni film, 18.30 Obzornik, 18.45 Mladinski studio, 19.15 Risanka, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Balbina Battelino-Baranovič: Germaine in pes. predstava Malega odra SNG Maribor, 20.55 Kulturne diagonale, 21.40 V znamenju	TV LJUBLJANA 17.40 Poročila, 17.45 Zgodbe o prsmukih, otroška serija, 17.55 Jugoslovanski narodi v pesmi in plesu: Rovinj je pel, oddaja TV Koper, 18.30 Obzornik, 18.45 Čas, ki živi: Ne Pasaran (Ne bodo prodri!), dokumentarna oddaja, 19.15 Risanka, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Dokumentarna oddaja, 20.45 Propagandna oddaja, 20.50 R. Rolland: Jean Christophe, francoska nadaljevanka, 21.45 V znamenju	TV LJUBLJANA 18.00 Poročila, 18.05 Gussari kapitana Gancha, otroška serija, 18.30 Obzornik, 18.45 Prijatelj glasbe: Srečanje v Grobiščini, oddaja TV Zagreb, 19.15 Risanka, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Reportaža o mestu Novi Sad, 20.05 Madere (Portugalska): Igre brez meja, 21.30 Jazz na ekranu: Skupina Airta Moreira — 2. del, 21.55 V znamenju	TV LJUBLJANA 17.35 Poročila, 17.40 Zbis — S. Makarovič: Saprarniška, 18.00 Pot okoli sveta z osmimi notami: Češnja, 18.30 Obzornik, 18.45 Po sledah napredka, 19.15 Risanka, 19.24 TV in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Film tedna: Loganov beg, ameriški film, 22.00 Miniature: Fran Tratnik, 22.15 V znamenju
TV ZAGREB Prvi program 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Mali svet, 18.45 Cigani Ivanoviči, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Hill Street blues, 21.00 Buco in prijatelji, 21.50 Dnevnik, 22.05 Kulturni mozaik, 23.35 Poročila	TV ZAGREB Prvi program 17.00 Po Titovih revolucionarnih poteh, otroška prireditev, 18.00 Človek in pol, humoristična serija, 19.00 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Radenci '82: Plesni orkester RTV Ljubljana, 20.25 Poezija, 21.00 Poročila, 21.05 Družina Turkovič, feljton, 21.50 Svet okoli nas: Nevidni svet dokumentarni film, 22.50 Športna sobota (do 23.30)	TV ZAGREB Prvi program 12.00 Dnevnik, 12.15 Znanje-imetje, 13.15 Delfin (film), 14.45 Jugoslavija, dober dan, 15.30 Kričična pika, 16.30 Rembrandt, 17.00 Morje, čas in Vis, 17.30 Rojeva se dan (film), 18.55 Risanka, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Zgodbe brez polno črto, 21.00 Dubrovaška karavana, 21.30 Športni pregled, 22.15 Dnevnik	TV ZAGREB Prvi program 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Luke, 18.30 Pravljice narodov in narodnosti, 18.45 Mladinski studio, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.15 Meridijani, 22.05 Ena avtor, en film, 22.25 Dnevnik	TV ZAGREB Prvi program 9.30 do 13.30 Mladinski spored, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Informativni mesečnik, 18.45 Amaterji, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Poročila s proslave Dneva vstaje v SR Hrvaški in SR Bosni in Hercegovini, 20.15 Zastava (film), 21.45 Glasbena oddaja, 22.15 Dnevnik	TV ZAGREB Prvi program 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Pas z oblakov, 18.45 Cigani Ivanoviči, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Igre brez meja, 21.30 Žena z obale, 23.00 Dnevnik	TV ZAGREB Prvi program 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 40 Zelenih slončkov, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 21.05 TV kiosk, 22.05 Dnevnik.
TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.30 Film, 11.10 Risanka, 11.15 Dokumentarna oddaja, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Igrani film, 15.25 Avstrijska ljudska glasba, 16.00 Eci, peci, pec, 17.25 Wobelej, 16.30 Matt in Jenny, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Pan-optik, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Primer za dva, 20.20 Operetni cecili, 21.20 Nočni studio.	TV AVSTRIJA Prvi program 17.30 Mali koraki, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Mali koncert, 18.30 Enosmerna karta, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Prikrivanje umora (film), 21.40 V soboto zvečer, 23.25 Poročila	TV AVSTRIJA Prvi program 12.00 Dnevnik, 12.15 Znanje-imetje, 13.15 Delfin (film), 14.45 Jugoslavija, dober dan, 15.30 Kričična pika, 16.30 Rembrandt, 17.00 Morje, čas in Vis, 17.30 Rojeva se dan (film), 18.55 Risanka, 19.30 Čas v sliki, 20.00 Zgodbe brez polno črto, 21.00 Dubrovaška karavana, 21.30 Športni pregled, 22.15 Dnevnik	TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.30 Kralj planik (film), 10.55 A la Carte, 11.40 Iz živalskega vrta, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Na odprtem morju, 15.05 Gibanje je vse, 15.25 Od večera do jutra, 17.00 Eci, peci, pec, 16.25 Dobro glej, 16.30 Nečak iz Amerike, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 7. Kontinent, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Šport v ponedeljek, 20.05 Kaz & Co, 20.50 Večerni šport.	TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.30 Pikel v gledališču, 11.10 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Jutrišnji arhiv, 15.30 Srečanje človeka in živali, 16.00 Eci, peci, pec, 16.25 Tudi hec mora biti, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Nečak iz Amerike, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Zasluzena sreča, 20.00 Provincialka (film)	TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.30 Pod previsom (film), 10.45 Ljudje v zraku, 11.15 Drevo, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Okrog sveta pod vodo (film), 15.45 Nemi film, 17.00 Eci, peci, pec, 16.25 Dobro glej, 16.30 Slike naše zemlje, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 TV kuhinja, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Kot je bogu všeč, 20.20 Premiera premiera, 21.05 Sport	TV AVSTRIJA Prvi program 8.00 Jutranja poročila, 8.05 Šolska TV, 9.30 Pod previsom (film), 10.45 Ljudje v zraku, 11.15 Drevo, 12.00 Opoldanska redakcija, 14.00 Okrog sveta pod vodo (film), 15.45 Nemi film, 17.00 Eci, peci, pec, 16.25 Dobro glej, 16.30 Slike naše zemlje, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 TV kuhinja, 17.30 Družinski magazin, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Kot je bogu všeč, 20.20 Premiera premiera, 21.05 Sport
VAŠ TEDNIK VESTNIK	VAŠ TEDNIK VESTNIK	VAŠ TEDNIK VESTNIK	VAŠ TEDNIK VESTNIK	VAŠ TEDNIK VESTNIK	VAŠ TEDNIK VESTNIK	VAŠ TEDNIK VESTNIK
TV MADŽARSKA 14.50 Skalnat orel, sovjetski film, 16.30 Navzkrižno vprašanje, ugankarska igra, 17.00 Okno, reportaže, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Delta, humoristični magazin, 19.25 Kako je svet plesal v dvajsetih letih? 20.30 Umetnina tedna, 20.30 Kam letijo srebrne vrane? Italijanski film, 22.05 TV dnevnik, — Kviz na II. programu ob 21.00.	TV MADŽARSKA 8.00 TV reprize, 14.10 Glasno, 14.50 Mafilm-magazin, 15.10 Rehabilitacija, 15.40 Voda..., 2. del, 16.10 Vse zlato Transvaala, 4. del nadaljevanke, 17.10 Zabavna glasba, 17.30 Kuhajmo! 18.30 TV dnevnik, 19.00 Pasa komedija, šaljivka, 20.15 Glasbeni butik, 21.15 TV dnevnik, 21.25 Oportunist, italijansko-francoski film.	TV MADŽARSKA 7.05 Spored za otroke, 14.10 Klovni, artistji, francoski film, 14.40 Močvirski Arabci, kratak film, 15.25 Dogodivščine policijskega psa Kantora, 16.15 Nedeljska glasba, 17.00 Priporočamo naše sporede, 18.00 Teden, aktualne reportaže, 19.05 Madigan, ameriška serijska kriminalka, 20.55 Varadero, filmska reportaža, 21.25 Poročila.	TV MADŽARSKA 15.24 Avstralske divje kamele, kratak film, 16.05 Začetek, jugosl. nadaljevanka, 16.50 Romantika, 2. del, 17.25 Sejem '82, reportaža študija Szeged s segedinskega industrijskega sejma, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Bolnica na robu mesta, nadaljevanka, 19.55 Studio '82, kulturni TV tednik, 20.55 Demokracija na začetku, dok. film, 21.45 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.05 Za otroke, 8.05 TV reprize: Delta, Dubler, 15.25 21 dni v življenju jaje, 15.45 Pariška razglednica, 16.10 Švicarske zanimivosti, 16.45 Začetek, nadalj., 17.15 Se o Balatonu, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Čvek, zabavni magazin za odrasle, 20.10 Zgodovina plovbe, 6. del, 20.50 Se vnuki bodo videli, varstvo mest, 21.30 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 15.30 Evropski bizoni, kratak film, 16.00 Otroci v hiši, nadaljevanka, 16.40 Sola za badminton, 16.55 TV borza, 17.05 Telesport, 17.30 Stroj se vrti? Filmska reportaža, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Rešil sem si življenje, francoska filmska komedija, 20.15 Razglednica iz Bekesa, 20.25 Ozadje vesti; pogledi, mnemja, 21.15 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 15.30 Evropski bizoni, kratak film, 16.00 Otroci v hiši, nadaljevanka, 16.40 Sola za badminton, 16.55 TV borza, 17.05 Telesport, 17.30 Stroj se vrti? Filmska reportaža, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Rešil sem si življenje, francoska filmska komedija, 20.15 Razglednica iz Bekesa, 20.25 Ozadje vesti; pogledi, mnemja, 21.15 TV dnevnik.

Vsak četrtek VESTNIK

Vaš oglas v VESTNIKU zanesljiv uspeh

tedenski koledar

PETEK, 23. julij — Brigita SOBOTA, 24. julij — Kristina NEDELJA, 25. julij — Jakob PONEDELJEK, 26. julij — Ana TOREK, 27. julij — Gorazd SREDA, 28. julij — Nevenka ČETRTEK, 29. julij — Marta

kino

»PARK« MURSKA SOBOTA
23. julija ob 18. in 20. uri ter
25. julija ob 16., 18. in 20. uri
zahodnonemški barvni film:
„ZLATI FANTJE IN SLADKO
DEKLE“; Ogleđ filma mladini do
16. leta ni dovoljen.
26. in 27. julija ob 18. in 20. uri
ameriški barvni kinemaskopski
film: BARRACUDA“;
28. in 29. julija ob 18. in 20. uri
hong kongski barvni kinema-
skopski film: „ZMAJ UNIČUJE
GNEZDO“;

LENDAVA

24. julija ob 17.30 in 20. uri
ameriški film: „URAGAN“;
25. julija ob 17.30 in 20. uri
ameriški erotični film: „NOČI
STRIPTIZA“;
28. julija ob 17.30 in 20. uri
ameriški vojni film: „NOČ
ORLOV“;
29. julija ob 17.30 in 20. uri
francoska komedija: „GADJE
MAJURIRAJO“;

ČRENŠOVCI

23., 24. in 25. julija ameriški
barvni akcijski film: „DON JE
MRTEV“;

LJUTOMER

24. julij ob 20. uri in 25. julija
ob 17.45 in 20. uri ameriška seksi
komedija: „VROČE MAJICE“;

GORNJA RADGONA

23. julij ob 20. uri ameriška
kriminalka „SEDMERICA SEJE
SMRT“;
24. julija ob 20. uri ameriški
znanstveno-fantastični film:
„IMPERIJA VRAČA UDAREC“
(nadaljevanje VOJNE ZVEZD)
25. julija ob 18. uri ameriški
znanstveno-fantastični film:
„IMPERIJA VRAČA UDA-
REC“; in ob 20. uri ameriška
kriminalka „SEDMERICA SEJE
SMRT“;
28. julija ob 20. uri jugoslovans-
ka drama: „SAMO ENKRAT SE
LJUBI“;
29. julija ob 20. uri ameriška
družbena drama: „VELIKI
DŽEK — JAVNA HIŠA V SIN-
GAPURU“;

ŠALOVCI

24. julija italijanska barvna
komedija: „PRESAJEVANJE
MOŠKOSTI“;

prodam

ŠKODO motor generaino popra-
vljen, prodam za 10.000,00 dinar-
jev. Filovec 22. Bogojina. M-2598
GOSPODARSKO POSLOPJE
2 X 15 X 5 iz novega lesa, obito z
deskami, pokrito z strešniki —
staro pet let, prodam. Kušanovci
13. tel. 77-135. M-2602
MOPED APM 4 in avtoprikoli-
co, prodam. Dankovci 26. M-
2604

MOPED AVTOMATICO in črno-
beli televizor, prodam. Naslov na
upravi lista. M-2605
TELICO 9 mesecev brejo, pro-
dam. Krog 24. M-2606
ZASTAVO 750 LE. prevoženih
7000 km. prodam. Grad 196. M-
2609
MALE PUJSKE prodam. Krog
137. M-2610
VRATA desna nova za FIAT
126 P. prodam. Tel. 069 21-239.
M-2613
PŠENIČNE PLEVE večjo količi-
no. prodam. Noršinci 29. Mar-
tjanci. M-2614
GOLF JGL star 18 mesecev,
prodam. Naslov na upravi lista.
M-2615
KRAVO brejo, prodam. Ivanov-
ci 32. Pokovci. M-2617
KRAVO staro 5 let, devet mese-
cev brejo ali telico 9 mesecev
brejo, prodam. Velika Polana
176. M-2619
OSEBNI AVTO ZASTAVO 101
— letnik 74. neregistriran v
voznem stanju. cena 25.000,00,
prodam. Davorin Cmrekar. Ša-
linci 19. Križevci pri Ljutomeru.
In-233
SPAČKA — letnik 1974, pro-
dam. Janez Kerin, Frana Kova-
čiča 20. Ljutomer. In-232
ZASTAVO 750 — letnik 1971
prodam po ugodni ceni. Ogleđ
možen vsak dan. Anton Benko.
Gajševci 6/a. Križevci pri Ljuto-
meru. In-231
BLATNIK od ZASTAVE 101
notranji levi in moped 15 SLC,
prodam. Slavko Kolar, Rado-
merščak 60. Ljutomer. In-236
LAND ROVER terensko vozilo
ne-vozen, prodam. Tel. 21-810
od 6 do 14. ure. In-235
BMW 2002 ugodno prodam.
Kukojca, Andrejci 20. M-OP
ŠKODA letnik 1969 po ugodni
ceni, prodam. Ulica Zorana Vel-
narja 16. M. Sobota. M-2621
SILOS KOMBANJ SIP letnik
1981, prodam. Janko Ferenc,
Žihlova 1, Videm ob Ščavnici.
M-2622
TRAKTOR IMT 533 DELEX s
koso bočno letnik 1978, prodam.
Petrovci 57. M 2623
ZASTAVO 101 — karambolira-
no, staro dve leti, prodam. Cena
po dogovoru. Dobrovniki 253.
M-2627
TRAKTOR STEYR 540 in sa-
monakladalno prikolico, dvoos-
no traktorsko prikolico in mikser
za gnojevko, prodam. Martjanci
50. M-2628
POHIŠTVO razno sobno in ku-
hinjsko (štedilnik na trda goriva,
kavč) prodam. Jože Bunderla,
St. Rozmana 8. M. Sobota.
M-2629
AMI 8, registriran do januarja 83
in peč za centralno kurjavo
FEROTERM 40.000 kalorij (no-
vo) z garancijo. Vzamem tudi
ček. Rakičan 88. M-FH

zaposlitve

Takoj sprejem za nedoločen čas
samostojnega zidarja. Plača
80,00 din na uro. Skupinsko sta-
novanje brezplačno. Informacije
Hrastnik Stanko. Ljubična 56/a,
Celje. Tel. 063 24-888. M-2624

Dragi hčerki Majdi Kranjc
iz Zenika 24 Vidmu pri Šča-
vnici iskrene čestitke za 19.
rojstni dan ter za uspešno
opravljeno maturo in vso srečo
za volanom — obenem izpol-
nitev vseh življenjskih upov —
iz srca želijo očka in mamica,
mali Robi pa pošilja botrici 19
poljubčkov.

sobe

SOBO (opremljeno, ogrevano) s
samouporabo kopalnice v M.
Soboti iščem. Ponudbe na upra-
vo lista. M-2576
SOBO oddam dijakinji v Ljub-
ljani. Informacije, Črnelavci 3,
M. Sobota. M-2592
SOBO opremljeno (možnost ku-
hanja) oddam. Naslov na upravi
lista. M-2611
Dekle ali žensko sprejem v
opremljeno ogrevno stanovanje.
Ostalo po dogovoru. Naslov na
upravi lista. M-2611

razno

Ivanič Janez iz Ivanec št. 32 se
zahvaljujem Bojncu Marjeti iz
Bogojine št. 123, da je odstopila
od tožbe zaradi neresničnih be-
sed, ki sem jih govoril. M-2550
Preklicujem veljavnost hranilne
knjižice izdano pri ABC PO-
MURKI HKS KZ G. Radgona
št. knjižice 047621, Zinkovič
Drago, Ptujska 31, G. Radgona.
M-2585
Preklicujem veljavnost hranilne
knjižice št. 1587-5 izdano pri
Kmetijski zadrugi Apače, Žvaj-
kar Anton, Grabe 9, Apače.
M-2596
Preklicujem veljavnost hranilne
knjižice št. 2177-4, ki jo je izdala
KZ G. Radgona. Bračič Franc,
Stavešinski vrh 35, Sp. Ivanjci.
M-2612

kupim

Hišo v M. Soboti ali bližnji okolici
— lahko tudi z preužitkom, ku-
pim. Naslov na upravi lista.
M-2593
BLATNIK levi sprednji za VW
VARIANT — letnik 70, kupim.
Franc Benko, Puconci 52 ali Dom
Tehnika, tel. 21-641. M-2600
TRAKTOR FERGUSON 35 do
dve leti star, kupim. Žižki 95/a,
Črenšovci. M-2618
GLOBOK OTROŠKI voziček in
novejšo barvno televizijo, kupim.
Naslov na upravi lista. M-2620
TRAKTOR STEYR 15 — 18 KS
v voznem ali ne-voznem stanju,
kupim. Žekš. Kovačevci 34, Gra.
M-2625

ZAHVALA

Od bolečine je zatisnil svoje trudne oči naš dragi mož in oče

Aleksander Šantavec
iz Moščanec 54

Prisrčno se zahvaljujem vsem sosedom, sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem ter vsem, ki
ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji
poti, mu podarili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Hvala duhovniku za opravljeni pogrebni
obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu in GD iz
Moščanec.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Moščanci, 11. julij 1982

Žalujoči: žena Marija, sin Ludvik z ženo Ano in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža in očeta

Štefana Ošlaja

iz Filovec 28

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti in nam v najtežjih trenutkih
kakorkoli pomagali.

Žalujoči: žena Marija in sin Feri z družino

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 58. letu sta-
rosti za vedno zapustil naš dragi brat in stric

Geza Šandor
iz Košarovec 2

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prija-
teljem ter vsem vaščanom, ki so darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje, dragega
pokojnika pa pospremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujem duhovniku za
opravljeni pogrebni obred, predstavniku KS za poslovilne besede in pevcem za odpete
žalostinke.

Košarovci, 1. 7. 1982

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sestra Irena, nečak Emil in nečakinja Olga z družino ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

24. julija mineva 5 let, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Jaroš
kovač
iz Vučje gomile

Že pet let krije hladna zemlja tvoj poslednji domek. Skromno, kot si živel, si tudi tiho odšel
za vedno. Zelo pogrešamo tvoje nasvete in hvaležni smo za dedni značaj, ki je vir vsega
našega ravnanja. Za teboj ostajajo spomini, ki bodo ob solzah in žalosti ostali v naših srcih
do konca naših dni.

Žalujoči: VSI NJEGOVI

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

V MURSKI SOBOTI

EKSPRES

FOTOKOPIRANJE, RAZMNOŽEVANJE, PREPISI IN DOPISI

Na Lendavski cesti 19 (novi blok)

Strankam se vljudno priporočamo s svojimi hitrimi in kvalitetnimi sto-
ritvami.

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota,
Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za
časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova
29/1 — Ureja uredniški odbor:

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika),
Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus,
Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Vlado Pavon, Stefan Sobočan, Janko Stolinik (dopisništvo), Branko
Žunec, Gontar Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska
Sobota, Titova 29/1 — Telefon: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni
urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21
383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74 597, dopisništvo Lendava tel. 75 085 in dopisništvo Ljutomer tel.
81 317 — Nenaročeni rokopiisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna
188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00
din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana
50100—620—000112—25730—30—4—01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer
Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Sporočamo žalostno vest, da je tragično preminil naš sodelavec

Jože Balažic
gozdarski tehnik

Na zadnjo pot smo ga pospremili dne 9. 7. 1982 na pokopališču v.
Brezovici

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Kolektiv in družbenopolitične organizacije ABC POMURKA —
Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota
DIT Gozdarstva Pomurja.

prodam

SKODA S 100 ugodno prodam. Franc Gumilar, Pečarovi, Mačkovi. M—2546
ZASTAVO 1300 v dobrem stanju, prodam. Vzajem tudi ček. Kobilje 22, Dobrovnik. M—2547
MALE PUJSKE (do 25 kg) in dvobrazne pluge, prodam. M. Črnci 23, Tišina. M—2548
ZASTAVO 101 — letnik 1974, prodam. Franc Rajnar, Gradišče 54, Tišina. M—2549
FORD ESCORT prevoženih 40.000 km, delno karamboliran, prodam. Janez Pugalj, Jurij 12/C, Rogoševci, tel. 78-611. M—2551
VODOVODNO ČRPALKO 3-fazno z rezervarjem, prodam. Fujs, Pečarovi 118. —2552
ZASTAVO 101 — letnik 1977, prodam. Hanžekovič, Bučevci 24, Križevci pri Ljutomeru. M—2553
BELO IN RDEČE VINO po ugodni ceni, prodam. Domanjševci 11. M—2554
PEČ EROTERM NOVO 30.000 KV, prodam. Milan Veldin, 14 divizije 90, M. Sobota. M—2555
FIAT 850 SPORT CUPPE ne-registriran, prodam. Hraševski vrh 11, Radenci. M—2555
ZASTAVO 101 SC — letnik 1979, prodam. Tešanovci 72, Martjanci. M—2556
R-4 letnik 1977 prodam. Gerenčar, Stara 22, M. Sobota. M—2557
19 arov 55 kv. m zemlje v Žepovcih pri Apačah — primerna za gradnjo, prodam. Informacije po tel. 75-595 od 6. do 14. ure vsak dan.

Naslov na upravi lista. M—2559
ZASTAVO 101 DE LUXE dobro ohranjeno — letnik 1977, prodam. Informacije po telefonu 21-089. M—2560
ZEMLIŠČE v Dankovcih za vikend v izmeri 26 arov, 500 m od asfaltne ceste, prodam. Informacije pri odvjetniku Danilu Hariju Tel. 23-122. M—2560
HIŠO v Bakovcih, prodam. Informacije pri odvjetniku Danilu Hariju, tel. 23-122. M—2560
HIŠO v Moravcih v novem naselju do 6 taze prodam. Naslov na upravi lista. M—2561
KORUZO (večjo količino) prodam. Motvarjevci 71, Prosenjakovi. M—2562
SKODA L 100 prodam. Anton Čontala, Rakičan 7. M—2563
KRAVO brejo vozno, prodam. Velika Polana 5. M—2564
JAVA 350 v dobrem stanju, prodam. Marjan Tanacek, Vadarci 27, Bodonci. M—2565
FIAT 750 prodam. Jože Kardinar, Lutverci n. h., Apače. M—2566
ZREBE prodam. Naslov na upravi lista. M—2567
KRAVO s teletom 8 let staro, prodam. Jože Žilavec, Zvezna 7, Bakovci. M—2568
HRASTOVE PLOHE 4 m dolge, 40 cm široke in 8 cm debele, suhe, prodam. Naslov na upravi lista. M—2569
OPEKO KLINGER 1000 kom. prodam. Koloman Pintarič, 1. majska 13, M. Sobota, Tomšičevo naselje. M—2570
MOTORNO KOLO ZUNDAPP 250 prodam. M. Črnci 14. M—2572
FIAT 750 prodam. Veron, Šalamenci 20, Puconci. M—2573

DVIGALO „ATLAS“ za nakladanje peska in izkop, prodam. Petric, Sebeborci 2 (pri mlinu). M—2574
TRAKTOR IMT 575 prodam. Viktor Lukač, Mladinska 47, Bakovci. M—2577
DVA AMIA — eden vozen, enega pa po delih prodam za 10.000 din ter harmoniko DIA-TONICNO FREITONARCO prodam. Satahovci 20 M—2579
MALE PUJSKE prodam. Sodišinci 3. M—2580
KRAVO kontrola A brejo 8 mesecev., staro 10 let, prodam. Noršinci 52. M—2582
TELEVIZOR črno-beli po ugodni ceni, prodam. Jurij Šlebič, Kranjčeva 8, Lendava. M—2583
MALE PUJSKE prodam. Varga, Tišina 70. M—2585
SKODA 110 L letnik 1974, prodam. Forjan, Veržej 19. M—2586
OBRAČALNIK za traktor SIP, prodam. Kobilje 28. M—2587
NOVO—GRAJENO stanovanjsko hišo v Tomašičevem naselju med etažno do 4-faze z urejeno komunalno okolico, prodam. Naslov na upravi lista. M—2588
GRADBENO PARCELO 3 km od M. Sobote z lokacijskim dovoljenjem, prodam. Naslov na upravi lista. M—2590
POHIŠTVO za dnevno sobo, prodam. Cankarjevo naselje 7, M. Sobota. M—2594
SKODA z rezervnimi deli, prodam. Šalamenci 33, Puconci. M—2595
ZASTAVO 101 karambolirano, letnik 1976. prodam. Grad 134. M—2597

Ni hujše bolečine kot je nate boleč spomin.

V SPOMIN

28. julija bo minilo eno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša žena, mama in babica

Marija Ošlaj

iz Filovec

Draga žena in mama! Teško je spoznanje, da te ni več. In nadvse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo. Toda naše misli so vedno pri tebi in spomin na tebe ne bo nikoli zbledele. Hvala vsem, ki se je še spominjate in obiskujete njeni prerani grob.

Žalujoci: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

Če bi solza mrtvega zbudila, tebe dragi mož in oče ne bi črna zemlja krila.

ZAHVALA

Po dolgi in težki boleznini nas je v 67. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Franc Lanjšček

iz Dolenec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem tistim, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za poslovilne besede.

Žalujoci: žena Helena, hči Irena z družino, sin Franci, sin Tonček z Marijo ter vnuki Jožica, Darja in Gregor.

Smrt se izlila je v blede obličje, pogled je zaplaval v neznani spokoj, ni več trpljenja, ni bolečine, življenje je trudno končalo svoj boj.

ZAHVALA

Po težki in dolgi boleznini je v 60. letu starosti prenehalo biti srce našemu dragemu možu, očetu in sinu

Jožetu Zveru

iz Lipe

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo dr. Ivo Caru za vso pomoč v času njegove bolezni, g. kaplanu Rezonju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za poslovilne besede pri odprtju grobu, vsej botrini, dobrim sosedom, posebno Palovim za ves njihov trud in pomoč ter družinama Ivana Zvera in Štefana Feblarja ter vsem drugim sorodnikom in sosedom.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Ana, hčerka Marija in mama

Prezgodaj čas prišel je za oddih, dom je prazen, dom je tih, tebe ljubi mož, oče, dedek, sin, brat in zet ni, da bi skupaj še bili

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 51. letu starosti nepričakovano za vedno zapustil naš ljubi mož, oče, dedek, sin, brat in zet

Alojz Tratnjek

iz Renkovec

Zahvaljujemo se vsem, ki ste v težkih dneh žalovali z nami, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, botrini Pucko, č.č. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, medicinskemu osebju internega oddelka bolnišnice v Murski Soboti, govorniku za poslovilne besede, kolektivoma Planika iz Turnišča in Primat iz Lendave.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Renkovci, 11. 7. 1982

Žalujoci: žena Antonija, sin Alojz, hčerka Marija z družino, mama, brat z družino, tašča in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi naše drage mame, žene in stare mame

Terezije Kofalt

roj. Dokl
iz Podgorja

ki nas je v 59. letu starosti za vedno zapustila se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedu Konradu, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se govornikom, gasilskemu društvu iz Podgorja in delovnim kolektivom KK TOŽD Črnci, Moda iz Gor. Radgone, Potrošniku iz Lenarta ter učencem in razredniku Srednješolski center — oblačilne smeri iz M. Sobote. Hvala tudi duhovnikom za pogrebni obred ter pevcem in godbi za odpete in zaigrane žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: mož Alojz, hčerka in sinovi z družinami ter ostalo sorodstvo

14. julija mineva leto polno tihе žalosti, odkar je usodno umrla najdražja žena

Julija Gergar

roj. Kerčmar
iz Križevca v Prekmurju

Spoznanje je, da ni več med nami in da je nikoli ne bo več. V naših srcih je ostala rana, bolečina. Ostala je žalost na domu, ki jo preboleva mož Viktor Gergar, ki živi sam ob misli na pokojno Julijo. Spomin na njo bo ostal mnogim, ki so jo pospremili k počitku in darovali vence in sveče.

Žalujoci: mož Viktor Gergar, družini Cafuta in Gomboc iz Maribora, botrina Čahuk iz Ivanovec, Kelemen iz Križevca in vsi ostali sosedje

Ne da bi si slučajno kdo mislil, da smo bili na svetovnem nogometnem prvenstvu v Španiji. Toda kljub temu je bila ta tekma skoraj tako zanimiva kot tista, ki smo jo spremljali zvečer na malih ekranih. Na igrišču poleg novega gasilskega doma v Sodiščinih so se pomerili DEBELI in SUHI. Zmagovalci so se potem pomerili še dekleta, ki so pokazala vso svojo ognjevitost. Zmagali so seveda odpornejši!

B. P.

NOVO GASILSKO VOZILO

Gasilci v Noršincih pri Murski Soboti so na nedeljski slovesnosti, ki so jo združili s proslavo dneva vstaje, prevzeli čisto primerno opremljeno vozilo, vredno 450 tisoč dinarjev. Največ sredstev so prispevali vaščani in prebivalci z območja gasilskega sektorja. Primeren delež pa sta dodali krajevna skupnost in SIS.

Dež jim je v nedeljo sicer precej nagajal, vendar so izpeljali program do konca.

-is-

NA OBISKU PRI MDB »ŠTEFAN KOVAČ — MARKO« NA ZVEZNI MLADINSKI DELOVNI AKCIJI »SEMBERIJA 82«

Mladi Pomurci presegajo normo

V brigadirskem naselju v Bjelini, kjer dela tudi peideset pomurskih brigadirjev mladinske delovne brigade »Štefan Kovač — Marko«, je bilo ob našem obisku, kot tudi minulih trinajst dni, še posebej živo. Trideset brigadirjev, devetnajst brigadir in pionir so kritično izmenjavali izkušnje in se pri srečno pogovarjali s predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Murska Sobota in predstavniki pokrovitelja delovne organizacije »Certus« in Zavarovalne skupnosti Triglav.

Brigadirji, ki pripravljajo zemljišča, da bi gozdne površine Bosne in Hercegovine spremenili

le želje in potrebe vseh njih in naše celotne domovine.

Mladinska delovna akcija je zares prava šola življenja. To že celo svoje življenje trdi tudi najstarejša veteranka akcije »Semberija 82« Hajrija Sejmenović iz Bojanovca. Čeprav ženske ni spodobno spraševati o letih, kajti kot ona, se prav vse počuti mlade. Sem (nehote izvedel, da je Hajrija med preživljanjem svojih petih križev in še polovico desetletja devetdesetih let, že enatidesetkrat bila udeleženka mladinskih delovnih akcij. »Mladim želim, da bi se z veseljem odločili za mladinske delovne akcije, kjer se kuje

rodovito pokrajino, s tem bijejo eno najpomembnejših bitk za pridobivanje strateško pomembne hrane.

Doslej je od planiranih 250. iskričenih 84 hektarjev gozdnih površin. Pridni brigadirji pa se kljub svoji mladosti, (povprečna starost brigade je 16,5 let) ne boje dela in trdijo, da bodo kot ostale brigade, krepko presegli normo.

V brigadirskem naselju, kjer je v tamkajšnjem dijaškem domu nastanjenih 230 brigadirjev, ki sestavlja pet mladinskih delovnih brigad, iz vse Jugoslavije, pa so zelo razvejane tudi prostovoljne dejavnosti. Naši pomurški brigadirji ponosno pokažejo številne biltene, zidne časopise, s katerimi so predstavili svojo brigado, domačo pomursko metropolo in seveda pokrovitelja. Fantom pa vseeno gre malce zameriti, saj so dekleta bila še v nogometu boljše od njih, toda fantje se ponosno opravičujejo, češ, da je pomembno sodelovati, ne le zmagati.

Seveda pa smo se z lastnimi rokami lahko prepričali, da si le skupnimi močmi podrejamo trdoživonaravo. Naši brigadirji, kateri radi pokažejo žuljave dlani, bodo z mladostno zagrizenostjo izkoreninili vse morebitne ovire, kajti svoji občini in domaćim so obljubili, da bo njihova trdna volja simbolizirala

bratstvo, medsebojno prijateljstvo, kjer se pridobivajo delovne navade. Tudi v Sloveniji sem večkrat zasekala v trdoživo zemljo na manj razvitih območjih in želim, da pridem tudi na Goričko, saj sem slišala, kako prijazen in delaven je premurški kmet. »Poudariti velja, da je Hajrija, kot izkušena družbenopolitična delavka, na MDA opravljala že veliko pomembnih funkcij, toda »vseeno je najlepše biti navaden brigadir, brez večjih funkcij, saj si lahko le na ta način najdeš več časa zase,« zadovoljno prav, z upanjem, da se bo lahko do konca življenja udeležila še veliko delovnih akcij in tako pripomogla k izgradnji naše domovine.

Naša mladinska delovna brigada je po besedah njene komendantke Sive Eory dobro pripravljena, saj brigadirji dosežajo okrog 119 odstotkov norme. »Tudi delo ni pretežno in veliko se da narediti, če skupno poprimemo za delo — to pa je tudi namen, katerega morajo upravičiti delovne akcije,« meni Dejan Bačić, ki je tokrat prvič na delovni akciji in kot mnogi drugi zadovoljno in s kančkom ponosa v srečo, da je lahko brigadir, pove, da bo še prišel.

Tekst in foto: Milan SKLEDAR

PŠENICAVMLINE — Tako kmetje kot tudi družbeni sektor kmetijstva hitijo z žetvijo pšenice. Po dosedanjih rezultatih je letošnji pridelek zadovoljiv in v soboškem Mlinopeku z optimizmom napovedujejo, da bodo plan odkupa pšenice tudi realizirali. Dnevno prevzamejo 50 do 60 ton pšenice, da bi prevzem potekal kar najbolj nemoteno, so sredi prejšnjega tedna odprli v Mlinopeku novo mostno tehniko in s tem skrajšali čakanje. Veliko kmetov se je doslej že odločilo in oddalo svojo pšenico mlinški organizaciji, ker je cena sprejemljiva, pa tudi zamenjava za koruzo ugodna, je pričakovati, da se bodo tako odločili tudi preostali kmetje.

Foto: A. Albert

OBISK PRI MDB »BRATSTVO I JEDINSTVO« MURSKA SOBOTA — PARAČIN

VOLJA MOČNEJŠA OD ŽULJEV

V drugi izmeni mladinske delovne akcije »Beograd 82« so prav tako pridno kot v Bjelini v srce trdožive beograjske zemlje zasekali brigadirji pobratene mladinske delovne brigade »Bratstvo in enotnost«.

V sekretariatu akcije v pionirskem mestu, kjer trenutno prebiva okrog sedemsto brigadir in brigadirjev, smo s predstavniki zveze socialistične mladine in pokrovitelji ABC Pomurke in tovarne mlečnega prahu Murska Sobota izvedeli, da bo na tej akciji delalo skupno tri tisoč brigadirjev.

Največ del bodo opravili na izkopu kanalov za vodovod in sicer na mestih, kjer delo s stroji ni možno.

Na tej zvezni MDA pa veliko pozornost posvečajo tudi samoupravljanju. Večkrat so se pojavljala tudi vprašanja o upravičenosti tovrstnih prostovoljnih delovnih akcij, katera tej največji akciji v Jugoslaviji ne predstavljajo nič

najmanjših kompleksov. Že sama vsota okrog sedem milijonov dinarjev, ki so jo prihranili z mladinskim prostovoljnim delom lanske leto, nam nehote razbline črnogledne misli, zaradi katerih so se že velikokrat lomila kopja kritičnih besed.

Zapečene mladenke in mladeniči pa še najraje hvalisavo govorijo o odličnih po-

gojih dela v prostovoljnih dejavnostih, od katerih so najbolj priljubljene sekcije za kulturne, družbenopolitične in športne dejavnosti in v okviru teh lahko uresničijo vsako željo za razvijanje svojih sposobnosti, saj dekleta recimo sodelujejo v frizerskem, a fantje v prometnem krožku.

O vseh morebitnih problemih (doslej specifičnih še niso

NORŠINCI

Telefon že v septembru?

Telefonija se je začela razvijati tudi v Noršincih pri Murski Soboti. Telefonske drogove so postavili, ponekod so napeljali tudi žice, le okrog enega kabla imajo probleme.

Telefonsko omrežje bo povezovalo Noršince, Lukaševce in Mlajince, kjer je kar 80 interesentov, predvidevajo pa, da jih bo kmalu sto in še več.

Vsak vaščan je prispeval po dva drogova, pomagali so pri delih, zato se bo seštevek stroškov končal nekje pri 420 tisoč dinarjih, če odštejemo material in delo. Stroške v glavnem plačujejo bodoči telefonski naročniki.

Zagotovo lahko trdim, da je polovica del opravljenih, prepreke sproti odpravljajo zato upravičeno pričakujejo, da bo telefon v Noršincih zazvonil že v septembru.

Jožica Kodila

imeli) morajo kritično samoupravno razpravljati na zborih brigadirjev, brigadnih konferencah in sekretariatu akcije, kajti le tako se lahko doslej najpomembnejše zadnje besede komandantov izpilijo med samimi brigadirji in člani predsedstva akcije.

Tekst in foto: M. SKLEDAR

◀ Tako kot slučajno dela vodja centra za MDA pri občinski konferenci Murska Sobota Milan Fujs je treba delati... vendar kolegica ob njem se je zagovarjala na svoje izmučene in žuljave roke...

Gobe, gobe... Saj ne gre samo za gobe. Človek se prav prijetno počuti v jutranjih urah v gozdu. To je potrdil tudi Franc Severiz Murske Sobotice, ki ni bil jutranjo »bero« ni bil preveč zadovoljen. Za domačo rabo pa je bilo, skupaj z tiskami, kar dovolj.

-is-

Mladina krajevne skupnosti Martjanci je v nedeljo pripravila v Andrejcih prav domiselne vesele igre. Ekipe iz štirih krajev so prestale različne preizkušnje, od vodenja žoge, skakanja v vreči, do vlečenja vrvi in visenja na drogu.

Dež jim je precej ponagajal, zato ponekod ni šlo tako, kot bi lahko. Pa kljub temu, potrudili so se. Prvo mesto so sovogli Andrejci, drugo Sebeborci, tretje Martjanci in četrto Nemčavci. Skrbno organizirane igre so združili s prireditvami ob dnevu vstaje. Foto: J. Stolnik

inles kombiva koka
v akciji varčevanja z energijo